

На основу члана 35. става 9. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09 и 81/09), и члана 20. став 6. Закона о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр.24/2011) и члана 52. тачка 6. Статута општине Алексинац ("Службени лист општине Алексинац", број 8/08), Скупштина општине Алексинац на седници одржаној дана 13.06.2011. године, донела је:

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Изради Просторног плана општине Алексинац се приступило на основу Одлуке о изради Просторног плана јединице локалне самоуправе Алексинац бр.011-37 од 11.11.2009. год. ("Службени лист општине Алексинац" бр.8/2009)

Просторни план општине Алексинац (у даљем тексту: Просторни план) обрадио је "Инфоплан" д.о.о. из Аранђеловца.

Програм за израду Просторног плана општине по тада важећем Закону о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06) је, такође урадио "Инфоплан" из Аранђеловца. Комисија за планове општине Алексинац је на седници одржаној 14.09.2009. год. разматрала Програм за израду ППО Алексинац и у складу са мишљењем Министарства животне средине и просторног планирања бр. 011 – 00 – 393/2009-07 од 15.10. 2009. год.

донела 17.09.2009.год. Закључак о превођењу Програма у Концепт просторног плана општине Алексинац,

Правни основ израде Просторног плана се огледа у члану 19. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09) којим је прописано да се просторни план јединице локалне самоуправе доноси за територију јединице локалне самоуправе.

Доношење Просторног плана је у надлежности Скупштине општине Алексинац.

Просторни план је припремљен у складу са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09 и 81/09), Законом о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр.24/2011) и одредбама Правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС", број 31/2010 и 69/2010).

Садржина просторног плана општине је одређена чланом 20. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 72/09 и 81/09), чланом 9 Закона о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр.24/2011) и члановима 6.-10 Правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС", број 31/2010) и Измени и допуни Правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС", број 69/2010).

Временски хоризонт Просторног плана општине Алексинац је 2021. година.

Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део планског документа (Мишљење надлежног органа СО Алексинац III/07 бр.5010-8/9 од 24.08.2009.год.), а урађена је у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04). Стратешка процена се радила истовремено са израдом Просторног плана, чиме су створени услови за благовремено интегрисање захтева везаних за заштиту животне средине у поступку припреме Просторног плана.

Као планска документа вишег реда чија планска решења и смернице су обавезујуће за подручје општине Алексинац су:

- Просторни план Републике Србије ("Службени гласник РС", број 88/2010);
- Просторни план подручја инфраструктурног коридора Аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш ("Службени гласник РС", бр. 69/03)
- Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Бован“ ("Службени гласник РС", број 14/09) и
- Просторни план подручја посебне намене продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор – Нови Сад – Панчево – Београд – Смедерево – Јагодина – Ниш) ("Службени гласник РС", бр. 19/11 од 18.03.2011.г.)

У Просторни план општине Алексинац су интегрисани усвојени стратешки документи локална заједнице:

- Локални еколошки акциони план (ЛЕАП-ом) за период 2007-2017 донетим 28.09.2006. године, и
- Стратегија одрживог развоја општине Алексинац за период 2010 – 2020 усвојеном је 11.11.2009. године.

При изради Просторног плана општине Алексинац коришћени су и подаци из елабората у изради: Локалног плана управљања отпадом и пописа депонија, Пројекта израде техничке документације за санацију депоније чврстог комуналног отпада у Алексинцу и Нацрта регионалног стратешког плана управљања отпадом за Нишки регион.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

I 1. ИЗВОД ИЗ КОНЦЕПТА ПЛАНА

I 1.1. Општи део

I 1.1.1. Обухват и опис границе подручја просторног плана

Просторни план општине Алексинац се ради за административно подручје општине Алексинац.

Граница Плана је административна граница општине Алексинац.

Површина обухвата ППО Алексинац износи 703,05 km², односно 70.305ha.

Подручје општине Алексинац се налази у

југоисточном делу Републике Србије и

једна је од укупно девет општина које

припадају Нишавском округу.

Према подацима последњег пописа на територији

општине живи 57.749 становника.

Седиште општине и културно-административни центар

је Алексинац.

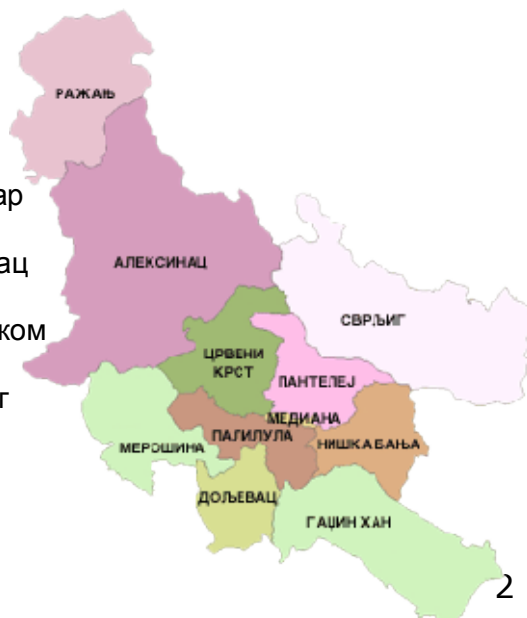
Према Просторном плану Републике Србије Алексинац

спада у ред већих градских центара

са развијеном, стабилном и уравнотеженом функцијском структуром.

Остало подручје општине чини једно насеље градског

типа - Алексиначки Рудник, и 70 сеоских насеља.

Слика 1. Положај општине Алексинац у Нишавском округу

Укупна дужина границе општине Алексинац (границе плана) је 167 km, од чега на северозападу са општином Ражањ 28.3 km, на североистоку са Сокобањом 36.5 km, на истоку Сврљигом 7.2 km, на југу са Нишом 44 km, на југозападу Прокупљем 11.7 km и западу са Крушевцом 39.3 km.

Алексинац је смештен у Алексиначкој котлини, на саставу долина река Моравице и Јужне Мораве, и заузима простор са обе стране Моравице, с тим што се већи део општине налази на њеној десној обали. Околна насеља расута су по пространој котлини и на њеном ободу, па и на обронцима оближњих планина Озрена, Буковика и Јастрепца. Територија општине Алексинац састоји се од брдско-планинског и равничарског дела. Две трећине општине је претежно пољопривредно земљиште, а једна трећина брдско-планинско земљиште. Алексиначка котлина (равничарски део) је у долини Јужне Мораве и Моравице и простире се правцем северозапад-југоисток. Оивичена је Озренским планинама са североистока и Малим и Великим Јастрепцем са југозапада. Највиши врх је Лесковик 1174 m на планини Озрен.

Град Алексинац се налази у средишту комуникационих праваца, који представљају саобраћајну (железничку и путну) артерију изузетног међународног значаја који средњу Европу спајају са источном и јужном Европом и повезују Алексинац са важним регионалним, републичким и међународним центрима и центрима економских активности (Сокобања, Ражањ, Крушевац, Прокупље, Сврљиг и Ниш). Удаљеност центара суседних општина од Алексинца је 30 – 45 km.

I 1.1.2. Обавезе, услови и смернице из планских докумената вишег реда и других планских докумената

Планови вишег реда, као и друга планска и стратегијско развојна документа, коришћена су у изради Плана, као документа која се морају поштовати у смислу обавезе усклађености и преузимања планских решења и смерница и као документа која су усмеравајућа за даљи развој саме општине Алексинац, региона или појединих области просторног развоја (грански планови и стратегије).

Плански основ за израду просторног Плана општине Алексинац чине

- Просторни план Републике Србије (ППРС) ("Службени гласник РС", број 88/2010);
- Просторни план подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш (ППИК) ("Службени гласник РС", број 69/03).
- Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Бован“ ("Службени гласник РС", број 14/09)

У аналитичко-документационој основи дати су прикази извода из планова вишег реда, као и поједине анализе и изводи из гранских планова и стратегија.

I 1.2. Анализа постојећег стања

I 1.2.1. Скраћени приказ и оцена постојећег стања

Природни ресурси

Повољности територије општине Алексинац су изузетно повољан географски положај, постојање значајних количина природних ресурса (руде, шуме, вода, земљиште, песак,

шљунак), велике и квалитетне пољопривредне површине, постојање индустријских капацитета (објеката и инфраструктуре), постојање еколошки здравих средина, културно- историјско наслеђе, ловни и риболовни потенцијал, хидрографски потенцијал и акумулације на Бованском језеру. У селу Горњем Крупцу, Липовцу, Црној бари има доста изворишта питке воде од којих су неке и лековите.

Планско подручје карактерише специфичан хидрогеолошки склоп, и делимично неповољан рељеф (терени са знатним ограничењима и изразито неповољни терени за изградњу заузимају око 42% површине земљишта).

Поткопавање и обурвавање има више у језерским седиментима Алексиначке котлине, од којих је најизраженије клижење терена на простору Бујмир - Станци.

Морфолошки је терен разуђен, изобразан, са повременим јаким бујичним токовима и мањим бројем већих сталних токова.

Пољопривредно земљиште

Алувијални наноси у долини Јужне Мораве и погодни услови за наводњавање опредељују катастарске општине на овом потезу као изразито повртарске крајеве. Гаје се углавном домаће традиционалне врсте. Најзаступљеније повртарске културе су: паприка, парадајз, кромпир, купус, шаргарепа, црни и бели лук.

Пољопривредно земљиште које се налази у брдском крају погодно је за развој виноградарства, производњу крмног биља и индустријски гајеног лековитог биља, али и јагоде, купине, малине и других високоакумулативних култура. Гајење винове лозе и производња вина и ракије је још једна традиционална делатност у овом делу Србије.

Пашњаци су добра основа за развој сточарства и пчеларства, али и организованог сакупљања и прераде лековитог биља.

Стара корита и плавине, као и бројна језерца настала услед експлоатације песка и глине, могу бити добра основа за развој слатководних рибњака, али и занатске и уметничке производње која за сировину користи врбу, трску, шевар и рогоз.

Постоје врло добри предуслови за развој производње био хране на територији општине који још увек нису ни изблиза искоришћени, а сама пољопривредна производња би требало да се заснива на еколошким принципима .

Најзначајнији ресурс алексиначке пољопривреде је пољопривредна школа „Шуматовац“ као специјализована институција за образовање кадрова у пољопривреди. Ова институција даје јаку кадровску базу за развој пољопривреде овог краја. Нажалост, некада угледни Завод за производњу и селекцију семена шећерне репе и крмног биља "Селекција" данас није у функцији своје основне намене.

Неки од проблема са којима се суочавају пољопривредни произвођачи у општини су: лоша инфраструктура, уситњеност поседа, застарела пољопривредна механизација, недовољно едуковано пољопривредно становништво, отежан пласман робе на домаћем и страном тржишту, непланска пољопривредна производња, мали број пољопривредних удружења, задруга и кооператива, погона за прераду и паковање пољопривредних производа, уситњена и веома неуједначена производња, недостатак система за наводњавање, неинформисаност и низак степен примена међународних стандарда, старосна структура сеоског становништа и др. Препреке будућем развоју села су и лоша демографска ситуација на селу, миграција село-град, недовољна примена нових технологија у производњи најзначајнијих култура и неповољна структура производње.

Иако постоје врло добри предуслови за развој органске пољопривреде, основна препрека за озбиљнији напредак у овој области је несертификовано земљиште за ову врсту производње.

Шумско земљиште

У укупном шумском фонду доминирају лишћари, са важнијим шумским заједницама: сладуново-церовских, шуме китњака и граба, букове, и буково-четинарске шуме.

Просечна вредност дрвне масе прелази 260m³/ha. У приватном сектору, перспективу развоја пружа висок проценат изданаčkih шума. Поред несумљивих еколошких и могућих привредних потенцијала, шуме на територији општине Алексинац, имају туристички и спортско-рекреативни потенцијал. Основни проблеми уређења и коришћења шума и шумског земљишта су унапређење шума и повећање површина под шумама.

Непланска експлоатација шума, посебно шума у приватним поседима, у значајној мери деградира шумски фонд. Претерано коришћење шума, нарочито необновљивих врста, без истовремених мера на њиховом обнављању, и коришћење непримерних метода за сузбијање штеточина су основни штетни утицаји на гео и биодиверзитет.

Крчење шума и претварање шумског земљишта у грађевинско, представља озбиљан проблем, посебно у ерозивним подручјима, јер постоји велика могућност за појаву клизишта.

Око 13% укупно обрасле површине чине вештачки подигнуте састојине и културе, а њихова нега проблем, јер на одређеним површинама нису на време спроведене мере неге.

Велики проценат шума у власништву приватног сектора је са веома слабом контролом експлоатације и састава шумског фонда, а сам квалитет приватних шума далеко заостаје за квалитетом државних.

Стање шумовитости се не може оценити повољним, јер шумски екосистеми, обухватају око 28,5 % територије што је недовољно, с обзиром да се процењује да би земљиште обрасло шумом требало значајно повећати да би се постигла оптимална шумовитост око 40%.

Лов и риболов

На територији општине постоје два ловишта укупне површине 57.500 ha.

Највећи део територије општине Алексинац покрива ловиште “Ветерник”, остатак је највећим делом под контролом ЈП “Србијашуме”, а мали део територије општине припада ловачким удружењима са територија суседних општина. Заступљена су сва три типа ловишта: равничарски на површини од 13.000 ha, брдски на 41.500 ha, и планински на површини од 3.000 ha. Од укупне површине ловишта, под шумама и шумским земљиштем налази 16,6%, под ливадама и пашњацима 10,6%, под њивама, баштама и ораницама 63,7%, а остало износи 5.239,00 ha (9,1%). Ловна површина заузима 73,1%, а неловна површина (насеља, индустрија, војни објекти, пруга, путеви, баште, воћњаци, итд.) 26,9% површине ловишта.

Ловиште располаже следећим врстама дивљачи: срене, дивље свиње, зечеви, фазани, пољске јаребице.

Становништво и насеља

Према попису из 2002.године, на територији општине Алексинац живи 57.749 становника различите етничке припадности са доминантним српским становништвом. Остале етничке заједнице су далеко мање заступљене. Од укупног броја становника на територији

општине Алексинац, у самом центру општине, Алексинцу живи 17.171 становник. Остали становници живе у сеоским насељима. Густина насељености у општини Алексинац износи 81,68 становника на km², па је густина насељености по km² за 15,74 % мања у односу на републички просек од 97 становника на km² и за 41,6 % у односу на Нишавски округ (у коме је густина насељености 139,88 становника на 1km²).

Подаци показују да је негативан раст укупног становништва насеља, у последњем међупописном периоду у целини био последица негативног природног прираштаја.

Утицај природног и механичког прираштаја на раст становништва у појединим насељима, био је у овом периоду различитог значаја. Механички прираштај је претежан или укупан допринос имао у расту становништва Алексинца (100,0%), Алексиначког Рудника (79,2%), Вакупа (56,7%) и Моравца (54,5%). У појединим насељима природни прираштај је имао доминантан утицај на раст укупног

становништва (100,0% у Глоговици, Житковцу и Прђиловици; 69,7% у Доњем Адровцу). У осталим насељима општине Алексинац негативан раст укупног становништва у периоду 1991-2002. година (-5.513) је већим делом (-4.226, односно 80,3%) резултат негативног природног прираштаја, а мањим (-1.087, односно 19,7%) последица негативног миграционог салда.

Полна структура у општини Алексинац је таква да структуру становништва чини 28.390, односно 49,2% мушкараца и 29.360 жена (51,8% од укупног броја становника).

Просечна старост становништва општине Алексинац износи 42,4 године, односно код мушког пола 41,3 а код женског 43,5.

Број домаћинстава се континуирано повећавао, укључујући и периоде стагнације и опадања броја становника, као последица раслојавања вишечланих породичних заједница и опадања наталитета.

Динамика промене броја домаћинстава се знатно разликује у поређењу са динамиком промене броја становника. У периодима раста броја становника број домаћинстава се брже повећавао, док се у периодима смањења броја становника број домаћинстава спорије смањивао.

Мрежа насеља

Општину Алексинац чини мрежа од 72 насеља, два насеља градског типа, са Алексинцем као седиштем општине и културно-административним центром, и 70 насеља сеоског типа. Истовремено, општина Алексинац има 72 катастарске општине.

Развој и формирање мреже насеља могуће је усмеравати на сеоска насеља која већ имају карактер секундарних центара, а то су Алексиначки Рудник, Житковац. То подразумева јачање функција тих центара у погледу производних делатности, јавних сервиса (месна канцеларија с појединим општинским службама и сл), услуга, јавних служби (образовања, културе, дечје заштите, здравства, спорта и рекреације) и информатике.

Обнова сеоског подручја и насеља треба да се базира на специфичности сваког насеља, или групе насеља.

Управа

Алексинац је административни центар општине. Седиште органа управе је у Алексинцу. Укупан број месних заједница је 72 (у свим насељима), док је рад месних канцеларија организован у 24 сеоска насеља.

Образовање

У општини Алексинац има 9 основних, 3 средње и Виша школа за образовање васпитача. Укупан број запослених радника у образовним установама, на нивоу Општине је 747, док је број школских објеката 62. Разграната мрежа предшколских објеката за смештај деце (29), школских објеката, обезбеђује услове за образовање 13 280 становника општине Алексинац узраста 5-24 године.

Основно образовање

На територији просторног Плана постоји 9 матичних осмогодишњих школа, у 277 одељења, од којих је једна специјална школа за образовање деце: 1) лако ометене у развоју и 2) за музичко образовање, и 50 истурених (подручних) школа. Школске 2005/2006 године у 9 основних школа наставу је похађало 4673 ученика у једној или две смене.

Само мањи број школа има физкултурну салу (Гимназија „Драчке Миловановић“, О.Ш „Љупче Николић“, О.Ш „Вожд Карађорђе“, О.Ш „Алексиначки Рудник“), које се поред одржавање наставе у њима користе и за тренинге и разне утакмице.

Сеоске школе су лошије опремљене.

Средње образовање

Средњошколски контингент (15-19 година) на подручју Алексинца се смањило у периоду 1991-2002. године, као последица дугорочног опадања наталитета.

У Алексинцу постоје три средње школе: Алексиначка гимназија, Техничка школа „Прота Стеван Димитријевић“, и Пољопривредна школа „Шуматовац“. У оквиру средњошколског образовања постоје 77 одељења организоване наставе. Школске 2005/2006. године укупан број уписаних ученика у средње школе износио је 1485: Алексиначка гимназија 406 ученика, Техничка школа 760 ученика, и Пољопривредна школа 319 ученика. Укупно је запослено 143 наставника.

У Алексинцу постоји и дом ученика „Младост“ са условима за смештај до сто ученика.

Као и код основних школа приметан је тренд побољшања услова у школама.

Више и високо образовање

У Алексинцу постоји једна високошколска установа: Виша школа за образовање васпитача. Школа располаже повољним просторним условима. У школској 2002/2003. години било је 422 студента. Школа је једна од малобројних овог типа у земљи, па је подручје одакле долазе студенти читава Република Србија. У школи је запослено 28 радника.

Дечија заштита

У Алексинцу постоји пет вртића за узраст од 0-6 година и једна предшколска установа „Лане“. У оквиру ове предшколске установе укупно је 888 деце узраста од 0-6 година. У предшколској установи „Лане“ запослено је укупно 110 радника, а сам рад установе је организован у полудневном и целодневном боравку. У полудневном боравку раде 32 групе, а у целодневном 16 група. Данас предшколска установа „Лане“ има разгранату мрежу у 29 одељења.

Просторни нормативи (однос површине земљишног комплекса односно нето грађевинске површине према броју корисника) испуњени су код наменски грађених објеката у Алексинцу и Прћиловици, док вртићи у ул. Мишићевој и у Прћиловици имају знатно већу површину земљишног комплекса у односу на потребе по нормативу, на основу које се може планирати евентуално проширење капацитета. Опремљеност објеката је различита. На

ширем подручју, по селима, за предшколску наставу се користе углавном школски простори, што свакако није повољна ситуација.

Социјална заштита

На територији општине Алексинац постоји велики број установа социјалне заштите, и довољан број квалификованих људи за рад у овој области. Међутим услед лошије економске ситуације повећан је број корисника социјалне помоћи. Обухватност становништва општине наведеним видовима социјалне заштите порасла је са 3,6% у 1991. на 8,8% 2002. године.

Центар за социјални рад

Центар за социјални рад општине Алексинац у свом саставу има Дом за децу и омладину без родитељског старања „Христина Маркишић.

У току 2005. године услуге Центра користило је 2508 корисника, од чега су 475 деца (18,94%), 680 одрасла лица (27,11%) и 1353 остареле особе (53,95%), којима је пружана различита врста помоћи. У Центру је запослено 24 радника.

Дом за децу и омладину без родитељског старања „Христина Маркишић“

У питању је са капацитетом за смештај 60 деце старости од 5 година до завршетка школовања и осамостаљивања. Тренутно се у Дому на смештају налази 50 деце из 18 упутних Центра за социјални рад, од чега је чак 29 деце (58%) са сметњама у развоју. Сва деца обухваћена су образовним системом. У Дому је запосљено 18 особа. Објект Дома се налази у централној зони Алексинца. Објект је спратности По+П+Пк, и омогућава смештај 60 деце (пуни капацитет).

Установа Дом за децу и омладину ометену у развоју - Кулина

Ово је установа која у потпуности збрињава децу, омладину и одрасле, теже и тешко ометене у развоју. Капацитет установе је 560 корисника. Запослено је 236 особа.

Геронтолошки центар "ЈЕЛЕНАЦ" у Алексинцу

Геронтолошки центар, је установа социјалне заштите која обезбеђује различите функције у стварању потребних услова за адекватан живот и збрињавање старијих особа које су се нашле у стању социјалне потребе. У саставу Дома су Психогеријатријско одељење у Тешици и Клуб за стара и одрасла лица у коме се пружају услуге отворене социјалне заштите. У одељењу у Алексинцу капацитет смештаја је 120 места за старије особе, психички очуване, од тога 50 потпуно зависних (непокретни). У Психогеријатријском одељењу у Тешици могућ је смештај 280 лица психички измењене личности са асоцијалним понашањем. Клуб за стара и одрасла лица је капацитета 600 места. О корисницима брине 120 запослених.

Здравствена заштита

Здравствена заштита житеља општине Алексинац остварује се на примарном и секундарном нивоу. Потребне грађана општине Алексинац у области здравствене заштите остварује установа Здравствени центар „Алексинац“ који обједињује примарну (Дом здравља) и секундарну здравствену заштиту (Општа болница). Центар је формиран 1992. године. Известан број здравствених услуга не постоји у оквиру здравствене заштите Општине, већ се оне обављају у већим градским центрима (Нишу).

Примарна здравствена заштита је организована преко мреже здравствених установа коју чине:

- 1) Дом здравља у Алексинцу,
- 2) Диспанзери у Алексинцу (7),

3) Здравствене станице (5) у Алексиначком Руднику, Житковцу, Катуну, Корману и Тешици и

4) Амбуланта (7) у сеоским насељима Рутевац, Мозгово, Гредетин, Горњи Крупац, Кулина, Вукања и Дражевац.

Примарна здравствена заштита је организована у 13 сеоских амбуланти.

У Алексинцу се остварује здравствена заштита у неколико приватних ординација- опште медицине, гинеколошких ординација и више стоматолошких ординација.

Здравствена заштита предшколске, школске деце и омладине остварује се у дечијем диспанзеру. Служба кућне неге је организована при Дому здравља тако да покрива само градско насеље без сеоског подручја који обухвата 70 сеоских насеља. На територији општине постоје три апотеке, које су у државном власништву, и већи број апотека у приватном власништву.

Култура

Центар за културу и уметност Алексинац обједињује културне институције и манифестације у Општини. Програмске задатке остварује у сарадњи са Општином и месним заједницама, и осталим културним институцијама. Центар за културу и уметност је садржан у објектима Домова културе у Алексинцу, у Житковцу и у Ал. Руднику.

Библиотека "Вук Караџић" има традицију дугу 140 година. Библиотека ради у просторијама у Алексинцу, на укупном простору од 320 m² и има фонд од 75000 књига.

Градско позориште "Театар 91" је формирано 1991. године као удружење грађана, а маја 2003. године је прерасло у установу чији је оснивач Скупштина општине Алексинац. Делатност установе је припрема и извођење позоришних представа.

Према стању и грађевинским карактеристикама објекат у коме је смештен Завичајни музеј није у потпуности функционалан за ову намену. Завичајни музеј ради на очувању културне баштине, прикупљању вредних предмета, књига, записа и споменика, и организује препарацију музејских експоната. Осим тога, музеј се бави организовањем изложби и учествује у припреми културних манифестација у Општини. Музеј остварује сарадњу са другим сродним установама и организацијама, а посебно је значајна сарадња са републичким Заводом за заштиту споменика културе и надлежним министарством.

Врло битна активност за развој музеја је сакупљање и сређивање локалне етнолошке баштине и изградња новог објекта музеја.

Бројна су **аматерска удружења** која негују различите облике културног стваралаштва. Треба поменути Књижевни клуб „Велимир Рајић“ који окупља алексиначке литерарне ствараоце и Културно уметничка друштва, врло значајна за очување и промоцију културе и традиције овог краја. Активна Културно уметничка друштва на територији Општине могу да се похвале одличним програмима (КУД "Алпос" са Алексиначког Рудника, КУД "Вакуп" из Вакупа, КУД-ови из Суботинца, Тешице, Сухотна, Бовна и Краљева).

Културне манифестације имају дугу традицију у општини Алексинац. Посебно се то може рећи за културне манифестације на селу. Некада су то били чувени "Сусрети села", данас је то "Културно стваралаштво на селу", манифестација која се одржава у више насељених места општине Алексинац. Од манифестација чији је домаћин Алексинац треба поменути обновљену "На Морави воденица стара" и већ традиционалне Дане поезије „Гордана Брајовић“, Алексиначки летњи фестивал „АЛЕФ“, Дане културе Алексинац. Сликарска колонија Алексинац коју организује Удружење ликовних уметника Алексинац постаје традиционална и захваљујући учешћу сликара из целе Србије привлачи све већу пажњу љубитеља уметности и медија.

На територији општине постоји и већи број удружења грађана и невладиних организација, међу којима се издвајају Друштво за развој креативности и Центар за драму и уметност.

У Алексинцу постоје штампани и електронски **медији**, и то Јавно новинско издавачко радио и телевизијско предузеће „Реч радника“ (у оквиру кога раде телевизија „АЛТ“, „АЛТ радио“ и лист који носи назив „Алексиначка реч“), и један приватни електронски медиј, ИТВ радио. Јавно предузеће је основано 1967, а крајем 2005. године ушло је у процес приватизације. Електронски медији у Алексинцу постоје скоро једанаест година (од 1995. године). Техничка опремљеност телевизије и радија задовољава потребе локалне средине али је за озбиљније програмске подухвате неопходно у лагање у савременију технику. Очекује се значајније учешће приватног капитала у медијској сфери, јер локални медијски простор није потпуно попуњен. То нарочито важи за штампане медије.

Друмски саобраћај

Деоница аутопутског правца **Е-75** који је део међународног коридора Х на територији општине заузима правац северозапад-југоисток и прати десну обалу реке Јужне Мораве. Пут је са пуним профилом и разделном траком од 4 м, ограђен. На територији општине изграђена су две петље за везу насеља са аутопутем са пуним програмом веза и објектима за наплату путарине типа БНС, Алексиначки рудници у км 785+773 и Глоговица у км 790+756.

Од осталих објеката у склопу аутопута и у функцији одвијања саобраћаја на њему изграђена је обострана, смакнута, пумпа „Алексинац 1 и 2“ и мотел „Морава“ типа 1 Није изграђено обострано смакнуто одмаралиште „Бујмир“.

Државни пут II реда Р-214 (од км 129+226 до км 165+171) један је од значајнијих праваца у Републици, посебно уколико се посматра његов положај у односу на аутопут Е-75. Читавом трасом, која местимично прелази са једне стране аутопута на другу, он је паралелан аутопуту на релативно кратком растојању. Ово га кандидује за алтернативни правац од изузетног значаја.

Државни пут II реда Р-121 (од км 0+000 до км 45+215) повезује општину Алаксинац са источном Србијом и Зајечарским регионом. Има велики значај јер је веза аутопута са источном Србијом и њеном туристичком зоном.

Државни пут II реда Р-221 (од км 0+000 до км 2+095 и од км 30+999 до км 41+280) од Делиграда напушта границу општине у коју се враћа на деоници Рибаре-Вукања и напушта општину Алексинац на деоници Вукања-Градац. Дужина деонице кроз територију општине је 12376 м.

Државни пут II реда Р -120 (од км 43+058 до км 50+813) води од Сокобање, источним деловима територије општине до пута Р-214. Пут нема све елементе и карактеристике државног пута, који су испод потрбног критеријума, тако да захтева реконструкцију на целој деоници.

Државни пут II реда Р -243 (од км 0+000 до км 15+931) од пута Р-214 у чвору Алексиначки Бујмир почиње траса пута Р-243 која води ка источној граници општине коју напушта у км 15+931 на деоници ид 0841 Врело-Попшица. Пут има одлике брдско-планинске трасе и захтева реконструкцију јер су елементи трасе испод критеријума државног пута II реда. Дужина деонице кроз подручје плана је 15931 м.

Општинске путеве чине правци којима су насеља у општини повезана са својим општинским центром и између себе. Одлуком Скупштине Општине проглашено је укупно 25 ових праваца у дужини од 172576 м.

Железнички саобраћај

Магистрална пруга Београд-Ниш-Прешево-државна граница (Е-85)

Пруга је двоколосечна, електрифицирана, категорије Д-4 са брзином возова до 100 км/х. Пруга је опремљена свим сигнално-сигурносним уређајима и оспособљена за даљинско управљање (АПБ). Пруга се редовно одржава за максималне брзине возова. На

територији општине распоређена су станична постројења железничке станице Корман, Адровац, Алексинац Главна и Грејач Главна.

На отвореној прузи и у реону станица, у насељеним местима, постоје путни прелази који су углавном у истом нивоу са колосеком, опремљени полубраницима.

Водопривредна инфраструктура

Организовано водоснабдевање се врши само у граду Алексинцу и приградским насељима, која су повезана на Регионални водосистем „Бован“, а преко постројења за пречишћавање воде за пиће „Бресје“. Остала насеља општине делимично поседују локалне водоводе сеоског типа, који се ослањају на каптирање појединих извора или копаних бунара, са или без мањих резервоарских простора, са парцијалном разводном мрежом. Остали потрошачи се снабдевају индивидуално, а да при томе није успостављена никаква санитарна заштита.

Основно извориште водоснабдевања града Алексинца, Моравичког подсистема, је водозахват из акумулације „Бован“, одакле се према Водопривредној основи Републике Србије (Сл.гласник РС бр.11/02) , водом снабдевају насеља у општинама Алексинац, Ражањ и Сокобање.

Између насеља Суботинац и Краљево, на брду „Бресје“ изграђено је постројење за пречишћавање воде за пиће капацитета у првој фази од 300л/сек док је финални капацитет у другој фази 600л/сек. Тренутно на овај систем је прикључен град Алексинац са још једанаест насељених места ове општине, а постоје услови за прикључење осталих Моравских села ове општине.

Насеље на падинама Озрена и Јастребца су упућена да проблем водоснабдевања реше из планинских извора.

Санитација насеља

На посручју Алексинца, насеља Алексиначки Рудници и на малом делу насеља Житковац, постоји делимично изграђена канализациона мрежа, којом се сакупљене отпадне воде одводе директно до излива у околне водотоке без икаквог пречишћавања. У осталим насељеним местима не постоје практично никакви елементи канализационог система, већ се употребљене санитарне воде упуштају у неадекватне септичке јаме, напуштено копане бунаре али директно у локалне водотоке.

Канализациони систем града Алексинца са десне обале Моравице, је конципиран као општи систем, односно систем којим се сакупљају и кишне и фекалне воде.

Остали делови који су касније грађени , изведени су по принципима сепарационог система.

Електроенергетска инфраструктура

Планско подручје располаже одговарајућим електроенергетским објектима који задовољавају потребе потрошача. Примарни извор електричне енергије је ТС 110/35 kV 2x31,5 MVA, прикључено на далековод 110 kV , Ниш1-Аексинац-Крушевац. У зони плана постоји 8 ТС 35/10 kV и 2 ТС 35/6 kV. Укупна инсталисана снага ових ТС је 51/93 MVA.

Телекомуникациона инфраструктура

У главном комутационом центру који се налази у Алексинцу је инсталирана дигитална телефонска централа типа Е10 и оптичким телефонским кабловима везана са надређеним комутационим центром у Нишу, а са својим истуреним претплатничким

степенима и мрежом крајњих аутоматских телефонских централа пружа телекомуникационе услуге свим постојећим претплатницима на подручју општине. Са 32,17 укључених телефонских прикључака на 100 становника Алексинац се сврстава у ред лошије развијених телекомуникационих подручја у Србији.

Гасификација

Магистрални гасовод МГ-09 Појате-Ниш улази у планско подручје из правца северозапада, између насеља Бобовиште и аутопута Београд-Ниш, иде паралелно са аутопутем, затим скреће на југ и прелази реку Јужну Мораву, и надаље наставља ка Нишу у простору између реке Јужне Мораве и насеља: Адровац, Прђиловица, Житковац и Моравац.

Главна мерно-регулациона станица (ГМРС) "Алексинац" је изграђена у траси магистралног гасовода. Главна мерно-регулациона станица "Алексинац" је капацитета 10.000 m³/ha и излазним притиском од 6 до 12 бара.

Одлагање комуналног отпада

Тренутно стање система за организовану евакуацију (прикупљање, транспорт и депоновање) отпада у општини Алексинац је на изразито ниском нивоу. Од укупно 72 насеља организовано прикупљање чврстог отпада врши се само у Алексинцу и приградским насељима Алексиначки Рудник, Краљево, Вакуп и Житковац. Отпад из ових насеља се одлаже на градској депонији "Лутвина чесма", која се налази непосредно ослоњена на пут Р-214, а посредно на пут Е-75 Београд – Ниш. За постојећу градску депонију је планирана рекултивација и санација до почетка експлоатације Регионалне санитарне депоније планиране за подручје Нишавског макрорегиона.

Пречишћавање отпадних вода

На територији општине не постоји изграђено постројење за пречишћавање отпадних вода. ГП-ом је одређена тачна локација будућег Постројења за пречишћавање отпадних вода на десној обали Јужне Мораве на локалитету тзв. Моравиште.

Гробља

Сва насељена места имају решено питање сахрањивања. У насељу Алексинац постоје 3 градска (старо ново и ромско) гробља. Алексиначки Рудник користи гробља у Алексинцу. Гробља се у већини случајева налазе ван насељених места. Известан број насеља има заједничко гробље (пример: Житковац – Моравац, Доње Сухотно – Горње Сухотно). Има ситуација где је гробље на простору једне К.О. (пример: Моравац), које је познато као Житковачко (гробљем управља МЗ Житковац), а у ствари је мешовито (нема просторне расподеле према насељу). Постоји више примера где је гробље на територији једне К.О. (пример: Честа) које користи више насеља (Врћеновица, Шурић, Честа и Чукуровац) где на самом гробљу постоји јасна просторна расподела према насељу.

Сточне пијаце

Сточне пијаце постоје у насељима: Алексинац, Тешица и Корман, према којима гравитирају насеља из окружења.

Сточна гробља и сточне јаме

Сточна гробља постоје у насељима Вукања, Честа, Горње Сухотно, Горњи Адровац, Доњи Крупац, Горњи Крупац и Доњи Адровац. Постојећа сточна гробља су углавном слабо кориштена и неуређена (запуштана), са отежаним приступом. У насељима Житковац, Тешица, Рсовац, Врело, Суботинац и Јасење, постоје сточне јаме које су такође најчешће урушене, неуређене и слабо кориштене.

Зелене пијаце

Зелене пијаце постоје у насељима Алексинцу (главна пијаца), Житковцу и Алексиначком Руднику са одговарајућом опремом.

I 1.2.2. Анализа снага и слабости локалне самоуправе, као и могућности и претњи за одржив просторни развој (SWOT анализа)

STRENGTHS (предности)

- Повољан географски положај (Коридор10, аутопут Е 75, двоколосечну железничку пругу Београд - Ниш, магистрални гасовод Појате - Ниш и мултимодални оптички кабл)
- Близина аеродрома у Нишу
- Вишенаменска акумулација Бован са водозахватом за регионални водосистем
- Изграђена фабрике воде Бресје за регионални водосистемом, капацитиета 300 l /s, са могућношћу проширења капацитета на 600l/s
- Добра хидрографска мрежа - слив реке Јужне Мораве
- Незагађене подземне воде - постојање изворишта минералних и термалних вода
- Очувани природни ресурси
- Повољни природно-географски услови са потенцијалом за коришћење обновљивих извора енергије
- Разграната мрежа регионалних путних праваца
- Разграната мрежа локалних путних праваца (сва насељена места имају локалну путну мрежу)
- Постојање општинског служног центра
- Развијен систем месних заједница
- Добра покривеност општине месним канцеларијама
- Постојање јавних предузећа у комуналној области
- Постојање јавних установа од друштвеног значаја за локалну заједницу
- Постојање локалних медија
- Постојање канцеларије за младе у оквиру општинске управе
- Постојање канцеларије за рурални развој
- Велики број установа социјалне заштите
- Постојање ЛЕАП канцеларије и опредељење локалне самоуправе за организовано деловање у области заштите животне средине
- Задовољавајући школски фонд
- Близина Ниша као универзитетског центра
- Велики број клубова и велики број аматерских стваралаца
- Постојање великог броја удружења (НВО)
- Повезаност удружења (општинска / регионална)
- Подршка локалне управе стратегији развоја града, чији је саставни део и туризам
- Постојање основне институционалне базе (саставни је део Стратешког Плана за Економски развој Општине)
- Постојање ОТИС-а и свести о недовољној искоришћености могућности

WEAKNESSES (слабости)

- Негативан природни прираштај, миграција становништва, нарочито младих у веће центре
- Лоша просечна старосна структура становништва
- Одлив високошколског кадра
- Дугогодишња инертност институција, органа и организација и јавних предузећа приликом доношења и спровођења одлука, израде и усвајања, а посебно имплементације планских докумената и стратегија
- Хронични недостатак средстава за реализовање свих потребних активности у области
- Недовољан општински буџет
- Непостојање имовине локалне самоуправе
- Непостојање довољног броја услуга из отворене социјалне заштите
- Лош третман спорта, непостојање довољног броја спортских објеката, сеоских игралишта и физкултурних сала
- Неуређеност, у туристичком смислу, локација и недостатак смештајних капацитета одговарајућих стандарда и нових туристичких садржаја
- Неизграђени пратећи садржаји уз аутопут Е 75
- Стање станичних постројења и опреме у железничким станицама не дозвољава интермодални транспорт
- Колосечна решетка на прузи Београд-Ниш не задовољава за брзине преко 120 km/h
- Лоше стање и атобуске и железничке станице
- Велики број пружних прелаза у нивоу
- Један број деоница на траси државних путева је неизграђен
- Стање асфалтног коловоза на државним и општинским путевима је лоше
- Попречни и подужни профили категорисаних путева су незадовољавајући
- Један део транзитног саобраћаја одвија се насељским саобраћајницама
- Недовољна изграђеност и дотрајалост водоводне мреже
- Неискоришћеност капацитета фабрике воде Бресје и застарео технолошки процес за производњу воде за пиће
- Незавршен колекторски систем и недовољно изграђена примарна и секундарна канализациона мрежа
- Непостојање система за пречишћавање отпадних вода
- Недовољно искоришћавање водног потенцијала за водoprивреду
- Старење (еутрофикација Бован) језера
- Непостојање канализационе мреже на сеоском подручју и неконтролисаног и директног изливања отпадних вода у земљиште и водотокове
- Непостојање потребне планске документације
- Непостојање ажурног катастра подземних и надземних објеката
- Коришћење скувих енергената у производном процесу привредних субјеката (електрична енергија и нафта)
- Мали конзум гасификације
- Недостатак санитарне депоније
- Дотрајао и оптерећен електро енергетски и телекомуникациони систем

OPPORTUNITIES (шансе)

- Регионализација и прикључење ЕУ
- Приступ фондовима ЕУ и одређење донатора за улагање у област заштите животне средине Буџет Општине

- Увођење принципа "загађивач плаћа" и његово доследно спровођење ствара могућност за значајно повећање средстава за финансирање активности у области заштите животне средине
- Коришћење финансијских средстава (кредита и донација) за изградњу објеката инфраструктуре
- Изградња регионалног водосистема Бован и дистрибуција воде за пиће великом броју корисника (Ражањ, Сокобања и Параћин)
- Реконструкција фабрике воде Бресје и проширење капацитета за регионални водосистем Бован
- Приступ Фонду за заштиту животне средине и осталим фондовима на државном нивоу који учествују у финансирању пројеката
- Коришћење водних потенцијала за развој туризма, риболова, водоснабдевања, наводњавања и производњу флаширане воде
- Регулације водотокова ради спречавања поплава и неконтролисане експлоатације песка и шљунка
- Спровођење антиерозионих мера на акумулацији Бован, ради одрживог водоснабдевања
- Реализација просторног плана подручја инфраструктурног коридора аутопута
- Е-75 и изградња пратећих садржаја
- Израда планске документације која би створила услове за изградњу и нове инвестиције
- Гасификација и обезбеђивање јефтиног и еколошки чистог енергента у производном процесу
- Изградња регионалне санитарне депоније
- Имплементација ЛЕАП - а
- Осавремењивање постојећег електро енергетског и телекомуникационог система.
- Интерес и подршка Републике за развој туризма у унутрашњости
- Лако доступни модели и искуства у организацији и управљању туристичким ресурсима
- Интереси за улагање у инфраструктуру
- Заинтересованост Републике за реконструкцију железнице
- Пад цена телекомуникационе и информатичке инфраструктуре
- Развијени стандарди инфраструктуре и саобраћаја

THREATS (опасности)

- На глобалном нивоу замрзавање фондова и повлачење донатора
- На државном нивоу смањење издвајања за пројекте у области заштите животне средине
- Недовољно средстава за пренете надлежности на локални ниво за здравство, образовање и социјалну заштиту
- Појачана централизација републике
- Незапосленост која ће становништво приморати да се баве искључиво сопственом егзистенцијом, односно довести до опадања интересовања за проблеме заштите животне средине
- Недостатак локалних извора финансирања
- Низак ниво свести грађана према јавним добрима и интересима
- Лоши резултати приватизације предузећа
- Централизација града Ниша
- Финансирање од стране Републике по принципу пројеката (самофинасирање)
- Опасност по здравље људи због неизграђених и нефункционалних инфраструктурних објеката

- Смањена лојалност ино и домаћих гостију, због лошег искуства (непостојање стандарда у квалитету услуга)
- Низак ниво туристичке понуде и незадовољство корисника
- Непостојање раста у делатностима комплементарним туризму

I 1.3. Концепција просторног развоја

I 1.3.1. Општа концепција и циљеви просторног развоја

Планска решења имају за циљ, да у складу са концепцијом просторног развоја заснованом на природним и стеченим потенцијалима и ограничењима општине Алексинац, као и обавезама и смерницама из планских докумената вишег реда, обезбеде:

- Услове за равномерни просторни развој Општине.
- Заустављање пражњења и ублажавање депопулације руралног подручја.
- Стварање планских услова за подстицања локалне економије.
- Планско и контролисано ширење грађевинског земљишта.
- Заштиту и одрживо коришћење природних и културних добара и вредности.
- Директном применом Просторног плана омогуће ефикаснију и квалитетнију изградњу и очување земљишта.
- Утврђивањем и применом мера заштите животне средине и повећање њеног квалитета, у складу са Извештајем о стратешкој процени утицаја планских решења на животну средину.

I 1.3.2. Предлог коришћења основних намена простора

Биланси површина за територију општине Алексинац утврђени су на основу затеченог стања, као и планираних промена у простору (табела бр:1). У обзир нису узете промене у простору чија је површина мања од 10ha.

Грађевинско земљиште је Планом повећано за 3775,2ha.

За грађевинско земљиште планом се за сва насеља, осим општинског центра, утврђује граница грађевинског подручја и правила уређења и грађења у грађевинском подручју.

За изграђене појединачне објекте, или мање групације објеката, изван утврђених грађевинских подручја, дају се рестриктивније мере за уређење и изградњу, у циљу усмеравања нове изградње у утврђена грађевинска подручја.

Контролисаним ширењем грађевинског земљишта заштитило би се пољопривредно земљиште од његове пренамене и потребним мерама побољшало његово ефикасније коришћење у својој основној намени.

Површине под шумама ће се повећавати у мери која није значајна за ниво Просторног плана и практично ће задржати постојећи биланс, осим као мера повећања шумских површина и заштите простора угрожених процесима ерозије, на рачун неплодног или пољопривредног земљишта слабијег бонитета, земљишта неповољног за изградњу и сл.

Одговарајућим правилима уређења и коришћења шумског земљишта треба омогућити његово квалитетније коришћење.

Будући да су за потребе израде Просторног плана евидентирана само повећања површина под државним шумама (површине под приватним шумама није било могуће детерминисати због непостојања бонитетне карте земљишта), може се сматрати да ће биланси површина остати на нивоу постојећег стања бар за прву фазу спровођења Просторног плана.

У периоду до 2025. год. пољопривредно земљиште ће се смањити за 7 349,5 ha или за око 20,4%), тако да ће чинити 40,6% од укупне површине Општине. Планирано смањење остварило би се на рачун земљишта најслабијег квалитета (7. и 8. бонитетна класа) за потребе изградње водопривредних објеката и саобраћајница

Уређењем водотокова и прописивањем мера коришћења околног простора побољшаће се услови коришћења и квалитета воде али и заштита простора од воде.

Постојећа акумулација „Бован” обухвата површину од око 392, 9ha .

Планирана је изградња акумулације „Мали Бован” 91,5ha

Обавезном израдом одговарајуће документације заштитити акумулацију Бован од непланске регулације и санирати постојеће стање.

I 1.3.3.Предлог начина спровођења плана

План се директо спроводи на целом обухвату Плана осим на делу обухваћеном границом ПГР-е Алексинац, ПДР-е насеља Алексиначки Рудник, ПДР-е насеља Краљево, ГП Алексинац –Измене и допуне за радну зону 6 (Житковац),радна зона 4 (Бетоњерка) и стамбено – пословну зону Вакуп РАДНА ЗОНА ЖИТКОВАЦ – Детаљна регулацијау складу са Одлуком о примени урбанистичких планова донетих до дана ступања на снагу Закона о планирању и изградњи ("Службени лист општине Алексинац" 8/2003) и границама обавезне израде ПДР-е за ужу зону санитарне заштите акумулације Бован и ПДР-е туристичког центра Глоговица.

Усвајањем ППО Алексинац ГП Алексинца престаје да важи на делу изван границе ПГР-е Алексинца.

ПГР-е Алексинца ће се преиспитати постојећа урбанистичка документација у граници ПГР-е.

Графички део ППО Алексинца садржи:

- рефералне карте рађене на топографским картама у размери 1: 50 000,
- шематске приказе уређења централних места и насеља у границама ГП-а изван обухвата ПГР-е, урађене на катастарским плановима у размери 1 : 5 000, са основном наменом површина и инфраструктуром, и
- грађевинска подручја за остала насеља (63 насеља) на катастарским плановима у размери 1 :5 000, са основном наменом површина и регулацијом државних и општинских путева у грађевинском подручју.

Сва грађевинска подручја се дефинишу графички и текстуално.Границе планираних грађевинских подручја су дате као саставни део графичких прилога и као прилог уз текстуални део Плана.

Просторним планом се прописује обавезна израда два ПДР-е и до доношења тих планова забрањена је изградња на просторима њиховог обухвата.

За све друге просторе по потреби се могу радити урбанистички планови и урбанистички пројекти у складу са датим правилима у Плану.

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

Табела бр.1: Упоредни биланс намене површина по катастарским општинама - насељима

бр. КО	НАЗИВ КО	Грађ. земљ. пост.	Грађ. земљ. план.	Пољоп. земљ. пост.	Пољоп. земљ. план.	Шумско земљ. пост.	Шумско земљ. план.	Водно земљ. пост.	Водно земљ. план.	УКУПНА ПОВРШИНА
1	АЛЕКСИНАЦ ВАН ВАРОШ	1482.0	1648.6	307.6	91.0	585.4	585.4	9.5	59.5	2384.5
2	АЛЕКСИНАЦ ВАРОШ	305.3	318.5	0.6	-	-	-	12.7	-	318.5
3	АЛЕКСИНАЧКИ БУЈМИР	29.5	32.7	643.3	640.2	203.8	203.8	19.9	19.9	896.5
4	БАНКОВАЦ	13.5	29.2	90.6	74.8	72.4	72.4	8.1	8.1	184.6
5	БЕЛИ БРЕГ	28.6	48.4	560.2	540.4	219.7	219.7	6.5	6.5	815.0
6	БЕЉА	4.3	9.9	55.5	49.8	71.0	71.0	1.5	1.5	132.3
7	БОБОВИШТЕ	74.6	184.8	751.5	572.2	9.6	9.6	17.9	87.1	853.6
8	БОВАН	53.1	89.5	1045.6	1009.2	1247.6	1247.6	150.0	150.0	2496.3
9	БРАДАРАЦ	32.0	50.9	678.7	659.7	31.5	31.5	5.5	5.5	747.6
10	ВАКУП	31.3	33.6	386.5	334.2	467.6	467.6	11.2	61.2	896.6
11	ВЕЛИКИ ДРЕНОВАЦ	41.9	212.2	428.6	271.2	530.5	510.5	8.0	15.1	1009.0
12	ВИТКОВАЦ	23.7	58.5	285.3	220.6	385.8	385.8	16.8	46.8	711.7
13	ВРЕЛО	24.3	82.1	708.8	650.9	339.7	339.7	13.9	13.9	1086.6
14	ВРЋЕНОВИЦА	45.0	70.8	469.9	444.1	1246.4	1246.4	7.2	7.2	1768.5
15	ВУКАЊА	65.1	171.3	712.0	605.7	2834.8	2834.8	16.0	16.0	3627.8
16	ВУКАШИНОВАЦ	36.1	74.7	815.1	772.4	20.1	20.1	15.8	19.9	887.1
17	ГЛОГОВИЦА	44.0	252.6	546.9	338.3	5.8	5.8	5.0	5.0	601.7
18	ГОЛЕШНИЦА	6.6	15.8	28.1	-	612.2	631.1	1.9	1.9	648.9
19	ГОРЊА ПЕШЧАНИЦА	18.5	58.7	403.1	362.9	48.9	48.9	12.0	12.0	482.4
20	ГОРЊЕ СУХОТНО	27.9	67.8	530.5	490.6	154.5	154.5	4.7	4.7	717.7
21	ГОРЊИ АДРОВАЦ	19.5	46.1	401.1	374.5	231.4	231.4	4.4	4.4	656.3
22	ГОРЊИ КРУПАЦ	34.7	83.5	943.2	894.4	273.2	273.2	9.5	9.5	1260.6
23	ГОРЊИ ЉУБЕШ	16.7	28.8	358.7	326.6	40.5	40.5	13.5	33.5	429.4
24	ГРЕДЕТИН	45.3	128.1	1063.9	981.2	271.9	271.9	9.6	9.6	1390.8
25	ГРЕЈАЧ	28.6	160.6	458.4	326.4	225.7	225.7	29.0	29.0	741.8
26	ДАШНИЦА	15.1	36.1	236.5	215.5	491.5	491.5	4.2	4.2	747.3
27	ДЕЛИГРАД	39.1	73.1	454.0	420.1	27.1	27.1	8.0	8.0	528.2
28	ДОБРУЈЕВАЦ	24.6	54.3	927.9	898.3	158.4	158.4	8.5	8.5	1119.4
29	ДОЊА ПЕШЧАНИЦА	8.3	16.5	133.1	125.0	48.3	48.3	2.4	2.4	192.2
30	ДОЊЕ СУХОТНО	24.1	50.7	338.1	311.6	49.3	49.3	2.4	2.4	413.9
31	ДОЊИ АДРОВАЦ	38.8	145.3	568.4	462.0	145.7	145.7	46.1	46.1	799.1
32	ДОЊИ КРУПАЦ	23.5	55.3	589.6	557.8	237.3	237.3	4.2	4.2	854.7
33	ДОЊИ ЉУБЕШ	54.0	146.9	412.9	298.9	418.4	418.4	65.5	86.6	950.8
34	ДРАЖЕВАЦ	64.9	134.5	1090.0	1020.5	238.3	238.3	5.9	5.9	1399.1
35	ЖИТКОВАЦ	79.9	231.1	332.3	181.2	115.3	115.3	21.5	21.5	549.0

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

36	ЈАКОВЉЕ	33.0	101.7	534.6	466.0	180.6	180.6	5.8	5.8	754.0
37	ЈАСЕЊЕ	20.8	42.6	468.0	443.1	12.7	12.7	19.6	22.6	521.1
38	КАМЕНИЦА	16.5	34.9	290.7	272.3	71.3	71.3	1.7	1.7	380.1
39	КАТУН	46.8	77.2	790.7	760.2	186.3	186.3	18.8	18.8	1042.6
40	КОПРИВНИЦА	17.3	43.7	216.5	190.2	269.6	269.6	4.3	4.3	507.7
41	КОРМАН	73.1	179.7	963.3	756.8	168.1	168.1	32.9	132.9	1237.4
42	КРАЉЕВО	36.7	120.0	605.2	521.9	719.9	719.9	21.1	21.1	1382.9
43	КРУШЈЕ	22.6	48.7	408.2	382.1	79.4	79.4	4.0	4.0	514.1
44	КУЛИНА	24.3	52.3	266.3	238.4	587.8	587.8	13.0	13.0	891.4
45	ЛИПОВАЦ	23.6	56.2	757.2	724.7	1251.1	1251.1	8.4	8.4	2040.3
46	ЛОЗНАЦ	23.4	43.0	506.9	487.3	79.4	79.4	3.2	3.2	612.9
47	ЛОЋИКА	35.5	76.3	482.0	441.2	303.1	303.1	7.7	7.7	828.2
48	ЛУЖАНЕ	57.2	200.2	630.7	487.7	245.4	245.4	6.2	6.2	939.6
49	ЉУПТЕН	38.6	112.1	630.4	556.9	213.2	213.2	4.9	4.9	887.1
50	МАЛИ ДРЕНОВАЦ	15.1	29.2	262.7	248.6	170.0	170.0	17.1	17.1	464.8
51	МОЗГОВО	89.1	188.9	2077.9	835.7	2404.1	2391.2	39.2	1194.5	4610.3
52	МОРАВАЦ	83.7	174.0	813.3	723.0	245.9	245.9	45.9	45.9	1188.7
53	МОРАВСКИ БУЈМИР	10.5	23.8	154.0	154.0	-	-	18.3	18.3	172.4
54	НОЗРИНА	55.0	170.6	546.3	546.3	-	-	32.6	32.6	578.9
55	ПОРОДИН	12.2	29.8	196.1	178.4	1116.8	1116.8	12.0	12.0	1337.0
56	ПРЕКОНОЗИ	25.2	58.0	757.7	725.0	708.9	708.9	4.2	4.2	1496.1
57	ПРЋИЛОВИЦА	101.4	213.4	548.0	436.0	102.5	102.5	37.0	37.0	788.9
58	ПРУГОВАЦ	17.2	38.4	793.5	772.4	1065.6	1065.6	5.5	5.5	1881.8
59	РАДЕВЦЕ	45.2	97.7	518.7	466.3	164.4	164.4	8.6	8.6	736.8
60	РСОВАЦ	20.6	45.0	830.6	806.3	470.8	470.8	3.9	3.9	1325.9
61	РУТЕВАЦ	121.3	258.2	1000.5	24.8	37.8	37.8	46.2	885.0	1205.8
62	СРЕЗОВАЦ	14.7	36.5	295.0	196.1	189.7	189.7	8.7	85.8	508.0
63	СТАНЦИ	18.7	54.4	512.5	476.8	125.5	125.5	3.8	3.8	660.6
64	СТУБЛИНА	12.8	23.5	153.3	142.5	89.9	89.9	0.5	0.5	256.5
65	СУБОТИНАЦ	82.4	136.0	1729.8	1229.3	97.0	97.0	24.7	471.6	1933.9
66	ТЕШИЦА	31.3	465.1	1144.8	685.8	112.6	112.6	98.2	123.5	1386.9
67	ТРЊАНЕ	78.8	167.2	877.3	210.5	228.2	228.2	27.3	605.7	1211.6
68	ЋИЋИНА	16.9	69.9	217.5	5.7	11.3	11.3	7.2	166.0	252.9
69	ЦРНА БАРА	8.0	16.9	300.9	292.0	657.3	657.3	3.3	3.3	969.5
70	ЧЕСТА	12.8	30.1	154.3	137.0	401.5	401.5	7.8	7.8	576.4
71	ЧУКУРОВАЦ	15.3	38.3	179.1	156.1	289.2	289.2	3.5	3.5	487.1
72	ШУРИЋ	13.8	27.0	394.6	381.5	132.3	132.3	1.4	1.4	542.1
	УКУПНО ОПШТИНА	4275.6	8481.2	39765.8	32080.8	25229.0	25181.0	1186.9	4808.9	70411.5

II ПЛАНСКА РЕШЕЊА

II 1. ОПИС И НАМЕНА ПРОСТОРА

II 1.1. Пољопривредно земљиште

Планом се, у складу са Законом о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС" бр. 62/06 и 41/09), штити пољопривредно земљиште и може се врло ограничено, у складу са правилима из Плана, мењати његова основна намена.

Из упоредног биланса површина се види да је претварање пољопривредног земљишта у шумско планирано на земљишту на којем су услови терена такви да је то оправдано као мера побољшања саме стабилности терена или је у питању бонитет пољопривредног земљишта.

По појединачним КО дошло је до смањења пољопривредног земљишта у односу на постојеће коришћење земљишта, односно просечно на нивоу планског подручја око 11,0 % или 7695,0ха.

Од укупне површине Општине (70411,4ха) планирано грађевинско земљиште обухвата 12,0% (у односу на постојеће изграђено земљиште увећано је за око 6%), док ће пољопривредно земљиште у укупном билансу захватати око 45,5% површине Општине.

II 1.2. Шумско земљиште

У складу са Законом о шумама ("Службени гласник РС" бр. 30/10), у просторном плану се штити и унапређује шумско земљиште и шуме.

На шумском земљишту није дозвољена промена састава шумских састојина и њихова неконтролисана експлоатација.

На шумском земљишту се не дозвољава изградња која би угрозила основну намену простора.

Минимално дозвољена изградња је у функцији побољшања стања шума или њене боље приступачности и квалитетнијег коришћења.

Под само плански одређеним условима (у складу са Шумском основом и овим Планом) може се врло ограничено мењати основна намена шумског земљишта, уз предходно добијену сагласност управљача..

Из упоредног биланса површина се види да је планирано пошумљавање земљишта које није условно за изградњу или припада пољопривредном земљишту ниже бонитетне класе.

По појединачним КО дошло је до незнатног смањења земљишта просечно до 2,3% а на нивоу планског подручја шумско земљиште је смањено за 48,0ха, односно 0,07%.

II 1.3. Водно земљиште

Укупна површина водног земљишта (ако се изузме акумулација Бован) не одражава богатство хидрографске мреже територије општине Алексинац.

Укупна површина водног земљишта износи око 4808.9ха односно 6,8% површине Плана.

Водно земљиште чине корита и обале водотока, језера и акумулације.

Обала представља појас земљишта који се протеже непосредно уз корито.

II 1.4. Грађевинско земљиште

Грађевинско земљиште је у Плану дефинисано као:

- Градско грађевинско земљиште у обухвату ПГР-е Алексинца
- Грађевинско земљиште у грађевинским подручјима насеља, и
- Грађевинско земљиште изван граница грађевинског подручја насеља

Основна подела грађевинског земљишта по намени

Основна подела грађевинског земљишта је на површине и објекте јавних намена и остале намене изван површина јавних намена.

Површине и објекти јавних намена припадају јавним службама (образовање, управа, здравство, култура, социјална заштита и сл.), уређеним и заштићеним просторима (паркови, скверови, парк-шуме, кејови и сл.) и објектима и мрежи инфраструктуре (саобраћај, енергетика, водопривреда, телекомуникације, топлификација, комунални објекти и сл.)

Врсте и намене објеката планиране на грађевинском земљишту изван површина јавних намена:

- становање (вишепородично и породично),
- мешовито пословање (трговинске, занатске и услужне делатности) са становањем или чисто пословање у окружењу становања,
- објекти у функцији туризма и спортски комплекси.
- радне зоне (производња, привреда, комерцијалне делатности)
- инфраструктурни и комунални објекти
- и друге намене које не угрожавају околну претежну намену

II 2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ, КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА

II 2.1. Пољопривредно земљиште

Планом су утврђене следеће смернице заштите и одрживог коришћења пољопривредног земљишта:

- на брдовитим и другим теренима с потенцијалима за воћарску и повртарску производњу (терени до 750 mпv), треба подржавати искоришћавање погодности за развој органске производње, док је примена метода строго контролисаног прихрањивања и интегралне заштите нужни услов опстанка и даљег развоја воћарства уопште, у спрези с усвајањем савремених стандарда квалитета у преради и пласману, унапређивањем маркетинга и оснивањем произвођачких асоцијација;
- заштита и одрживо коришћење земљишта, са пространим ливадама и пашњацима, велике еколошке и економске вредности, али и са природним ограничењима за развој пољопривреде, условљени су демографским јачањем;
- поред развоја туризма, то захтева и подршку развоју пашњачког сточарства, промовисању агрошумарства (посебно, укључивање капацитета шума и водотока у извозно атрактивне програме производње, сакупљања и прераде широког асортимана високо вредних сировина), поновном увођењу аутохтоних раса стоке, сорти гајених биљака, традиционалних производних система и сл;
- на заштићеним подручјима, укључујући и сливна подручја акумулација и будућа заштићена подручја, прецизирање посебних режима коришћења пољопривредног земљишта и мера подршке доходу локалног становништва, заснива се на уважавању како позитивних, тако и негативних утицаја пољопривреде на биодиверзитет и

предео.

Очување површина и побољшање физичких, хемијских и биолошких својстава пољопривредног земљишта засниваће се на:

- заштити пољопривредног земљишта од нерационалног/непланског заузимања у грађевинске, рекреативне и друге непољопривредне сврхе;
- разради и спровођењу еколошки безбедних програма мелиорације ливада и пашњака, упоредо с обезбеђивањем подршке редовном кошењу и/или напасању стоке, како би се спречила сукцесија коровских биљака, суженог биодиверзитета и мале економске вредности;
- не планира се тотално пошумљавање, односно затрављивање ораница на теренима изнад 750 m², и поред њиховог претежно слабог економско-производног потенцијала; ради опстанка планинских села потребно је задржавање одређених површина за ратарско-повртарску производњу на парцелама дубљих земљишта, погодних за гајење кромпира, одговарајућих сорти јарих жита и крмног биља;
- њихово одрживо коришћење условљено је адекватном антиерозионом обрадом, правилним плодоредом и контролисаним органско-минералним прихрањивањем биљака;
- обавезно је вођење рачуна о очувању крмне базе за развој планинског сточарства и другим интересима локалног становништва при успостављању еколошки оптималних односа између пољопривредних и шумских површина и то промовисањем агрошумарства и обезбеђењем подршке за редовно кошење и/или напасање стоке, како би се спречила биолошка деградација травног биљног покривача;
- уређењу пољских и шумских прилазних путева, укључујући подизање појасева заштитног зеленила дуж путева и туристичко-рекреативних стаза, око пашњака, изворишта воде, речних токова и сл.;
- спречавању негативних утицаја пољопривредне производње на стање животне средине и живог света, успостављањем контроле коришћења минералних ђубрива и средстава за заштиту биља;
- очувању и неговању естетских обележја руралних предела у оквиру пољопривредних и шумских површина, доношењем потребних правила и одговарајуће институционализоване контроле по питањима: поткресивања и крчења врзина / живица и уклањања корова дуж међа и сеоских, шумских и других путева и одржавања тих путева; сакупљања и елиминисања отпадака пољопривредних производа; чувања појединачних или група стабала на пољопривредним површинама; забране одлагања/бацања смећа и свих врста отпада (металног, стакленог, грађевинског и др) ван места одређених за те намене и сл.; и
- побољшању информатичке основе о пољопривредном земљишту и другим елементима руралног простора, ажурирањем катастра по начину коришћења земљишта и власницима сваке парцеле, упоредо са спровођењем детаљних педолошких истраживања и израдом бонитетне карте земљишта за општинску територију.

Са становишта очувања економских и екосистемских функција земљишта, апсолутни приоритет има одређивање одговарајућих радова на евидентираним ерозионим теренима и контрола њиховог спровођења, у складу с одредбама Закона о пољопривредном земљишту. На издвојеним ерозионим подручјима, начин коришћења пољопривредног земљишта треба прилагодити условима терена и гајити културе које ће поред биљне производње обезбедити и заштиту земљишта од ерозије.

На нагнутим теренима је, такође, неопходно формирање противерозионих појасева жбунастог, шумског и травног типа, ради смањења кинетичке енергије сливајућег млаза који врши еродирање површинских слојева земљишта и подлоге. На тај начин могуће је

повећати толеранцију у смислу граничног нагиба за гајење ратарских култура, а редуцију истих извршити само на местима где не постоји никаква економска оправданост гајења житарица и окопавина. Уз то, живим ретензионим појасевима се значајно побољшава еколошки систем подручја, а у врсте за формирање појасева могу се унести бројне племените карактеристике, као што су медоносност, лековитост и др. У воћњацима и виноградима у циљу смањења ерозионих процеса потребно је формирање контурних бразди, као и заснивање нових засада искључиво садњом по изохипси, односно управно на садашње редове.

Основна предпоставка успешног развоја пољопривреде у периоду 2010-2020. године је у ефикаснијем коришћењу производног потенцијала општине Алексинац. У циљу утврђивања појединих предности терена и агроеколошких услова предлаже се планирање и праћење развоја производњи ратарско-повртарских култура и сточарства у равничарском делу општине и развоја воћарско виноградарске и сточарске производње у брежуљкастом делу општине.

1. Ратарско-повртарски сточарски реон обухвата низијске терене у долини Јужне Мораве, Моравице, и њихових притока и обухвата око 40% територије општине Алексинац. На овом терену доминирају типови земљишта алувијални наноси и гајњаче. Тенденције смањења плодности и погоршања структуре ораничног слоја земљишта указују на потребу развоја сточарства у овом рејону. Плански приоритет је успостављање директних веза између развоја биљне и сточарске производње на нивоу пољопривредних газдинстава са ослоном на обезбеђење сопствене крмне базе.

Због дугорочне оријентације на ратарску производњу прелазна решења су заоравање зелених органских ђубрива и жетвених остатака увођење плодореда и побољшање технолошких поступака обраде земљишта и др. Приоритени значај овог краја у сточарству има производња млека и производња јунећег, свињског и овчијег меса.

2. Воћарско-винаградарски, сточарски рејон је на брежуљкастом делу општине где је надморска висина до 500м а зазима око 60% општинског терена. На овом делу доминирају типови земљишта смонице. На терену су заступљени воћњаци, виноградни ливаде пашњаци а један део су и оранице. Оптимална комбинација на овој територији њених производних структура треба да буде развој воћарства крмне базе и сточарства, У сточарској производњи тежиште треба ставити на интензивнији развој говедарства, и овчарства тј. производњу млека и меса са ослоном на веће коришћење крмне базе, пашњака као и на ширење производње крмних култура на ораницама. Многе пољопривредне површине које се за сада из било којих разлога не обрађују треба привести култури тако да све расположиве површине од плодносног тла буду ангажоване за одређене видове пољопривредне производње. Посебан значај треба дати укрупњавању, и других мелиоративних поправкама постојећих пољопривредних површина.

Табела бр.2: Просечан принос по хектару и стаблу и број грла стоке

Врста производње	2010. година	2015. године	2020. године
Кукуруз	4500	5000	5800
Пшеница	3500	3800	4000
Паприка	20000	21000	22000
Парадајиз	18000	19500	21000
Лук	16000	18000	20000
Кромпир	25000	27000	30000
Купус	25000	27000	30000
Детелине	6000	6700	7500
Ливаде	4000	4500	5500
Шљива	12000	18000	22000

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

Јабука	15000	20000	25000
Јагода	9000	10000	12000
Говеда	8902	10500	11500
Свиње	31169	34000	36000
Овце	8789	10000	12000

Табела бр.3: Укупна планирана биљна производња и број грла стоке у планским периодима (принос у тонама и број грла стоке)

Врста производње	2010. година	2015. године	2020. године
Кукуруз	55993	62215	72169
Пшеница	22750	24700	26000
Паприка	40000	42000	44000
Парадајиз	16000	17550	18900
Лук	11200	12600	14000
Кромпир	25000	27000	30000
Купус	17500	18900	21000
Детелине	28800	32160	36000
Ливаде	9676	10885	13304
Шљива	9234	13851	16929
Јабука	1402	1869	2336
Јагода	1350	1500	1800
Говеда	8902	10500	11500
Свиње	31169	34000	36000
Овце	8789	10000	12000

У периоду од десет година планира се повећање производње у тонама и броју грла стоке и то: код кукуруза за 16176, код пшенице 3250, код паприке 4000 парадајиза 2700, лука 2800, кромпира 5000, купуса 3500, детелине 7200, ливаде 3628, шљива 7695, јабука 934, јагода 450, код говеда 2598 грла свиња 4831 грло, и оваца 3211 грла.

Код културе поврћа кукуруза пшенице и крмног биља треба да се оствари знатно повећање производње пре свега бољим коришћењем пољопривредног земљишта применом савремене агротехнике избором бољих сората бољом локацијом у производњи уз коришћење компаративних предности природних ресурса типа земљишта климе положаја парцела и нагиба терена. Повећањем принос азрнасте и кабасте хране повећава се фонд сточне хране што има значаја за јефтину исхрану стоке. Постоје такође могућности да се кукуруз такође усмери за спремање силаже и исхрану стоке. Овако планско усмерена производња предпоставља и снижење трошкова производње по јединици површине.

Вредност ратарске производње (зрнаста и кабаста сточна храна има позитивне ефекте у исхрани стоке. У овом планском периоду је планирано повећање сточног фонда броја грла крупне стоке. На брежуљкастом делу потребно је код гајења оваца усмерити се на коришћење пашњака у исхрани у ван зимском периоду. У овчарству и свињарству такође се планира побољшање расног састава и прелазак на оплеменење расе као и вршити одабирање мушких расних грла. Развој гране сточарства подразумева и нормално оргизовану ветеринарску и селекцијску службу за мере матичења селекције расних грла и лечење стоке по потреби. Поред стручне ветеринарске службе треба се усмерити и на стручну службу регионалне пољопривредне станице које учествују у оцењивању приплодних грла, набавци и продаји приплодњака и организују и спроводе постављене одгајивачке програме. Општинска селекцијска служба у сарадњи са републичком службом треба да спроводи програм вештачког осемењавања.

Стара и запуштена стабла треба санирати и подићи њихов вегетативни и генеративни потенцијал и оспособити их за плодоношење. Код подизања нових засада воћака и винове лозе треба бирати боље сорте и узгојне облике и сортимент подесити према сортама за индустријску прераду.

II 2.2. Шуме и шумско земљиште

Једна од мера уређења предела треба да буде и очување постојећег стања шумског комплекса према важећим прописима и мерама газдовања шумама. Ту не сме да се занемари чињеница да су контролисане сече шума такође вид неге и унапређења природних предела, а не експлоатација природног ресурса. Овакве мере се примењују искључиво у циљу унапређења предела а не ширења индустријских и других делатности које угрожавају предео.

Концепција развоја шумарства је заснована на заштити и унапређењу стања постојећих шума, уз рационализацију коришћења потенцијалних могућности станишта и уз максимално коришћење природног подмлађивања, како би се елиминисале категорије деградираних (девастираних - којих је око 17%, у државним шумама), а разређених шума (19,2% - у државним шумама) и свело на најмању могућу меру:

У оквиру постојећих шума у приватној својини потребно је радити на:

- конверзији изданачких шума у високе,
- пошумљавању шибљака и голети.

У оквиру постојећих шума у државној својини потребно је, у циљу развоја и заштите:

- попуњавање високих разређених шума,
- реконструкција високих деградираних шума,
- конверзија изданачких у високе шуме,
- реконструкција изданачких шума у високе,
- попуњавање вештачки подигнутих девастираних састојина,
- попуњавање вештачки подигнутих састојина.

Постепено повећање шумских површина (пошумљавање необраслог шумског земљишта или привођење ових површина некој другој намени) подједнаком динамиком (годишњом) врстама дрвећа одабраних у складу са природним потенцијалом станишта:

- сво планско земљиште (изнад 750 метара надморске висине) које није издвојено као погодно за насељавање и пољопривреду (у нагибу већем од 25% треба уређивати и користити као шумско земљиште,
- у прелазној зони (до 750 метара надморске висине) ово земљиште (у нагибу већем од 25%) може се користити и у воћарству уколико већ није пошумљено,
- постојеће шумско земљиште на равнијим теренима планинских висоравни, погодним за пољопривредну производњу, уколико не представља посебно вредан шумски фонд и није у зони туристичке намене, може се постепено претварати у пољопривредно,
- у зони туристичке намене овакво се равније шумско земљиште мора уређивати као парк шума.

Уређење и експлоатација шумских подручја, које може да се користи у сврхе одмора и рекреације не сме да буде условљено и подређено само шумскопривредном интересу, што је до сада било уобичајено и што је још врло присутно, али с друге стране, задовољавање све више потреба рекреације и туризма за шумским амбијентима, не би смело да пренебрегава потребе шумарства као таквог и најосновнијих интереса шумске привреде, ако се они могу задовољавати без опасности од еколошких поремећаја средине. Шумско-привредно планирање на подручју општине и уређење шума мора у довољној мери да обухвати, па у конкретним важнијим случајевима и да буде подређено

специфичном просторном планирању и уређењу која ће у највећем степену имати у виду рекреативне могућности и особености дотичног шумског подручја, њихово одржавање и унапређивање. Обезбеђивање и једног и другог интереса гарантује се обавезним укључивањем и применом мера просторног уређења и заштите, односно одржавања животне средине. У принципу, свака шумска средина, као уосталом и сваки предео уопште, без обзира на његову основну намену и друге видове искоришћавања, мора да буде под одређеним режимом заштите. Тај режим, који мора да буде веома изнијансиран, треба да обезбеди одржавање динамичке равнотеже конкретне шумске заједнице и њеног станишта, њихових биолошких рекреативних потенцијала и истовремено њихове продуктивности као шуме и њених непосредних економских вредности.

Планираним радовима требају се елиминисати категорије деградираних шума, а разређене шуме свести на најмању могућу меру. Истовремено, садашња површина под шумом од 20 150,0ha треба да се увећа на око 28 122,0ha односно шумовитост са садашњих 28,5% на око 40% (што је био и план за период до 2000 г., који на жалост није реализован), а што се може сматрати као добар однос шумских и других екосистема .

II 2.3. Воде и водно земљиште

Заштита водног земљишта

Како би се спречио пораст потенцијалних штета спроводи се стриктна заштита тзв. **водног земљишта**. Водно земљиште (ВЗ) је заштићена и резервисана зона уз све водотоке и око Бованске и других мањих акумулација. ВЗ дуж река захвата површину коју обухвата успор од тзв. стогодишње велике воде, увећану за појасеве дуж обе обале ширине по 20÷50 m, зависно од положаја објеката и заштитних система. Код Јужне Мораве и других река које су уређене и насипима, ВЗ је простор унутар насипа, као и простор од најмање 50 m од најудаљеније границе ножице насипа унутар брањене стране, који је резервисан искључиво за дренажне системе, као и за могуће касније доградње и надвишења насипа, уређење приобалног појаса и друге мере заштите. У случају Бованске акумулације водно земљиште се простира до коте највећег могућег успора (261,5mnm) увећаног за појас од најмање 20 m око читавог обима тада достигнуте највеће акваторије. И у случају нових мањих акумулација ВЗ захвата појас око нивоа који се достиже при евакуацији преко прелива тзв. рачунске велике воде, увећаног за најмање 20 m. На водном земљишту није дозвољена било каква градња сталних објеката, али се може без ограничења користити за пољопривредну производњу, плантажне засаде (шуме, воћњаци, виногради), спортске и рекреационе површине – али без објеката који би могли да ометају развој система за заштиту од вода и спровођење мера одбране (прилаз грађевинске механизације, проширење постојећих насипа при њиховом надвишењу, реализацију дренажних система).

Антиерозиона заштита

У складу са Планом за проглашење ерозионих подручја у општини Алексинац (2007.) треба урадити следеће: (а) административно, организационо и информационо јасно дефинисати ерозиона подручја, по свим КО, као и режиме третмана и коришћења свих конкретних локалитета; (б) дефинисати приоритете мера заштите и припремити документацију за реализацију мера заштите; (в) реализовати антиерозионе мере, по приоритетима.

Планом су предвиђене следеће групе мера: • биолошке; • биотехничке; • техничке; • организационо-административне мере.

Биолошке мере предвиђају: пошумљавање, мелиорацију шума - ресурекциона сеча и попуњавање проређених шума и шикара, мелиорацију пашњака и ливада. У складу са стратегијом ППРС да се земљишта ниских бонитетних класа из пољопривредног преведу у шумска земљишта, овим мерама се даје посебан приоритет, како би се створили услови да се на биолошки заштићеним сливовима стварањем и економски квалитетних шума и пашњака обезбедили услови за стабилно привређивање дела радно способног становништва.

Биотехничке мере обухватају, поред биолошких мера, још и неопходне техничке мере (градони за пошумљавање, инфилтрационе банкете у виду засека, контурни ровови, зидови против спирања, терасирање за пошумљавање, плетери, итд.).

Техничке мере су неизбежне на локалитетима из категорије екцесивне и јаке ерозије. Оне обухватају бујичарске зидане преграде, рустикалне преграде и друге објекте за спречавање јаружасте и флувијалне ерозије корита. Те мере се комбинују са биотехничким и биолошким мерама.

Административно-организационе мере се предвиђају на подручјима са мање поодмаклим процесима ерозије, тамо где су такве мере и потребне и довољне. Оне се свODE на јасно дефинисање прописа о начину коришћења и обраде земљишта и забране активности које активирају или убрзавају процесе ерозије (забране: кресања лисника, испаше у одређеним периодима, прописивање услова контурних орања и израде контурних бразди, итд.). Није довољно прописати услове обраде земљишта, већ их треба и едукативним и управним активностима спровести.

Мере уређења водотока и заштите од поплава

На подручју општине неопходни су регулациони радови на више водотока. Могу се поделити, према обиму и врсти радова: (а) радови на уређењу тока Јужне Мораве; (б) регулација Моравице, (в) радови на регулацији других притока Ј.Мораве.

Регулације тока Јужне Мораве обављају се: • уређењем и стабилизацијом минор корита које је морфолошки нестабилно (додатно дестабилизовано непланском експлоатацијом песка и шљунка); • изградњом линијских заштитних система - насипа за велике воде по критеријуму заштите од поводња вероватноће 2% (педесетогодишња велика вода). Положај насипа се плански дефинише фиксираним линијским системима у простору, док се положај минор корита може мењати чак и у односу на постојеће пројекте, јер ће тачан положај бити дефинисан тек при извођењу. Приорит у регулацији има деоница од око 6,6 km у зони Љубеш. Већ регулисане и новорегулисане деонице тока Јужне Мораве треба повезати у хидрауличку целину која обезбеђује степен заштите на целом потезу од велике воде 2%, с тим што магистрална пруга треба да буде конструкцијски и хидраулички безбедна и при поводњу вероватноће 0,5%. У складу са дефиницијом водног земљишта, под забраном изградње нових објеката је и појас од 50 m мерено од ножице насипа са брањене стоне, који је предвиђен за доградњу заштитних система и проширење насипа, јер ће се током времена степен заштите свакако морати да повећа на велике воде 1% (стогодишње воде). У водном земљишту је дозвољена пољопривредна производња без ограничења. Забрањује се експлоатација песка и шљунка било где на брањеном делу водног земљишта, а унутар небрањених инундација само уколико је усклађена се пројектом уређења минор корита.

Регулације реке Моравице се обавља водећи рачуна о регулисаним водним режимима у акумулацији Бован, као и о ефектима ретензирања поплавних таласа. Корито Моравице треба да буде уређено да прими без изливања меродавну велику воду 2% (оквирно 180 m³/s). На подручју града Алексинца регулација тзв. урбаног типа, са складним уклапањем

у урбано окружење, како би се омогућило повезивање урбаних садржаја града са том речном акваторијом. Могуће је коришћење стабилизационих прагова у минор кориту, како би се обезбедила стабилизација водног огледала на подручју града, из естетских разлога. Предвидети просторне могућности у приобалном појасу да се касније степен заштите повећа на стогодишњу воду.

Регулација осталих притока Јужне Мораве се спроводи по принципима уређења бујичних токова са великим неравномерностима протока. То подразумева: стабилизацију и фиксирање минор корита, по потреби коришћењем и стабилизационих прагова у самом дну минор корита, како би се спречила флувијална ерозија и угрожавање морфологије корита посебно у зони насеља, уређење и заштита и мајор корита, са насипима који обезбеђују потребан степен заштите.

Услови коришћења тока Јужне Мораве.

Стратешки плански документи Србије не предвиђају резервацију простора за реализацију пловног пута. Корито унутар насипа за велике воде се може користити уз следеће услове:

- Експлоатација песка и шљунка је дозвољена само уз услов да је саставни део ревидованог пројекта регулације основног корита, и ако се обавља у тој функцији и под надзором који се спроводи у условима извођења регулационих радова.
- Корито се може користити и за реализацију електрана са малим падовима, уз истовремено испуњење следећих услова: (а) да се успор ограничи унутар успора за стогодишњу велику воду; (б) на потесу коришћења инвеститор реализује насипе за стогодишњу велику воду, геотехнички и грађевински димензионисаних за одржавање сталног успора, са резервном висином (на мањом од 1,2 m) која омогућава да се без оштећења објекта може да пропусти и вода вероватноће 0,5%; (в) успорни објекат са уставама мора да се врло оперативно потпуно отвара при наиласку поплавних таласа, како би их пропустио без додатног успора; (г) објекти и успор не смеју да угрожавају постојеће магистралне саобраћајнице; (д) саставни део електрана су и одговарајући заштитни дренажни системи, којим се у приобаљу обезбеђује контролисан, са гледишта насеља и пољопривреде повољан режим подземних вода; (ђ) у случају каскадних система потребно је успоставити континуитет језерских акваторија, а најнизводнија степеница (у случају каскадног система) мора да испушта гарантован еколошки проток, према захтевима који ће се дефинисати водопривредним условима за хладни и топли део године.
- Захватање воде из тока Мораве за наводњавање и друге потребе може се обављати искључиво на основу водопривредних дозвола органа надлежних за послове водопривреде, уз услов обезбеђивања дефинисаног еколошког протока.
- Дренажни системи у брањеном подручју изван насипа се могу без ограничења користити за потребе наводњавања.

Хидроенергетско коришћење вода и мале акумулације

У складу са циљевима, као и ставовима из Просторног плана Републике Србије, реализација малих хидроелектрана (МХЕ) и малих акумулација је дозвољена на свим водотоцима на којима се тиме не ремети реализацију већих објеката и система и тамо где се могу складно уклопити у урбано, еколошко, саобраћајно и друго окружење.

За реализацију МХЕ разматрани су (у оквиру катастра МХЕ, три потенцијалне локације на територији општине Алексинац) као погодни следећи водотоци и деонице:

(а) Катунска река на потезу узводно од села Катун, као и њене саставнице – Пруговачка и Светоставанска река узводно од села Станци, на којима је могуће реализовати деривационе МХЕ снага од по 100÷150 kW.

(б) Река Турија, на узводном потезу (села Вукања) и у горњем делу слива, са захватима и на Вукањској и Малој реци. На Турији се може разматрати и деоница Породин – Кулина, као притока Клисуре. На тим водотоцима се могу разматрати и мање акумулације, ради регулисања протока.

Потенцијални водотоци за реализацију малих акумулација, као и за реализацију МХЕ, уколико се нађе потенцијални инвеститор су: • Врелска река и њене саставнице Манастирски поток и Трбавица, узводно од села Врело, • Бршка река, на којој се управо и разматра мала акумулација Мали Бован, као и Мозговачка река, узводно од села Мозгово. Диспозиције МХЕ се не условљавају, уколико потенцијални инвеститор нађе свој интерес и ако се диспозиционо и испуштањем гарантованих еколошких протока уклопи у окружење.

II 2.4. Геолошки ресурси

Алексинац и његову околину карактеришу разноврсне и бројне појаве лежишта каустоболита, неметала и грађевинског материјала. Од каустоболита резерве мрког угља су процењене на 28,3 милиона тона и парафинских (уљаних) шкриљаца на око 2 милијарде тона.

Лежиште мрког угља код Алексинца по производњи и резервама налази се на другом месту у Србији после косовско-метохијског угљеног басена. Испитане су и потврђене велике геолошке резерве угља, при чему експлоатационе резерве износе око 16 милиона тона.

Парафински шкриљци се јављају заједно са мрким угљевима у околини Алексинца и представљају до сада највеће лежиште ове сировине у Србији. Откривени су на дужини од око 8 km, између Алексинца и Суботинаца. У односу на угљени слој разликују се подински и повлатни ниво парафинских шкриљаца, од којих је повлатни ниво значајнији. Дебљина главне повлатне зоне парафинских шкриљаца износи око 200 метара, а делова богатих керогеном (око 10% сировог угља) од 50 до 90 метара. Досадашњим геолошким истраживањима утврђено је постојање око 1,8 милијарди тона парафинских (уљаних) шкриљаца као непосредних пратилаца угљених слојева, од чега преко 500 милиона тона чине резерве А и Б категорије. Шкриљци у Алексинцу су најисплативији за експлоатацију.

Неметали и грађевински материјал. На подручју листа Алексинац постоји велики број појава неметалних сировина чије су резерве процењене на : око 6 милиона m³ шљунка и песка и 4 милиона m³ кречњака у експлоатационим резервама.

Истражени кречњаци припадају мезозојтској периоди и представљају врло добар грађевински материјал, а служе и за печење креча. За сада је развијена само локална експлоатација овога материјала. Већи каменоломи налазе се на Озрену. Мермерасте кречњаци који се налазе у виду сочива у гнајсевима на Великом Јастребцу такође се локално експлоатишу.

Геолошком проспекцијом на ширем подручју општине Алексинац утврђене су појаве и мања лежишта минералних сировина (бабра, гвожђа, калаја, фелдспата и др.).

Појаве термоминералних вода. У општини Алексинац налази се више појава термалних вода од којих су неке познате и користе се као лековите воде већ дуже време. Најпознатији извори ових вода налазе се у Кулинској бањи. Кулинска бања се налази у северном подножју Малог Јастребца, на десној обали реке Турије, око 9 километара источно од Рибарске бање. Извориште је разбијеног типа. Укупна издашност свих извора је 15 l/min. Температура воде је 16°C. Према хемијском саставу припада типу вода Рибарске бање.

Терма у селу Шурићи је око 4 километра североисточно од Кулинске бање. Издашност извора је до 10 l/сек. а температура воде 17,2°C. Према хемијском саставу вода је слична води из Кулинске бање.

Све појаве термоминералних вода везане су за веће дислокације.

Утврђене су резерве и квалитет маломинералних и питких вода, површинских токова, хидро-потенцијал акумулације Бован који је процењен на 59 милиона m^3 воде као и минералних вода из неколико истражених бушотина, које допуњују слику о изузетним хидро-потенцијалима општине Алексинац.

Око утврђених експлоатационих подручја одређени су заштитни појасеви:

- За експлоатацију мрког угља "Алексиначки рудник" заштитни појас око лежишта је 500м.

Експлоатационо подручје "Алексиначког рудника" и утврђени заштитни појас захватају изграђене просторе самог Алексинца и насеља Алексиначки Рудник и Суботинац, који су наста(ја)ли заједно са самим рудником. Правила нове изградње и реконструкције постојећих објеката, на тим просторима, се утврђују планом у складу са већ постојећом урбанистичком регулацијом ових насеља.

- Заштитни појас око лежишта минералне воде "Доње Сухотно" је 100м.

Надлежно Министарство води катастар истражних и експлоатационих поља минералних сировина и надлежно је за давање услова за добијање истражних и експлоатационих права и у складу са њима потребне урбанистичке и техничке документације.

II 2.5. Обновљиви извори енергије

У складу са оперативним циљевима Просторног плана Републике Србије (ППРС) који предвиђају: веће коришћење ОИЕ (обновљивих извора енергије), побољшање квалитета живота већим коришћењем ОИЕ, усвајањем финансијских механизма за подстицање коришћења ОИЕ – на подручју општине се сагледавају следећи реални извори ОИЕ:

Енергија ветра

Територија општине се налази на рубној средњој зони Србије по просечној енергији ветра, са интензитетом (на 100 m висине) од $150\div 225 \text{ kWh/m}^2$ (јануар), односно $75\div 150 \text{ kWh/m}^2$ (јули). У складу са принципом да се ветроелектране граде само на местима за које се након истражних радова заинтересују конкретни инвеститори, за потенцијална истраживања се препоручују следеће погодне локације: читава зона дуж аутопута као и највиши брдско-планински делови Општине. Потенцијални инвеститори се за истражне радове усмеравају према тим локацијама. Према Закону о планирању и изградњи, ветроелектране се могу градити и на пољопривредном земљишту, уз претходно прибављену сагласност органа надлежног за послове пољопривреде и животне средине, као и претходну сагласност за прикључак у електроенергетски систем. Приликом одређивања локације за ветроелектране раде се анализе утицаја на окружење, са посебним освртом на ризике по животну средину (бука, утицај на птице, слепе мишеве и пејсаж) и процени прихватљивости тог ризика са становишта домаћих прописа у области заштите природе и животне средине и европских стандарда и искустава у изградњи ветроелектрана. Управо са тог становишта зона уз постојећи аутопут има приоритет, јер су ту ти додатни неповољни утицаји најмањи.

Енергија сунца

Према оквирним истраживањима територија општине спада у зону већег интензитета сунчевог зрачења, са бруто око 1400 kWh/m^2 -година (просек за Србију око 1200 kWh/m^2 -година). Степен искоришћења зависи од начина конверзије пријемника, па се оквирно може сматрати да је на подручју општине просечна искористива енергија сунчеве енергије око 700 kWh/m^2 -година. Не предвиђа се - јер није економична - непосредна

конверзија у електричну енергију. Међутим, конверзија у топлотну енергију, пре свега врло економичним уређајима на крововима за загревање воде за санитарне потребе, па у неким околностима и за догревање индивидуалних стамбених јединица, има пуни приоритет. Економски и организационо треба подстицати тај вид конверзије, који спада у врло рационалне начине супституције потрошње електричне енергије.

Остали видови енергије

Енергија биомаса

Коришћење отпадних биомаса предвиђа се искључиво на нивоу индивидуалних домаћинстава, пре свега у сеоским насељима.

Геотермална енергија

На територији општине засада нема доказаних већих геотермалних извора. У случају њиховог утврђивања, препоручује се њихово коришћење за: интензивну пољопривредну производну (стакленици, пластеници) уколико то омогућавају физичко-хемијске карактеристике воде, изградњу бањских и спортско-туристичких објеката, непосредну конверзију за грејање стамбених јединица и сл.

II 3. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, ДИСТРИБУЦИЈА СТАНОВНИШТВА, МРЕЖЕ НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ

II 3.1. Становништво, социјални ресурси и становање

II 3.1.1. Пројекција развоја становништва општине Алексинац

Појам и методе пројекција становништва

Као што је познато, у изради прогноза будућег кретања укупног становништва користе се различити методи, а обично следећа два поступка:

- Математички, који полази од претпоставке да ће будућност личити на прошлост, а при чему се располаже подацима из два или три или више претходна пописа становништва;
- Аналитички или како их неки називају методи компонената, који у прогнози укупног становништва према старости и полу полази од актуелне старосно-полне структуре, док се за будући фертилитет, смртност и миграције постављају хипотезе које се заснивају на досадашњим тенденцијама, као и на њиховом будућем развоју, у зависности од општег социјалног и економског развоја.

Комплексан утицај биолошких, социо-економских и психолошких фактора, садашња старосно-полна и друге структуре становништва, које на себи носе печат историјског, економског и друштвеног развоја и које се постепено мењају, као и будући друштвени, економски и културни развој, основни су елементи од којих зависи кретање становништва у будућности.

Треба правити разлику између процена, прогноза, перспектива и пројекција у демографији.

Процене становништва дају се, за садашњи период.

Прогноза се даје за будући период и она представља став аутора у погледу будућег развоја извесне демографске категорије.

Перспектива се такође даје за будући период, али она представља будући развој под одређеним условима или хипотезама.

Пројекција означава и прогнозу и перспективу.

Пројекција становништва општине Алексинац урађена је на основу три уобичајене методе и на основу њих је дата пројекција броја становника општине Алексинац за плански период.

Табела бр.4: Упоредне пројекције становништва по методама

Године / методе	1991.	2002.	2010.	2015.	2020.	2025.	2030.
Аритметичка метода	62208	57749	53192	51149	48610	46071	43533
Геометријска метода	62208	57749	55115	53469	51823	50177	48531
Аналитичка метода	62208	57749	53300	50066	46965	44572	41596

II 3.1.2. Радна верзија пројекције становништва општине Алексинац

Свака од претходно добијених пројекција кретања укупног броја становника даје различите податке пројектовања, тако, да ће се, на основу сагледавања сва три метода, као основа за пројектовање становништва за план користити радна верзија, која представља реалну основу за пројектовање броја становника.

Табела бр.5: Радна верзија пројекције становништва општине Алексинац

Насеља	1991	2002	2010	2015	2020	2025	2030
1. Алексинац	16722	17171	17627	18119	18638	19203	19793
2. Алекс.Бујмир	587	557	539	519	498	484	466
3. Алекс. Рудник	1629	1467	1556	1581	1608	1741	1869
4. Банковац	204	178	165	154	143	134	125
5. Бели Брег	375	269	248	195	173	152	139
6. Беља	56	43	39	36	29	24	22
7. Бобовиште	1190	1074	1024	989	957	938	887
8. Бован	680	554	685	739	795	835	884
9. Брадарац	444	334	297	286	268	234	205
10. Вакуп	840	740	696	673	641	623	611
11. Вел.Дреновац	596	483	471	462	446	404	391
12. Витковац	470	398	376	358	341	305	289
13. Врело	493	355	309	296	273	262	221
14. Врђеновица	559	501	489	465	432	406	391
15. Вукања	837	705	689	668	628	592	581
16. Вукашиновац	588	512	486	469	453	421	404
17. Глоговица	894	874	863	842	828	808	789
18. Голешница	8	4	3	2	2	1	1
19. Г. Пешчаница	283	248	236	221	202	193	179
20. Горње Сухотно	388	343	324	314	297	278	259

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

21 .Горњи Адровац	232	134	117	107	97	86	59
22. Горњи Крупац	613	510	482	463	441	403	387
23. Горњи Љубеш	254	240	217	208	194	182	174
24. Гредетин	739	659	626	607	591	582	567
25. Грејач	736	696	665	644	621	598	578
26. Дашница	141	115	95	83	74	61	44
27. Делиград	253	211	197	177	166	147	136
28. Добрујевац	496	388	372	361	348	324	308
29. Доња Пешчаница	128	122	96	82	68	74	59
30. Доње Сухотно	346	320	305	296	283	271	258
31. Доњи Адровац	833	761	749	735	719	697	673
32. Доњи Крупац	451	364	327	318	296	287	271
33. Доњи Љубеш	666	597	571	559	548	527	513
34. Дражевац	1155	1188	1211	1236	1415	1498	1507
35. Житковац	2671	2680	2714	2761	2813	2876	2943
36. Јаковље	411	352	358	363	370	379	426
37. Јасење	223	210	192	181	173	156	146
38. Каменица	137	103	91	81	64	54	43
39. Катун	693	571	559	548	524	503	492
40. Копривница	287	223	202	186	178	167	156
41. Корман	953	773	755	747	726	703	684
42. Краљево	987	930	917	895	882	872	859
43. Крушје	336	332	313	304	291	283	274
44. Кулина	761	731	717	706	693	674	663
45. Липовац	505	418	397	377	365	347	324
46. Лознац	195	176	169	158	147	138	129
47. Лоћика	449	380	372	363	354	338	326
48. Лужане	1036	942	895	873	815	788	772
49. Љуптен	477	408	396	379	363	346	331
50. Мали Дреновац	210	176	167	154	139	124	116
51. Мозгово	1902	1632	1521	1503	1491	1469	1454
52. Моравац	1880	1785	1762	1751	1637	1595	1561
53. Мор. Бујмир	251	207	196	176	165	155	142
54. Нозрина	756	743	729	717	701	691	682
55. Породин	207	154	143	135	117	101	96
56. Преконози	245	173	164	154	141	131	123
57. Прћиловица	2338	2410	2482	2528	2578	2637	2687

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

58. Пруговац	388	318	303	296	284	275	264
59. Радевце	585	493	481	473	462	449	438
60. Рсовац	512	395	376	362	350	337	321
61. Рутевац	1322	1094	1062	1023	994	975	963
62. Срезовац	263	238	227	216	209	198	182
63. Станци	300	241	229	206	198	169	148
64. Стублина	184	158	148	136	129	118	109
65. Суботинац	1285	1061	964	927	872	864	845
66. Тешица	1973	1888	1839	1793	1767	1728	1014
67. Трњане	1565	1361	1324	1305	1291	1263	1247
68. Ћићина	270	238	227	214	203	189	175
69. Црна Бара	215	175	165	155	143	132	126
70. Честа	230	215	199	179	168	159	148
71. Чукуровац	160	122	109	97	86	76	63
72. Шурић	160	128	112	103	92	81	73
Укупно:	62208	57749	57128	56789	56488	56315	55585

II 3.1.3. Пројекција структуре становништва општине Алексинац

Табела бр.6:Добне групе према плану у 2020. години (аналитичка метода)

Добне групе према плану у 2020. години (аналитичка метода)

Насеља	0 - 4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 и в.
1. Алексинац	863	1005	1222	1355	4064	4549	1200	1685	1389	1571	1553	1896	1386
2.Алексиначки Бујмир	23	26	29	36	82	181	32	32	37	42	41	24	513
3 Алексиначки Рудник	74	87	147	117	533	463	104	102	119	136	134	127	534
4. Банковац	7	8	9	10	24	123	9	9	11	12	11	7	103
5. Бели Брег	8	9	10	13	28	129	11	12	13	15	14	8	272
6. Беља	2	1	2	3	8	7	1	1	1	1	1	1	-
7. Бобовиште	44	35	58	69	157	156	62	61	71	81	79	46	138
8. Бован	37	42	98	58	631	830	51	50	59	67	66	538	318
9. Брадарац	12	14	16	19	44	143	17	17	19	23	22	13	59
10. Вакуп	29	35	39	47	105	204	41	40	48	54	53	31	65
11. Велики Дреновац	21	24	27	32	73	172	29	28	33	38	37	21	51
12. Витковац	16	18	21	25	56	155	22	21	25	29	28	16	59
13. Врело	13	15	16	19	45	144	18	17	21	23	23	13	56
14. Врћеновица	20	23	26	31	71	170	28	27	32	36	36	21	51
15. Вукања	29	34	38	46	103	102	41	40	47	53	52	31	62
16. Вукашиновац	21	24	27	33	74	173	29	28	34	38	37	22	63
17. Глоговица	38	45	49	60	136	135	53	52	62	60	68	39	31

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

18. Голешница	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
19. Горња Пешчаница	9	11	12	15	33	32	13	12	15	17	16	9	58
20. Горње Сухотно	14	16	17	22	49	47	19	17	22	25	24	14	51
21. Горњи Адровац	4	5	6	7	16	15	6	5	7	8	8	5	55
22. Горњи Крупац	20	24	27	32	73	71	29	27	33	37	35	21	12
23. Горњи Љубеш	9	10	12	14	32	31	13	12	14	13	16	9	59
24. Гредетин	27	32	36	43	97	95	38	36	44	49	48	28	18
25. Грејач	29	33	37	45	303	201	41	39	46	53	51	29	14
26. Дашница	3	4	4	5	12	11	5	4	6	5	6	4	55
27. Делиград	8	9	10	12	27	25	11	10	13	11	12	8	10
28. Добрујевац	16	19	21	25	57	55	22	20	26	29	28	17	13
29. Доња Пешчаница	2	3	2	5	21	17	5	4	3	2	2	1	51
30. Доње Сухотно	13	15	17	21	47	45	18	15	18	16	21	23	14
31. Доњи Адровац	33	39	43	52	318	215	46	43	54	61	59	35	21
32. Доњи Крупац	14	16	18	22	49	45	19	15	22	25	23	14	64
33. Доњи Љубеш	25	29	33	39	91	89	35	34	41	46	44	26	16
34. Дражевац	66	75	85	103	533	231	91	89	105	119	117	68	33
35. Житковац	130	152	269	205	862	660	181	179	210	237	234	235	59
36. Јаковље	17	20	22	27	27	61	59	24	22	28	31	29	53
37. Јасење	8	9	10	13	28	125	11	9	13	15	14	8	60
38. Каменица	3	3	4	5	11	9	4	3	5	4	3	3	57
39. Катун	24	28	32	38	86	84	34	33	39	44	43	25	14
40. Копривница	8	10	11	13	29	27	11	10	13	15	14	9	58
41. Корман	34	39	44	53	119	115	47	45	54	61	60	35	20
42. Краљево	41	48	53	64	145	140	57	55	66	64	63	42	44
43. Крушје	13	16	18	21	48	46	19	17	22	25	23	14	59
44. Кулина	32	37	42	51	114	112	45	44	52	58	55	33	18
45. Липовац	17	20	22	27	61	59	24	22	27	31	30	18	57
46. Лознац	7	8	10	12	24	22	9	7	11	12	10	7	58
47. Лоћика	16	19	21	26	58	55	23	21	26	24	29	17	19
48. Лужане	38	44	49	59	134	131	52	50	61	69	67	39	22
49. Љуптен	17	20	22	26	59	57	23	21	27	31	30	17	13
50. М. Дреновац	6	7	8	10	23	21	9	7	10	12	11	7	58
51. Мозгово	69	81	90	108	345	244	96	94	111	126	124	172	31
52. Моравац	76	88	99	119	269	265	105	103	122	138	135	79	39
53. М. Бујмир	8	9	10	12	27	25	11	9	12	14	13	8	57
54. Нозрина	32	37	42	51	115	113	45	43	52	59	57	34	21
55. Породин	5	6	7	9	19	17	8	6	9	10	8	56	57
56. Преконози	7	8	9	10	23	21	9	7	11	12	10	7	57
57. Прџиловица	119	139	255	187	524	422	166	164	192	217	214	224	55
58. Пруговац	13	15	17	19	47	45	18	16	21	24	22	14	13
59. Радевце	21	25	28	34	76	74	30	28	34	39	37	22	14
60. Рсовац	16	19	21	25	58	56	123	21	26	30	28	17	10

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

61. Рутевац	46	54	60	72	163	161	64	62	74	84	82	48	24
62. Срезовац	10	11	13	15	34	32	13	11	16	18	16	10	10
63. Станци	9	11	12	14	33	31	13	12	15	17	16	10	55
64. Стублина	6	7	8	9	21	19	8	6	9	11	10	6	59
65. Суботинац	40	47	52	63	143	141	56	54	65	74	72	42	23
66. Тешица	82	95	206	128	390	288	114	112	132	149	146	85	40
67. Трњане	60	70	78	94	312	210	83	81	96	109	107	62	29
68. Ћићина	9	11	12	15	33	31	13	11	15	17	15	9	12
69. Црна Бара	7	8	9	10	24	22	9	7	11	12	10	7	57
70. Честа	8	9	10	12	28	26	11	9	13	14	12	8	58
71. Чукуровац	4	5	6	7	14	12	6	4	7	7	5	54	505
72. Шурић	4	4	5	7	15	13	6	4	7	8	6	54	509
Укупно:	2612	3024	3900	4105	5995	5154	3674	4015	4198	4714	4627	4731	6739

У укупно планираном броју становника у 2020. години у општини Алексинац од 56.488 становника, планира се и даље високо учешће у добној групи преко 60 година и то 11,93%, али смањење учешћа у односу на попис из 2002.године. Основна ограничења развитка становништва у планском периоду су низак ниво фертилитета (односно недовољан обим рађања) и поремећена старосна структура (низак удео младог становништва, а високи удео старог становништва), али променама у економском развоју становништва, очекују се побољшања и у наведеној области.

Основно ограничење за развој насеља је његова депопулација и старење становништва, што узрокује бројне негативне последице и утицаје на промене демографских структура (образовна, економска) и формирање функционалних контигената становништва.

Резултати пројекције становништва у свим варијантама показују да ће се благо наставити процес депопулације становништва општине Алексинац, па је основни циљ демографског развитка у планском периоду - успоравање депопулације становништва, што је обавеза локалне самоуправе, уз одговарајућу подршку Републике Србије.

II 3.1.4. Однос градских и сеоских насеља и функционално повезивање насеља и центара

Промена положаја Алексинца на хијерархијској скали градских центара Србије има реалну перспективу, посебно са аспекта развојних потенцијала који нису ни изблиза искоришћени, саобраћајно-географског положаја и ресурсних потенцијала

На основу података може се закључити да је у оквиру општине Алексинац у последњих пола века (период 1948-2002) дошло до раста броја становника, само у градском насељу Алексинац, док је у осталим-сеоским насељима дошло до смањивања броја становника, што је последица миграције становништва из сеоских, посебно брдских насеља општине ка граду Алексинцу и приградским насељима као и миграција у друге републичке центре (Београд, Ниш ...), што је условљено бројним економско-социјалним факторима, од здравствене и социјалне заштите до економских разлога.

У укупном смањењу становништва, сеоско становништво којег је у периоду 1981-2002. година мање за 10.983, односно 27% показује тренд опадања, док је број градског становништва повећан у истом периоду за 1.428 становника или 9,08%, што је последица миграције село-град.

Територија општине Алексинац је подељена на 72 катастарске општине и на исти број насеља. Одлуком о месним заједницама Општине Алексинац ("Службени лист општине

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

Алексинач", број 2/09) формирано је 25 месних канцеларија којима је обухваћено 67 насеља, док насеља Краљево, Вакуп, Глоговица и Алексиначки Бујмир су приградска насеља директно упућена на општински центар. По броју припадајућих становника издвајају се две месне канцеларије:Прџиловица и Житковац, где густина прелази 150 становника по хектару, а у осталим месним канцеларијама густина је у просеку око 65 становника по хектару.

Територијална организација основног образовања са шест матичних школа, изван општинског центра, као и распоред других јавних садржаја,су један од показатеља просторне организације и међусобне усмерености насеља.

Постојећа путна мрежа којом су међусобно повезана насеља, као и планиране локалне везе произашле из потребе међусобног повезивања, такође су значајне смернице за организовање мреже насеља.

Постојећи централитет насеља и њихов степен урбанитета, као и могућности настављања започетих процеса су били један од опредељујућих фактора за планирану мрежу насеља и централних места.

Табела бр. 7: Организација локалне управе би (по попису 2002.г.)

РЕДНИ БРОЈ	СЕДИШТЕ МЕСНЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ	НАСЕЉА КОЈА ПРИПАДАЈУ МЕСНОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ	БРОЈ СТАНОВНИКА
1.	СУБОТИНАЦ	СУБОТИНАЦ, БОВАН	1658
2.	МОЗГОВО	МОЗГОВО	1741
3.	АЛЕКСИНАЧКИ РУДНИК	АЛЕКСИНАЧКИ РУДНИК	1481
4.	БОБОВИШТЕ	БОБОВИШТЕ, ЋИЋИНА	1356
5.	РУТЕВАЦ	РУТЕВАЦ, БРАДАРАЦ	1508
6.	ДЕЛИГРАД	ДЕЛИГРАД, ВУКАШИНОВАЦ, ЈАСЕЊЕ	960
7.	КАТУН	КАТУН, ДОБРУЈЕВАЦ	984
8.	ДРАЖЕВЦИ	ДРАЖЕВЦИ, БЕЛИ БРЕГ, ДОЊИ КУПАЦ	1832
9.	ГОРЊИ КРУПАЦ	ГОРЊИ КРУПАЦ, РСОВАЦ, ПРЕКОНОЗИ, ВРЕЛО	1442
10.	СТАНЦИ	СТАНЦИ, ЛИПОВАЦ, ПРУГОВАЦ, ЦРНА БАРА	1159
11.	ЖИТКОВАЦ	ЖИТКОВАЦ, МОРАВАЦ, ДОЊЕ СУХОТНО, ГОРЊЕ СУХОТНО	5413
12.	ПРЋИЛОВИЦА	ПРЋИЛОВИЦА, ДОЊИ АДРОВАЦ, ГОРЊИ АДРОВАЦ	3503
13.	ТРЊАНЕ	ТРЊАНЕ, ДОЊА ПЕШЧАНИЦА	1582
14.	КОРМАН	КОРМАН, ГОРЊИ ЉУБЕШ	1061
15.	ДОЊИ ЉУБЕШ	ДОЊИ ЉУБЕШ, ВИТКОВАЦ, СРЕЗОВАЦ	1513
16.	ГРЕДЕТИН	ГРЕДЕТИН, ГОРЊА ПЕШЧАНИЦА	994
17.	ЛОЗНАЦ	ЛОЗНАЦ, КРУШЈЕ, КАМЕНИЦА	702
18.	РАДЕВАЦ	РАДЕВАЦ, ЈАКОВЉЕ	712
19.	ЛУЖАНЕ	ЛУЖАНЕ, НОЗРИНА, СТУБЛИНА, БЕЉА, МОРАВСКИ БУЈМИР	2135
20.	ТЕШИЦА	ТЕШИЦА, БАНКОВАЦ	2163
21.	ГРЕЈАЧ	ГРЕЈАЧ, ВЕЛИКИ ДРЕНОВАЦ, ДАШНИЦА	1357
22.	ЛОЋИКА	ЛОЋИКА, КОПРИВНИЦА, МАЛИ ДРЕНОВАЦ, ГОЛЕШНИЦА	794
23.	ВРЋЕНОВИЦА	ВРЋЕНОВИЦА, ЧЕСТА, ШУРИЋ	859
24.	КУЛИНА	КУЛИНА, ЧУКУРОВАЦ, ЉУПТЕН	1291
25.	ВУКАЊА	ВУКАЊА, ПОРОДИН	959
Σ	25 МЕСНИХ КАНЦЕЛАРИЈА	67 НАСЕЉА	39159
АЛЕКСИНАЦ, АЛЕКСИНАЧК И БУЈМИР,	ГЛОГОВИЦА, ВАКУП И КРАЉЕВО НЕМАЈУ МЕСНЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ	ВЕЋ ПРИПАДАЈУ ОПШТИНСКОМ ОДЕЛЕЊУ ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ	18590

Табела бр. 8: Насељеност по месним канцеларијама (по попису 2002.г.)

РЕДНИ БРОЈ	СЕДИШТЕ МЕСНЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ	БРОЈ СТАНОВНИКА	ПОВРШИНА km ²	ГУСТИНА НАСЕЉЕНОСТИ стан/ km ²
1.	СУБОТИНАЦ	1658	4 4,3	37
2.	МОЗГОВО	1741	4 6,1	38
3.	АЛЕКСИНАЧКИ РУДНИК	1481	10,8	137
4.	БОБОВИШТЕ	1356	1 1,1	122
5.	РУТЕВАЦ	1508	1 9,5	77
6.	ДЕЛИГРАД	960	1 9,4	77
7.	КАТУН	984	2 1,6	46
8.	ДРАЖЕВЦИ	1832	3 0,7	60
9.	ГОРЊИ КРУПАЦ	1442	5 1,7	28
10.	СТАНЦИ	1159	5 5,5	21
11.	ЖИТКОВАЦ	5413	2 8,7	189
12.	ПРЋИЛОВИЦА	3503	2 2,4	156
13.	ТРЊАНЕ	1582	1 4,0	113
14.	КОРМАН	1061	1 5,6	68
15.	ДОЊИ ЉУБЕШ	1513	2 1,7	70
16.	ГРЕДЕТИН	994	1 8,7	53
17.	ЛОЗНАЦ	702	1 5,1	46
18.	РАДЕВАЦ	712	1 4,9	48
19.	ЛУЖАНЕ	2135	2 0,8	103
20.	ТЕШИЦА	2163	1 5,7	138
21.	ГРЕЈАЧ	1357	2 5,0	54
22.	ЛОЋИКА	794	2 4,5	32
23.	ВРЋЕНОВИЦА	859	2 8,9	30
24.	КУЛИНА	1291	2 2,6	57
25.	ВУКАЊА	959	4 9,6	19
АЛЕКСИНАЦ, АЛЕКСИНАЧКИ БУЈМИР, ГЛОГОВИЦА, ВАКУП И КРАЉЕВО		18590	61,5	302

II 3.1.5. Осовине и правци развоја

Алексинач, са својим положајем на коридору X, припада интернационалној мрежи која доприноси посебном квалитету предела и физичку структуру насеља подиже на посебни значај развоја, што предпоставља и посебан притисак развоја за насеља у коридору.

Индустрија, туризам и савремене услуге су концентрисани у овом појасу и биће даље развијани на принципима одрживог развоја и чинити кохезиону кичму Републике. Довршетак Коридора X на јужном правцу и квалитетно повезивање са локалним и регионалним целинама ће бити просторно развојни приоритет, где ће највећи урбани центри Нови Сад, Београд, Крагујевац и Ниш бити кључни са становишта развоја интегралног транспорта и укупне привреде. Мањи урбани центри попут Алексинца употпуниће развојни капацитет ове осовине.

Логично је да је за Општину Алексинач коридор међународних саобраћајних токова (друмског, железничког и пловног пута) који пролазе кроз њену територију, уједно и главна осовина њеног развоја. Привредни развој општине је директно или индиректно у целости везан за њу, и када је у питању рурални развој села и када се ради о развојном потенцијалу општинског центра и његовог непосредног урбано-руралног окружења.

Са директном везом на тај развојни и привредни ток су општински центар и оба секундарна центра, односно, насеља са демографски и економски највећим потенцијалом.

Одрживи рурални развој, без обзира на велики број села, посебно малих села, подразумева њихово укључивање у интегрални систем развоја и планирања, али на

одржив и друштвено рационалан начин. У том циљу потребна је децентрализација и категоризација насеља по степену њиховог значаја и њихово сагледавање не само у локалним оквирима и у односу на функционална урбана подручја, јер од тога зависи степен и начин њиховог уређења и обнове, односно њихова даља судбина.

Основна категоризација насеља на територији Општине Алексинац, с обзиром на процену да је од 72 насеља на територији општине, у категорији руралних насеља њих 68, односно 95%, у складу са одрживим руралним развојем села, је на:

- урбана насеља: Алексинац и Алексиначки Рудник;
- урбано-рурална насеља: Житковац, Прђиловица;
- важнија сеоска насеља: Мозгово, Доњи Крупац, Тешица, Кулина, Рутевац, Гредетин и Трњане;
- сеоска насеља: преосталих 60 насеља;
- сеоска насеља као вредно природно или културно наслеђе, која захтевају посебан приступ заснован на очувању амбијента: природног или створеног (бригу о обнови и заштити тих насеља би морале да преузму институције које су задужене за заштиту): Делиград, Липовац и Горњи Адровац, што подразумева израду одговарајућих
- засеоци, групације домова, индивидуална домаћинства, која би се требала на одговарајући начин валоризовати и узимати у обзир приликом реконструкције или нове изградње. То подразумева израду одговарајуће документације на нивоу локалне и шире заједнице, претходне студије и истраживања која би евидентирала вредне локације и објекте, валоризовала њихове вредности и, у складу са тим, утврдила обим и начин заштите и коришћења и изградње тих у тим насељима.

II 3.2. Мрежа центара и насеља

Хијерархија, функције и обухват централних места

Планирана функционална мрежа насеља има четири хијерархијска нивоа: главни општински центар, секундарне општинске центре, центре заједнице насеља и сеоска насеља.

Главни општински центар је Алексинац са својим непосредним гравитационим подручјем које обухвата насеља: Алексиначки Бујмир, Вакуп, Глоговица, Краљево, Моравски Бујмир и два секундарна центра Алексиначки Рудник и Житковац – Прђиловица, са 24 931 становника 2020.г.

Секундарни општински центри представљају централна места за велике функционалне просторне целине:

- за западни део општине, секундарни општински центар је Алексиначки Рудник, коме ће гравитирати око 4 035 становника у 2020. и чија територија обухвата Рутевац, као центар заједнице насеља са свим припадајућим насељима: Јасење, Делиград, Вукашиновац, Ћићина, Бобовиште, Брадарац.
- за средишњи и јужни део општине, секундарни општински центар Житковац-Прђиловица, коме ће гравитирати око 8 406 становника у 2020. и чија територија обухвата насеља: Нозрина, Беља, Стублина, Доње Сухотно, Горње Сухотно, Доњи Адровац, Горњи Адровац, Моравац

Секундарни општински центри су општи центри, са концентрацијом становништва, јавних служби, услуга, производних погона и других заједничких потреба и морају имати висок степен приступачности.

Секундарни општински центри су “жива” насеља, која је већ захватио процес урбанизације и која су резултат органског развоја, током дужег времена. Они морају да имају изванредан степен аутономије и специфичне одлике, зависно од особености њиховог окружења.

1. **Алексиначки Рудник**, је приградско насеље са потпуно формираним насељским идентитетом и рударском традицијом која се препознаје и у самој организацији насеља. Нажалост насеље је у предходном периоду пратило судбину рудника тако да је неопходно његово инфраструктурно уређење и опремање.

Алексиначки рудник је прилазно насеље у град за сва насеља западно од њега, тако да његово залеђе представљају Рутевац, Јасење, Делиград, Вукашиновац, Ћићина, Бобовиште и Брадарац.

2. **Доњи Адровац, Прћиловица, Житковац и Моравац**, као међусобно повезана насеља представљају секундарни општински центар за насеља из свог непосредног окружења: Нозрина, Беља, Стублина, Доње Сухотно, Горње Сухотно и Горњи Адровац, са гравитационим подручјем целе територије општине јужно од аутопута, односно Јужне Мораве.

Насеља Житковац и Прћиловица су један до другога, физички већ "срасла" у јединствену целину, у којој Житковац због директне везе са Алексинцем и аутопутем има одређену предност. Ова два насеља заједно, и са насељима у окружењу која ка њима гравитирају, представљају због свог изузетно повољног положаја и потенцијала којим располажу, најзначајнији економски ресурс општине.

Центри заједнице насеља представљају матичне центре за насеља, која се на њих непосредно наслањају. Они су нуклеуси, око којих се формирају основне заједнице насеља. Они треба да омогуће остваривање принципа "концентрисане децентрализације", односно груписање становништва.

Планирано је да осам насеља буду центри заједнице насеља, то су:

- **Суботинац** коме ће гравитирати око 2 424 становника у 2020. и чија територија обухвата насеља: Мозгово и Бован.

Просторни план подручја посебне намене слива акумулације „Бован“ насеље Мозгово је планирано као центар заједнице насеља али се детаљнијом анализом на нивоу Општине Алексинац дошло до решења да, за тај део територије Општине, је оправданије да то буде насеље Суботинац.

- **Доњи Крупац** коме ће гравитирати око 1 454 становника у 2020. и чија територија обухвата насеља: Преконози, Горњи Крупац, Рсовац, Врело и Бели Брег.

- **Тешица** којој ће гравитирати око 4 203 становника у 2020. и чија територија обухвата насеља: Лужане, Мали Дреновац, Лоћика, Копривница, Голешница, Банковац, Грејач, Дашница, Велики Дреновац и Дражевац.

- **Кулина** којој ће гравитирати око 2 351 становника у 2020. и чија територија обухвата насеља: Шурић, Чукуровац, Честа, Врћеновица, Љуптен, Кулина, Породин и Вукања

- **Рутевац** коме ће гравитирати око 2 827 становника у 2020. и чија територија обухвата насеља: Јасење, Делиград, Вукашиновац, Ћићина, Бобовиште и Брадарац

- **Трњане** коме ће гравитирати око 1 547 становника у 2020. и чија територија обухвата насеља: Витковац, Доњи Љубеш, Срезовац, Горњи Љубеш и Корман.

- **Гредетин** коме ће гравитирати око 3 261 становник у 2020. и чија територија обухвата насеља: Доња Пешчаница, Горња Пешчаница, Крушје, Радевце, Јаковље, Лознац и Каменица

- **Катун** коме ће гравитирати око 1 500 становник у 2020. и чија територија обухвата насеља: Пруговац, Црна Бара, Липовац, Станци и Добрујевац,

Остала насеља представљају гравитациона подручја централних места. Појединачно, она немају сопствени капацитет, посебно демографски, који би их повукао напред, али збирно, због њихове велике бројности и велике просторности, они су велики потенцијал који се мора активирати у циљу властитог опстанка. Једини прави начин је њихово груписање око центара којима гравитирају и у којима морају имати задовољене све своје основне потребе.

Од укупно 62 насеља у овој категорији издвојена су због свог туристичког потенцијала три насеља: Делиград, Липовац и Горњи Адровац у **центре са специфичним функцијама** које нису само локалног већ и ширег значаја.

Табела бр.9: Хијерархија централних места

	Функција централног места	2020. број становника
1.	Главни општински центар	18 949
	Алексинац (Алексиначки Бујмир, Вакуп, Глоговица, Краљево, Моравски Бујмир)	18 949
2.	Секундарни општински центри	9 614
	Житковац - Прџиловица (Нозрина, Беља, Стублина, Доње Сухотно, Горње Сухотно, Доњи Адровац, Горњи Адровац, Моравац)	8 406
	- Алексиначки Рудник (Бобовиште, Ћићина, Рутевац, Брадарац, Вукашиновац, Јасење и Делиград)	4 135
	Центри заједнице насеља	20 567
	Мозгово (Суботинац, Бован)	2 424
	Доњи Крупац (Преконози, Горњи Крупац, Рсовац, Врело, Бели Брег, Катун и Дражевац)	1454
	Тешица (Лужане, Мали Дреновац, Лоћика, Копривница, Голешница, Банковац, Грејач, Дашница Велики Дреновац)	5 718
	Кулина (Шурић, Чукуровац, Честа, Врћеновица, Љуптен, Кулина, Породин, Вукања)	2 351
	Рутевац (Јасење, Делиград, Вукашиновац, Ћићина, Бобовиште, Брадарац)	2 827
	Трњане (Витковац, Доњи Љубеш, Срезовац, Горњи Љубеш, Корман,)	1547
	Гредетин (Доња Пешчаница, Горња Пешчаница, Крушје, Радевце, Јаковље, Лознац и Каменица)	3261
	Катун (Пруговац, Црна Бара, Липовац, Станци и Добрујевац)	1500
4.	Насеља са специфичном функцијом	18 486
	Липовац Горњи Адровац Делиград	741
	Остала сеоска насеља Нозрина, Беља, Стублина, Доње Сухотно, Горње Сухотно, Доњи Адровац, Моравац, Пруговац, Црна Бара, Преконози, Станци, Добрујевац, Горњи Крупац, Рсовац, Врело, Бели Брег, Дражевац, Лужане, Мали Дреновац, Лоћика, Копривница, Голешница, Банковац, Грејач, Дашница Велики Дреновац, Шурић, Чукуровац, Честа, Врћеновица, Љуптен, Кулина, Породин, Вукања, Јасење, Делиград, Вукашиновац, Ћићина, Бобовиште, Брадарац, Витковац, Доњи Љубеш, Срезовац, Горњи Љубеш, Корман, Доња Пешчаница, Горња Пешчаница, Радевце, Крушје, Јаковље, Лознац и Каменица	16 796

Остала насеља би имала, претежно, мешовиту намену, која подразумева: становање са услугама, туристичким смештајем и малим производним погонима у домаћој радиности, коју би могли садржајно да прате и: амбуланта, аптека, библиотека, просторије за културу, забаву и рекреацију а по могућству, и истурена одељења четвороразредне основне школе у насељима са преко 400 становника или за два до три суседна насеља, на екстремним позицијама, са мање од 300 становника.

II 3.3. Мрежа јавних служби

Опремљеност централних места и осталих насеља јавним службама и другим заједничким потребама треба да буде у складу са њиховом функцијом, величином обухвата и бројем становника који ће им гравитирати.

Главни општински центар треба да обезбеди широку и разноврсну понуду видова становања, јавних служби, услуга и производње, висок ниво комуналне опремљености и пријатну животну средину.

За главни општински центар ће се ПГР-е преиспитати постојећи капацитети јавних служби и у складу са будућим потребама планирати нови капацитети или садржаји.

Секундарни општински центри треба да имају све функције, које обезбеђују квалитетан живот. Секундарни центар Житковац - Прџиловица треба да покрива потребе развојног правца града јужно од аутопута и Јужне Мораве и треба да има значајне капацитете. Секундарни центар Алексиначки Рудник је са природним потенцијалима чију експлоатацију треба активирати и која је од изузетног значаја за консолидацију и тог насеља и целе општине, па и шире заједнице.

Од обавезних садржаја треба да имају: становање са услугама и радну зону за мале и средње производне погоне, здравствену станицу, апотеку, осморазредну основну школу, предшколску установу, пијацу, тржни центар, гробље, ветеринарску амбуланту и пољопривредну апотеку.

Као пожељни и виши ниво опреме, у складу са друштвеном и приватном иницијативом, економски оправданом, секундарни општински центри могу да садрже и: насељски парк, здравствене специјалистичке службе, (средњу школу, ђачки дом, ватрогасну службу као и етно-парк, културне садржаје, спортско- рекреативни центар са теренима за фудбал и мале спортове, базеном и друге садржаје за задовољавање заједничких потреба.

Центри заједнице насеља морали би да пруже квалитетне животне услове за задржавање становништва. Они би имали: становање са услугама, мале производне погоне у домаћој радиности или као посебне објекте по ободу грађевинског подручја.

Са минималним капацитетима, али као пожељан ниво опремања да имају насељски парк, амбуланту, апотеку, четвороразредну основну школу, дом културе, рекреативно-спортски центар са базеном и спортским теренима (као и неком специјалистичком туристичком понудом) и објекте комуналног опремања заједнице насеља..

II 4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

Посматрајући основне социо-економске параметре као што су друштвени производ по становнику, национални доходак по становнику, запосленост и инвестиције, може се закључити да је основни циљ општине Алексинац, као недовољно развијене општине, побољшање и елиминација (ако не потпуна, а оно значајним делом) заостајања у односу на просек Републике Србије.

Само кроз целовито активирање економског, односно финансијског потенцијала општине (кроз просец приватизације, техничко-технолошко унапређење, ширење информационих и других високих технологија) економија локалне самоуправе, тј. општина Алексинац, се може поставити на здраве основе, које би на крају планског периода значиле да општина може да оствари високу стопу националног дохотка, изразито високу стопу улагања, стопу запослености значајно увећа, односно отвори нова радна места.

У данашњој економији спољне инвестиције су постале изузетно значајне. Оне не само да уносе неопходна финансијска средства у локалне економије, него и нове менаџерске

вештине, иновације, технологије, нова тржишта и нове пословне шансе за локална мала и средња предузећа. У исто време ова област је врло конкурентна и земље, региони и градови нуде различите врсте подстицаја како би придобили нове инвеститоре. Данас, уложен новац у ово такмичење може да се врати у периоду од 5 до 10 година. Техничка инфраструктура, постојање објеката и добро припремљене локације за нову изградњу, расположивост квалификоване радне снаге, пословна клима, квалитет пружања општинских услуга (увођењем нових технологија), представљају доказ способности да се привуку спољне инвестиције. На привлачење новог капитала у локалну економију, такође директно утиче успешност маркетиншке и промотивне стратегије. Привлачење директних спољних инвестиција један је од приоритета стратегије локалног економског развоја општине Алексинац. Долазак нових инвестиција може, али не мора да буде везан за постојећу индустријску структуру у Општини, чак ни за расположивост радних, технолошких и природних ресурса који постоје. Нове директне инвестиције, нарочито оне великог обима, често доносе дисконтинуитет у односу на дотадашњу структуру и успостављају потпуно нови профил привреде у локалној заједници.

Потребно је припремити мере и активности које ће мотивисати потенцијалне инвеститоре који су са ових простора, а сада су на привременом раду или живе у иностранству да инвестирају у Алексинац. Претходно треба остварити контакте са њима, заједнички анализирати постојеће препреке и предложити мере за њихово решавање. Локална самоуправа може приступити реорганизацији надлежних служби како би прописане мере на нивоу Републике усмерене на поједностављење процедура могле успешно да се примене. Директне финансијске олакшице за пословање предузећа могу бити додатни подстицај инвеститорима.

Један од основних предуслова успеха у свакодневном такмичењу српских општина да привуку нове, углавном стране инвеститоре је квалитетна понуда грађевинског земљишта. То подразумева постојање добро позиционираних парцела, инфраструктурно опремљених, које се могу понудити по повољним ценама. Уочавајући привредне потребе, као и потребу планирања урбаног развоја зона посебне намене усмерених на привлачење нових инвестиција, општина Алексинац се у Генералном плану Алексинца, што је и овим планом верификовано, определила за развијање постојећих и отварање нових радних зона за производне, складишне и сервисне функције у насељима: Доњи Адровац, Житковац, Глоговица, Бетоњерка, Кукиш и Алексиначки Рудник. Планирано је осавремењавање и потпуно комунално опремање већ формираних зона. Посебно је планирано употпуњавање радне зоне Алексиначки Рудник и развој радне зоне Житковац површине око 160ha, јужно од појаса регулације Јужне Мораве. Генералним планом утврђена је и резервна радна зона „Морава“ површине око 120ha, чија се изградња планира у постпланском периоду (2025. година) између коридора аутопута Е 75 и коридора будућег пловног пута.

Ове зоне имају све погодности за планиране функције што је већ потврђено започетим инвестицијама и израженим интересовањем инвеститора за даља улагања. У радним зонама ће се обезбеђивати простор за мала и средња предузећа, складишне капацитете, бизнис инкубаторе и друге садржаје.

У оквиру ових постојећих и планираних радних зона планирају се значајна проширења комплекса за смештај компатибилних функција или изградњу додатних погона који би заокружили производне просеце постојећих компанија. Сви постојећи комплекси за производњу биће задржани уз услов увођења мера заштите окружења од загађења било које врсте. Посебно ће се разрадити модели заједничког финансирања изградње комуналних објеката са власницима грађевинских парцела и потенцијалним инвеститорима.

Додатне напоре локална самоуправа чиниће да обезбеди квалитетну понуду грађевинских парцела за потенцијалне инвеститоре. Потребно је разрадити механизме

договора са садашњим власницима земљишта у радним зонама, о заједничком наступу према купцима заинтересованим за изградњу привредних објеката. Размотриће се финансијске могућности локалне самоуправе да приступи откупу земљишта у радним зонама које би се инфраструктурно опремило и по повољнијим условима понудило потенцијалним инвеститорима. Тиме ће општина Алексинац показати своју решеност да улаже у привредни развој и привлачи нове инвестиције.

II 5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ТУРИЗМА

Карактеристике туристичке понуде

Некад важна тачка на траси римског, византијског и турског друма, али и српских војевања данас је занимљиво туристичко место.

Једна од најприсутнијих туристичких понуда Алексинца је Делиград, спомен подручје на којем су се „браниле Србија и Европа од продора Османлијског царства” од 1806. до 1876. године, затим храм Светих Архангела Михаила и Гаврила, саграђен 1933. године у Карађорђевом шанцу, као и у задужбина Карађорђевића, у којој може да се види Спомен костурница погинулих српских војника добровољаца, са иконостасом од клесаног камена и великим свећњаком, полијелејем, направљеним од оружја покупљеног са ратишта... Алексинац је град са богатом и бурном, али поносном историјом, забележеној на споменицима развијене културе.

Историјска ризница Алексинца потиче још из најмлађег каменог доба, неолита, а највећи број насеља припадао је винчанској групи. У античко доба нарочито је насељена лева страна Јужне Мораве. Кроз некадашњи Алексинац су пролазили римски, византијски, па турски Цариградски друм – караван војске, па караван трговаца. У богатој алексиначкој историји се помиње и да је од Стефана Немање па до смрти цара Уроша 1371. године ова територија била у саставу државе Немањића, а потом улази у државу кнеза Лазара и његових наследника. Из тог периода имамо и прве податке о српским средњовековним насељима на овој територији.

Ипак, највећи процват доживео је као занатлијски и трговачки центар на турском Цариградском друму, путничка станица за караване с робом. У њему се још под Турцима одржавао пазарни дан једном недељно. Изградња турског Цариградског друма и тврђаве код данашње алексиначке цркве, имају одлучујући значај за развој Алексинца и његово пресељење на данашњу локацију. Развој Алексинца зауставио је Велики или Бечки рат (1683-1699). Јеген Осман паша, угарски сердар је запалио више од 120, а по некима 150 насеља између Ражња и Ниша.

У 18. веку овим делом Цариградског друма, пролазе каравани од стотине коња и камила, кола са биволском и воловском вучом, којима се Средњу Европу роба преносила произведена на Балкану и Блиском истоку и обрнуто. У 19. веку град постаје и седиште алексиначке нахије која је имала 17 села. Интензиван развој започет у току прве владавине кнеза Милоша, настављен је све до Српско-турских ратова 1876-1878. године.

Алексинац је град који је, упркос свих несрећа које је и у новија времена претрпео, на добром путу да постане привлачно туристичко одређиште.

Као део богате културно – историјске баштине је и манастир Свети Роман из 9. века који се налази на тремеђи општина Ражањ, Алексинац и Крушевац, коришћен као болница у време протеклих ратова, а у чијој порти је сахрањено тело пуковника Рајевског, по ком је, сматра се, настао лик грофа Вронског у Толстојевој „Ани Карењини”. На месту његове погибије је и руска црква Света Тројица до које се долази стазом између стогодишњих

липа. Па онда, и храм Свети Нестор у чијој порти је сахрањено 700 бораца, недалеко и средњевековно утврђење Неструс Градиште.

Туристичку понуду свакако обогађује Липовац под планином Лесковик, недирнути шумовити крај на реци Липовици, са теренима за рекреацију и шумском стазом „са звуком врела”. Ту се налази и манастир Свети Стефан из 14. века.

За туристичку атрактивност Алексинца је значајна и близина Соко Бање, са свим њеним смештајним и другим капацитетима.

У недостатку смештајних капацитета у самом Алексинцу дошло је до интензивног развоја сеоског туризма у Липовцу и Радевцу, где се углавном нуди пуни пансион, са менијем традиционалне кухиње у собама високе категорије.

Из свега претходног проистекле су на овим просторима оригиналне културне манифестације као што су: пролећни Јорговани Лесковика – дани планинарских похода на брда раскошног цвећа, затим „Дани јагоде”, као и „На Морави воденица стара”, традиционална ревија изворног народног стваралаштва кроз разнолике епохе алексиначког краја.

Организација и уређење туристичких простора

Структура туристичке понуде

За туристичко тржиште Алексинца, треба развијати следеће видове туризма:

- културно – историјски туризам
- омладински туризам
- транзитни туризам
- рурални туризам
- ловни и риболовни туризам
- спортско – рекреативни туризам и слично.
- манифестациони туризам

Програми конкурентности

Претходна SWOT анализа показује да цела територија Алексинца има различите предности на нивоу земље и региона.

Данас се светска конкуренција у туристичкој бранши не руководи само критеријумима производа и квалитетима туристичке понуде, већ и пре свега, стварању и унапређењу дугорочних стратегија. Ово би требало да се односи на стварање различитих “јединствених” производа који одређену дестинацију чине различитом у односу на конкуренцију. Овакав приступ, поред постојећих ресурса, гаранција су успеха у будућности.

Неки од могућих стратешких потенцијала Алексинца су:

- Позитиван однос свих грађана према госту који посети град; традиционална српска гостољубивост коју истичу сви који посете нашу земљу и која је један од потенцијалних брендова(на неки начин);
- Географски положај града је изузетан и самим тим, изузетно битан- Аутопут Е-75, Коридор 10; железничка пруга, аеродром Ниш;
- Нетакнута природа са околним планинама – Озрен и Јастребац које скоро да нису експлоатисане у туристичком смислу, као и језеро – Бован које јесте акумулација за водоснабдевање града, али има и туристичке потенцијале;
- Културно-историјска баштина – манастир Св. Стеван у Липовцу; спомен црква Н. Н. Рајевског у Адровцу; манастир Св. Роман; Делиград и Шуматовац;

- Ловишта – традиција ловног туризма већ постоји, једино што би је требало унапредити, или бар вратити на некадашњи ниво јер је био поприлично значајан извор прихода. Равничарска, брдска и планинска ловишта са око 57.500 ha површине, многобројне врсте дивљачи са око 14 000 јединки, као и пратећа ловна инфраструктура су свакако добро полазиште.

Правци искоришћења и унапређења туристичке понуде

Позитиван однос грађана према госту

- организовање тематских едукативних трибина,
- организовање гостовања на локалним медијима (позвати представнике из Министарства за туризам, НИП, финасије, ТОС-је),
- организовање различитих манифестација које би популарисале туризам међу суграђанима („Улица уметности“ – изложбе, улични портретисти, вечери поезије, народног стваралаштва, мини позоришне представе, дечији карневал, улични турнири СК- ва града и сл.)
- стимулисање изградње или реконструкције смештајних објеката у граду и на селу који су у функцији туризма.

Географски положај града

- што боље искористити Коридор 10 за транзитни туризам (улагање у повезане путне правце са Коридором 10 ка језеру Бован, ловиштима и сл.),
- све путеве у општини, део по део у зависности од финансијских могућности, реконструисати и при том мислити на туристичку инфраструктуру (обележавање, одморишта, паркинзи, инфо пунктови и сл.),
- проверити стање и додатно обележити туристичке и обичне путоказе према Алексинцу.

Нетакнута природа

- развој руралног туризма (организовати састанке и спровести анкете о заинтересованости),
- организовати једнодневне и викенд боравке промо група (новинари, агенти и сл.),
- усвајање и спровођење еколошких прописа у случају и језера и планина (контрола дивљих депонија, у акције уређења укључити све заинтересоване-пре тога маркетиншке активности),
- израда пројеката едукације (за старије и школску омладину у којој и сами постају касније едукатори).

Културно-историјска баштина

- манастирске туре
 - манастир Свети Стеван у Липовцу; манастир Свети Роман; спомен црква Свети Роман у Горњем Адровцу;
- историјска тура
 - спомен подручје са црквом у Делиграду (утврђење од земље и дрвета из Првог српског устанка) и Шуматовац;
- градска тура
 - пошто су у Алексинцу некада били прва Царина, Карантин, Окружно средиште, Први телеграф у Србији, од овог садржаја (наравно, реконструисаног) направити мини градску туру.

Термални извори

- сачинити планове изградње потенцијалних објеката за коришћење термалних вода,
- урадити промотивни материјал и организовати промотивне туре,
- медијски презентирати.

Ловни туризам

Ловни туризам може бити веома атрактиван сегмент туристичке понуде Општине, посебно за инострано тржиште. Он је у прошлости, поред транзитног, био најпрофитабилнији вид алексиначког туризма и представљао значајан извор прихода. На територији општине Алексинац постоје два ловишта (Јастребац, у јужном делу територије, и Обла Глава у северном делу, према сокобањским просторима) укупне површине 57.500 ha, а заступљена су сва три типа ловишта: равничарски 13.000 ha, брдски 41.500 ha, и планински 3.000 ha. Имајући у виду да овај регион представља значајно ловно подручје у овом делу Србије, стварају се претпоставке да се значајно повећа број ловаца из земље и иностранства, и увећа укупан приход од туризма. Ради остварења тог циља неопходно је усмерити активности ка повећању фонда дивљачи, побољшању станишних услова, уређењу ловишта, планском одстрелу дивљачи, изградњи смештајних капацитета (ловачког дома) и појачаном промотивном наступу на ино-тржишту.

Транзитни туризам

Са гледишта урбанистичког развоја Алексинца и насеља у његовој приградској зони, од побројаних фактора развоја туризма посебан значај има зона аутопута са изграђеним објектом мотела "Морава" и пратећим садржајима. Достицање туристичког промета у овом објекту који је оствариван крајем осамдесетих година 20. века, у погледу броја туриста и броја ноћења, представља амбициозан, али реалан циљ за чије остварење су потребна значајна улагања у обнову, модернизацију и проширење објеката који чине садржај овог угоститељско - туристичког комплекса. У условима великог дефицита у робној размени са иностранством, активирање потенцијала у зони аутопута за развој транзитног туризма је посебно значајно због девизног прилива који се може остварити од страних туриста. Туризам као делатност може бити непосредан повод и додатни мотив за интензивније активности у овом правцу.

Бованско језеро

Бованско језеро изграђено је 1980. године првенствено као вештачка акумулација која би решила тадашњи проблем водоснабдевања на подручју општине Алексинац, самог града Алексинца, као и да би спречила да бујичне пролећне воде плаве околни терен и уносе ерозивни материјал у Јужну Мораву.

Данас се Бованско језеро користи и за спортски риболов и рекреацију, и представља центар летњег туризма у Општини. Пошто је основна намена језера регионално водоснабдевање израдом одговарајућег урбанистичког плана је неопходно прецизирати начин и обим коришћења језера, и његове непосредне околине, за ове и друге намене.

Манастири

Манастир у Липовцу са парохијским домом, као и цркве у Горњем Адровцу и Делиграду, и њихова околина су локације које заслужују да буде стављене под заштиту. Окружења

манастира имају потенцијал да се уреде као етно села уз манастир, како би посетиоци манастира постали туристи који могу на мањи или већи број дана бити смештени у селу, са могућношћу уживања у лепоти и богатству околне природе, у којој треба да се изврше одређени радови на уређењу – различити степени уређења, али са основним задатком да се старо и запуштено оживи и сачува, обнови се сјај изворног уз опремање новим и савременим у складу са данашњим стандардима удобности.

Липовац

У туристичке капацитете Општине свакако спада и Установа за одмор и рекреацију деце "Липовац" у Липовцу која је саграђена на темељима старе школе из 1870. године која је била интернатског типа. Као таква радила је до 1971. године. Одлуком СО Алексинац од 1977. године ради као Дом за одмор и рекреацију деце, а од 1992. године мења назив у Установа за одмор и рекреацију деце "Липовац". Основна делатност установе је рекреативна настава, одмор и рекреација деце за време летњих и зимских распуста, организација логоровања, камповања, дечјих радионица. Услуге установе користе пре свега, основне школе и предшколска установа, а пружа изванредне могућности за развој различитих туристичких програма (ловни туризам, спортски клубови, културни ансамбли...).

Село Липовац да се уреди као етно село уз манастир, како би посетиоци манастира постали туристи који могу на мањи или већи број дана бити смештени у селу, са могућношћу уживања у лепоти и богатству околне природе, у којој ће се извршити одређени радови на уређењу – различити степени уређења, али са основним задатком учинити живим старо и запуштено, обновити му сјај изворног, а опремити га новим у складу са данашњим стандардима удобности

II 6. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА И ПОВЕЗИВАЊЕ СА РЕГИОНАЛНИМ ИНФРАСТРУКТУРНИМ МРЕЖАМА

II 6.1. Саобраћајна инфраструктура

Планска опредељења произилазе из дефинисаних циљева. Тежећи ка рационалним, економски исплативим и развојним планским решењима којима се, уједно, и спроводе обавезе из планова вишег реда и остварује континуитет са ранијим планским решењима и поштују сви услови надлежних јавних предузећа. Коришћени су и подаци из понуђене пројектне документације како за изведене објекте тако и за планиране.

II 6.1.1. Друмски саобраћај

Пут 1. реда М-1, аутопут Београд-Ниш (Е75)

Аутопут Београд-Ниш остаје у свом коридору са свим пратећим садржајима који су изграђени: постојеће самостално обострано смакнута одмориште „Бобовиште" тип I-десно (око km 783+300); постојећа самостална обострана смакнута бензинска станица „Алексинац I" (десно, km 788+850) и „Алексинац II" (лево, km 788+950); петља „Алексиначки рудници" (km 785+773) и петља „Глоговица" (km 790+756); постојећи мотел „Морава" тип I (десно, km 789+050).

Од недостајућих капацитета на територији општине Алексинац планира се изградња одморишта „Липовац“ тип I лево (око km 772+000); „Бобовиште“ тип II -лево (око km 783+600); (према ПППИК аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш). Планирано одмориште „Бујмир“ је у km 796+000. Предлаже се и локација у к.о. Глоговица и то десно као тип II а лево као тип I. Локација је оцењена као најповољнија јер се налази у близини петље Алексинац 1, државног пута Р-214 и Р-243, општинског пута Л-25 и планираних општинских путева Л-017 и Л-0250 уз услов провере могућности укључење-искључење..

У непосредној близини је и планирани спортско-рекреативни центар и река Јужна Морава. Коначан положај одморишта биће одређен уз сагласност управљача јавног пута узимајући у обзир и безбедносне елементе прикључења (искључења) са одморишта кроз израду плана детаљне регулације.

За потребе општинске мреже путева, боље повезаности делова територије и непосредније комуникације планира се изградња денивелисаних укрштаја планираних општинских путева. Укрштаји се изводе без контакта путем надвожњака за које је неопходно изградити и прилазне рампе. Новопланирани денивелисани укрштај је у km 791+251.

За објекат мотела „Морава“ планира се реконструкција у мотел типа I са изградњом свих потребних садржаја.

Државни путеви 2. реда

Сви државни путеви 2. реда остају у својим коридорима са неопходним радовима на рехабилитацији коловоза, проширивању профила и реконструкцији појединих деоница према техничкој документацији која постоји или коју треба изградити. Посебну пажњу обратити на заштиту трупа и коловоза од површинских вода и обезбедити ефикасну евакуацију атмосферске воде са коловоза. За неизграђене деонице у дужини од 28172 m урадити потребне претходне студије и истражне радове на основу које ће се урадити потребна техничка документација за резервицију простора и извођење радова. На деоницама државног пута кроз насељена подручја обавезно изградити тротоаре уколико су изостали (обавеза локалне заједнице у сарадњи са управљачем пута).

На правцу државног пута Р-121 планира се изградња западног дела обилазног полупрстена око Алексинца, Алексиначки рудници-Краљево у дужини од око 3100m, који би заједно са јужним, изграђеним делом, генерисао сва кретања са пута Р-214 и Р-121 и спровео их ван насеља Алексинац и Краљево. На делу трасе између с. Бован-с. Трубаревац око акумулације „Бован“ планира се измештање трасе државног пута Р-121 ван зоне заштите језера (500 m). Трасу изместити на побрђу десно од постојеће трасе (ППППН акумулације „Бован“ - реферална карта бр. 2).

Планира се изградња и обилазнице „Житковац-Лужане“ око насеља Житковац, Моравац, Нозрина и Лужане на правцу пута Р-121 дужине 7750 m која једним делом тангира планирану индустријску зону.

Општински путеви

Постојећи општински путеви се задржавају у својим коридорима уз подизање нивоа услуга кроз делимичну или потпуну реконструкцију са проширивањем профила, ублажавањем кривина и постављањем нових асфалтних слојева. Предузети мере за заштиту трупа и коловоза од штетног дејства воде и мрза.

Да би се побољшала и утпотпунила мрежа општинских путева и омогућили алтернативни правци и попречне везе у циљу скраћивања времена путовања планирани су нови правци општинских путева. Највећи број тих праваца већ се користе, захтевају реконструкцију или ревитализацију и прекатегоризацију. Један број је са потпуно новом трасом.

За реализацију планираних веза потребно је изградити неколико капиталних објеката: мостови преко реке Ј. Мораве на правцу путева Л-0250, Л-003 и Л-012 и подвожњак испод пруге на путу Л-1.

Планирају се следећи правци у катекорији општинских путева:

- Л-001 Трњане-Тешица од око 13.5 km. Веза је осмишљена као трансверзала која повезуја путне правце ка насељима из залеђа на левој обали Ј. Мораве, са везом на Р-214 и Р-221 на једној страни и Р-121 на другој, као паралелан правац уз десну страну колосека магистралне пруге при чему ће се растеретити саобраћај кроз насеља на левој страни пруге.
- Л-002 је попречна веза путева Л-001, Л-1 и Л-003 са преласком испод колосека магистралне пруге на месту постојећег подвожњака у дужини од 1950 m.
- Л-003 је веза насеља са леве обале Ј. Мораве са аутопутем и путем Р-214, након изградње западног дела полупрстена око Алексинца и са путем Р-121 са једне стране а са друге планирану индустријску зону Житковац а у наставку је планирана обилазница „Житковац-Нозрина“. Од капиталних објеката потребно је изградити мост преко Јужне Мораве. Дужина пута је 6350 m.
- Л-004 Тешица-Моравски Бујмир дужине 4350 m.
- Л-005 Лоћика-Стублина дужине 2500 m.
- Л-006 Горњи Адровац-Пешчани лаз-Ветерник-Стублина дужине 10970 m.
- Л-007 Лознац-Пешчани лаз дужине 2000m.
- Л-008 Радевце-Крушје-Г. Адровац дужине 3900m.
- Л-009 Јаковље-Каменица дужине 2650m
- Л-010 Јаковље-Љуптен-Р-221 дужине 5250m.
- Л-011 Срезовац-Бајинце дужине 5500m.
- Л-012 Г. Љубеш-Рутевац са мостом преко реке Ј. Морава дужине 4600m.
- Л-013 Делиград-Мозгово дужине 6050 m.
- Л-014 Ражањ-Мозгово-Бован (са краком око језера до Жуковца односно пута Р-121) укупне дужине 14000m.
- Л-015 Алексинац-Пругово дужине 7400m.
- Л-016 Вакуп-Палилула-Циганско гробље-Глоговица-Станци-Г. Крупац дужине 13800m.
- Л-017 Ал. Бујмир-пут Л-016 дужине 3250m.
- Л-018 Вакуп-Глоговица дужине 3950m.
- Л-0250 Р-121-Глоговица дужине 3950 са мостом преко реке Ј. Мораве

Укупна дужина новопланираних праваца општинских путева је 103500 m. са постојећим путевима дужина новопланираних и постојећих општинских путева била би 276067 m. Заједно свих категорисаних путева било би 419053 m са учешћем општинских путева од 66% што представља значајно побољшање и добар однос на површини општине од 713236311 km².

Бициклички саобраћај

Долином Јужне Мораве према Македонији и Грчкој утврђен је коридор источноевропске бицикличке трансверзале бр. 11. Траса и однос према осталим магистралним и регионалним саобраћајним правцима ће се утврдити одговарајућом планском и техничком документацијом. Као најповољнији коридор намеће се правац државног пута Р-214. Пружа се паралелно уз аутопут Е-75 Београд-Ниш тако да може да користи неке његове садржаје (мотели, одморишта) до којих је могуће доћи користећи општинске категорисане и некатегорисане путеве.

Као интересантне правце са овог коридора могуће је повући и бицикличке коридоре ка Бованском језеру, Сокобањи и Озрену а даље према Источној туристичкој зони и Старој

Планини на северу. За северни крак бициклическог коридора користити коридор државног пута Р-121 као најповољнији али нису искључени и други алтернативни правци уз општинске путеве ка Мозгову, Озрену и Девици (Л-013, Л-19, Л-017, Л-9 и Р120). Могуће је повући и јужни крак (ка обронцима Малог и Великог Јастрепца, Рибарској бањи, манастиру Ђунис ...) користећи постојеће коридоре државних и општинских путева (Р-221, Р-121, Л-2, Л-18, Л-008).

II 6.2. Железнички саобраћај

Магистрална пруга Београд-Младеновац-Ниш-Прешево-државна граница (Е-85)

Планира се реконструкција оба колосека уз стварање услова за саобраћај возова брзином до 160 км/х. Реконструкција подразумева прилагођавање колосечне решетке и геометрије колосека и станичних објеката за наведену брзину са обезбеђивањем слободног профила UIC-C, реконструкцију осигурања и контактне мреже. Тиме би се створили услови за обављање интермодалног транспорта уз остале мере које се тичу логистике и опреме на станичним терминалима у виду мобилних железничких контејнерских манипулатора. То се посебно односи на станицу Алесинац Главна.

Могући су прикључци индустријских коловоза на магистрални правац уколико се укаже потреба за таквом изградњом, посебно у делу индустријске зоне у пределу Житковца.

Ове активности кроз реализацију мора да прати и денивелација укрштаја. Планирани укрштаји су: 197+982 (новопланирани), 199+924, 201+565, 203+485, 205+395, 207+351, 210+816, 213+287, 217+519, 222+057, 223+308, 224+565 и 227+726 што значи да је укупан број укрштаја смањен са 16 на 13. Прелази су планирани као подвожњаци са ширином светлог отвора од минимум 10 м.

II 6.3. Водопривредна инфраструктура

II 6.3.1. Водоснабдевање

Дугорочни циљ у области водоснабдевања је да се задовоље хигијенске потребе за водом свих становника општине Алексинац и то за потребе домаћинства, потребе индустрије из јавних водоводних система, потребе за комерцијалне јавне службе (јавне установе), ресторани, болнице, банке, прање улица и заливање паркова) за нужне губитке у дистрибутивној мрежи. Код сеоских домаћинства треба обезбедити потребе домаћинства, потребе стоке и за другу потрошњу (услуге и јавне службе), а такође за неизбежне губитке у мрежи.

До краја планског периода ће се постепено повећавати нормативи потрошње воде у складу са даљим побољшањем стандарда, тако да је неопходно планирати обезбеђење изворишта водоснабдевања за нормативе потрошње од 600 l/st/dn за градско становништво и 400 l/kor/dan за сеоско становништво.

На основу демографске анализе до 2030. године ће потребе за водом бити:

1. За град Алексинац за 19.793 становника $Q_{\max}/dn=185,80$ l/sec
2. За приградска насеља за 11.327 становника $Q_{\max}/dn=123,74$ l/sec
3. За остала насеља за 24.465 становника $Q_{\max}/dn=219,90$ l/sec

Укупно: $\sum Q_{\max}/dn=529,44$ l/sec

Укупно: за 55.585 становника

Недостајуће количине воде за потребе водоснабдевања Алексинца и села ове општине износе: $\Delta Q = 529,44 - 300,00 = 229,44$ l/sec, па је неопходно да се изграде и уређаји друге фазе постројења за пречишћавање постојеће воде, како је то планирано на капацитет од 600 l/sec, јер осим Алексинца, ово извориште обезбеђује и суседне општине Ражањ и Сокобању недостајућим количинама пијаће воде.

У поступку израде Просторног плана општине Алексинац, добијено је стручно мишљење бр. 2456/3 од 08.12.2009. године од стране Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе“ Београд. Водопривредни центар, Ниш где стоји да је основна намена акумулације „Бован“ водоснабдевање насеља у општини Алексинац, Сокобања и Ражањ и деловима општина Параћин и Крушевац. За потребе уређења акумулације и заштите изворишта, изграђен је „Просторни план подручја посебне намене акумулације“ „Бован“ (Сл.гласник РС бр.14/09). Водоснабдевање већине насеља на територији општине Алексинац предвиђено је из хидросистема „Бован“, односно фабрике воде „Бресје“. До сада су овим системом обухваћена насеља: Алексинац и околина места, као и насеља на потезу од Моравца до Трњана. Планира се даље проширење водоводне мреже у складу са „Генералним пројектом снабдевања водом насеља општине Алексинац“ („Водоинжењеринг – Београд 2005. године).

За мања насеља у брдско-планинском подручју Озрена (Црна Бара, Преконози, Рсовац и Врело) планира се водоснабдевање из локаних извора са овог подручја, што је рационална оријентација изворишта водоснабдевања.

За насеље на планинским падинама Јастребца (Вукања, Породин, Грејач, Љуптен, Кулина, Чукуровац, Честа, Врћеновица, Голешница, Дашница, Копривница и Велики Дреновац и Мали Дреновац према Генералном пројекту водоснабдевања, предвиђено је коришћење природних извора са падина Малог Јастребца.

Према планским нормама потрошње воде за временски пресек 2021. године, срачунат су укупне потребе за водом свих насеља у општини Алексинац, уз претпоставку да ће у будућем периоду бити знатно повећана опремљеност водоводним инсталацијама у становима, као и у привредним предузећима целе општине Алексинац, мада ће то дуго трајати обзиром на трошкове у време привредне кризе.

На основу планираног броја становника до 2030. године, а имајући у виду планске нормативе потрошње воде за потребе становништва, домаћих животиња, индустрије, као и за јавне потребе и неизбежних губитака у мрежи, срачунате су планске потребе за водом по насељима и то:

1. Град Алексинац за планираних 19,111 становника имао би планске потребе за водом $Q_{max}/dn=185,80$ l/sec
2. Приградска насеља (Алексиначки Рудници, Вакуп, Глоговица, Доњи Адровац, Житковац, Краљево, Моравац и Прћиловица) за планираних 10728 становника имала би планиране потребе за водом $Q_{max}/dn=123,74$ l/sec.
3. Остала сеоска насеља од чега је у планском систему „Бован“ укупно 34 насеља са потребом за водом $max/dn=186,15$ l/sec, у систему „Озрен“ укупно четири насеља са потребом за водом $Q_{max}/dn=16,03$ l/sec и у систему „Јастребац“ укупно 15 насеља са потребом за водом $Q_{max}/dn=17,72$ l/sec.

Окосницу будућих система водоснабдевања треба да представљају регионални систем у спрези са рационално искоришћеним локалним извориштима површинских и подземних вода, у склопу интегралног јединственог водопривредног система Србије.

Индустријски капацитети се морају преоријентисати на водне ресурсе нижег квалитета и пропустити квалитетне воде за водоснабдевања становништва и осталих корисника за чије је потребе неопходна вода квалитета воде за пиће (прехрамбена и фармацеутска индустрија).

У складу са водопривредном основом Републике Србије, треба усвојити концепцију максимално могућег, али техно-економски оправданог, повезивања насељених места на

регионални систем „Бован“, с обзиром да други водни ресурси, који би се могли захватити и довести до квалитета, захтеваног за воду за пиће, практично не постоје. На ситуацији 1:50.000 представљен је распоред водопривредних објеката.

II 6.3.2. Санитација насеља

Проблем отпадних вода на целој територији општине Алексинац је јако изражен, јер осим самог града Алексинца и Алексиначких рудника, као и малог подручја Житковца, сва остала насељена места уопште немају решено питање прикупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода. Град Алексинац нема уређаје за пречишћавање отпадних вода из домаћинстава и индустрије, па се непречишћена отпадна вода на више места директно излива у водотоке.

Постојећа канализациона мрежа у Алексинцу је делимично општег система (фекалне и атмосферске воде се одводе заједничким колектором), па само на левој обали Моравице се одвојено прикуљају и одводе употребљене санитарне воде дела Алексинца и приградских насеља.

Неопходно је изградити главни сабирни колектор од аутопута Е-75 до локације будућег Постројења за пречишћавање отпадних вода на десној обали реке Јужне Мораве, како је то предвиђено Генералним планом Алексинца 2025 и Генералним планом сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода насеља општине Алексинац (Грађевински факултет – Београд 2007. година).

Генералним пројектом је предложено да се Постројење за пречишћавање отпадних вода Алексинца и приградских насеља ради као систем SLR лагуна или SBR систем, а да се за већа насеља моравских села усвоји SLR систем из разлога најнижих инвестиционих и експлоатационих трошкова. Код мањих насеља од 100 до 2000 ЕС препоручују се готови пакет уређаји или примена мокрих поља, односно треба одабрати модерна, савремена постројења са одговарајућом технички исправном технологијом и гарантованим ефектима пречишћавања.

За насеља испод 100ЕС, препоручује се изградња индивидуалних септичких јама, које је неопходно прописно градити од водонепропусног армираног бетона.

Централно постројење за потребе Алексинца и још 15 сеоских насеља би било капацитета 3x18.500 ЕС SLR/SBRC са реципијента Јужна Морава.

За Моравска села (Витковац, Доњи Љубеш, Срезовац, Горњи Љубеш, Корман, Трњане, Доња Пешчаница, Горња Пешчаница, ..) се планира постројење типа SLR капацитета 2x3.000ЕС од 100 ЕС до 2x1.000 ЕС.

Распоред планираних постројења и главни колектори фекалне канализације су представљени на Рефералној карти у размери 1:50.000.

Према динамичком плану реализације ових објеката за пречишћавање отпадних вода, најпре треба доградити објекте у зони највеће концентрације општинске популације, тј.система за град Алексинац и пратећа насеља, затим дела система моравских села, као и система за заштиту акумулације „Бован“ од отпадних вода (заједно са општином Сокобања, чијој територији припада највећи део сливног подручја, пропорционално степену угрожавања вршити и заштиту простора).

II 6.3. Електроенергетска инфраструктура

Концепција развоја електроенергетске инфраструктуре

Електроенергетска инфраструктура се мора развијати према очекиваном порасту потрошње и снаге електричне енергије у планском периоду.

Планирање електродистрибутивне мреже треба да је сагласно одредбама техничке препоруке бр.14а ЕД Србије „Планови развоја и основне концепцијска решења за планирање електродистрибутивне мреже“.

Да би се задовољиле прогнозиране потребе за електричном енергијом и снагом потребно је правовремено обезбеђивати недостајуће електроенергетске капацитете, реконструкцијом постојећих – дотрајалих електроенергетских објеката уз повећање снаге, и изградњом нових, на свим напонским нивоима – 110 kV, 35kV, 10kV и 1kV.

Електроенергетски објекти 110 kV

Постојећа ТС 110/35 kV снаге 2x31,5MVA „Алексинач 1“, задовољава потребе потрошача до краја планског периода јер према прогнози вршна снага и потрошња електричне енергије у наредном периоду ће расти успореније у односу на претходни период, по стопи не већој од 3% годишње. У завршној години плана вршна снага од 32Mw из базне године ће достићи вредност од сса 55MW. С обзиром да се вршна снага приближава граничној рсположивој вредности постојеће ТС, Алексинач 1“ треба приступим пројектовању, одређивању ближе локације и трасе напојног далековода 110kV за нову ТС Алексинач снаге 2x31,5MVA за шта су надлежне стручне службе ЕД , ЕМС-а.

Електроенергетски објекти 35 kV

Постојеће ТС 35/10kV до краја планског периода по потреби треба реконструисати у циљу повећања снаге до максимално пројектоване снаге ТС.

Поред реконструисаних ТС 35/10kV у циљу равномернијег распореда примарних извора електричне енергије потребно је изградити две нове ТС 35/10 kV и то:

1. Постојеће разводно постројење „Тешица“ реконструисати и превести у ТС 35/10 kV снаге 2x4MVA. Напајање исте ће се обезбедити преко 35 kV далековода из ТС 110/35 kV „Алексинач 1“.
2. У градској зони треба такође изградити нову ТС 35/10kV снаге 2x4 MVA „Моравица“ са напајањем кабловским 35kV водом из правца ТС „Алексинач 2“ – конфекција.

Тиме ће се задовољити потребе за електричном енергијом до краја планског периода.

Ближа локација планираних ТС 35/10kV и напојних водова за иста биће одређена од стране стручних служби надлежне електродистрибуције.

Електроенергетски објекти 10 kV

У наредном периоду потребно је:

- Изградити нове и реконструисати постојеће ТС 10/0.4kV у циљу повећања снаге
- Изградити нове 10kV далековода за напајање планираних ТС и за обезбеђење двостраног напајања кључних објеката. У постојећој 10kV мрежи отклонити слабе тачке, заменом дотрајалих стубова и повећањем недовољног пресека проводника.

У градској и приградској зони напојне 10kV водове треба градити као кабловске са кабловима ХНЕ49А одговарајућег пресека, или сличним, а у ванградском подручју као надземне на бетонским стубовима са АЛЏ водовима 3x50mm² или са кабловским снопом 10kV ХНЕ48/0-А 3x50+1x50mm².

Нисконапонска мрежа

Дотрајалу надземну нисконапонску мрежу на дрвеним стубовима и са недовољним пресеком проводника треба реконструисати а нову градити на бетонским стубовима са кабловским снопом хоо/о-А 3x50+54,6mm² или са Аlč водовима 4x50mm².

У градској и приградској зони и већим насељима мрежу градити са додатним водовима 2x16mm², за напајање уличне расвете.

За веће објекте, прикључак на ЕД мрежу вршиће се директно са одговарајуће ТС 10/0.4kV кабловским водовима tip-а xроо или pроо одговарајућег пресека.

Превелике огранке нисконапонске мреже треба смањивати уградњом нових ТС 10/0.4kV мањих снага. Тиме се стварају услови за квалитетније напајање потрошача електричном енергијом, уз мање губитке електричне енергије и повећану поузданост напајања.

Јавна расвета

Постојећу јавну расвету треба реконструисати а нову градити искључиво коришћењем савремених светлосних извора који уз већу ефикасност ангажују мању потрошњу електричне енергије – као што су натријумове светиљке високог притиска или металхалогене светиљка .

Расвету реализовати уградњом светиљки на стубове надземне нисконапонске мреже а где иста не постоји као независна на посебним канделабрима.

II 6.4. Телекомуникације и поштански саобраћај

Постојеће месне телефонске мреже су довољног капацитета и квалитетно изведене, што на већ изграђеним подручјима, представља солидну основу за инсталацију нових телефонских прикључака у планском периоду.

За фиксну телекомуникациону мрежу потребна је

- потпуна замена аналогне комутације, као и дигиталне старије генерације;
- постојећу мрежу магистралних оптичких каблова реконструисати и доградити;
- комутационе системе мреже поступно трансформисати од комутације говорних кола на комутацију пакета;
- изградити фиксну бежичну приступну мрежу у ретко насељеним и брдско планинским подручјима;
- транспорт у нижим равнинама мреже заснивати искључиво на оптичким кабловима, а само у брдско планинским подручјима на радио системима;

Мобилна телекомуникациона мрежа

- доградити постојећу мрежу тако да се постигне потпуна покривеност територије и омогући увођење свих нових услуга;

Мрежа за потребе радиодифузије потребно је:

- извршити набавку и монтажу нових емисионих постројења у дигиталној техници, обједињених за све емитере на националном нивоу;
- емисионе станице међусобно и са центрима дистрибуције програма повезати, поред радио-релејних, системима и оптичким приводом на најближи кабл.

У циљу побољшања постојећег стања, развој поштанске мреже предвиђа:

- отварање нових поштанских јединица у центрима заједница насеља, где не постоје ради побољшања просторне дистрибуције, као и опремљеност поштанских јединица уз увођење нових услуга у поштанском саобраћају;
- могућност функционисања депа поштанских јединица као система сталних, односно сезонских уговорних пошти.

Оценом постојећег стања, неопходно је, у планском периоду, извршити значајна побољшања у доступности фиксне телефонске мреже, свим потенцијалним корисницима на посматраном подручју кроз:

- изградњу фиксног бежичног приступа (CDMA) на подручјима која немају изграђених постојећих ТТ капацитета у фиксној мрежи, а ради потпуне доступности свих потенцијалних корисника за основним телефонским услугама,
- на подручјима која су већ покривена постојећом телефонском мрежом, даље ширити мрежу DSLAM и MSAN платформе, у циљу потпуне доступности ADSL, SHDSL и VDES портова, свим потенцијалним корисницима интернета. уз ограничење да претплатничка петља за најудаљенијег корисника не буде дужа од 1,5 — 2,0 km, као на ситуацији у прилогу,

- све нове месне телефонске мреже, неопходно је, изводити DSL подземним кабловима потребног капацитета са подземном разводном мрежом до објекта претплатника.
- транспорт у нижим равнима мреже пошто се ради о брдскопланинском подручју планирати искључиво радио системима.
- израдити полигоне на целом подручју за развој фиксног бежичног приступа на бази CDMA технологије, као универзалног телефонског сервиса и услуге пружања директног приступа интернету са мањим брзинама. Посматране полигоне простирања CDMA сигнала израдити на бази већ изграђених предајника за мобилну телефонију;
- извршити набавку и монтажу нових емисионих постројења у дигиталној техници, обједињених за све емитере на националном нивоу;
- мреже кабловских дистрибутивних система (КДС) градити искључиво према техничким стандардима издатим од стране РАТЕЛ-а, уз максималну примену оптичких каблова Мобилна телекомуникациона мрежа
- доградити постојећу мрежу тако да се постигне потпуна покривеност територије и омогући увођење свих нових услуга Мрежа за потребе радиодифузије.

Покривеност подручја једницама поштанске мреже се може оцијенити у градском насељу као задовољавајућа. како по квадратури објекта поште, тако и по квалитету опслуживања потенцијалних корисника, а изван градског ткива као потпуно незадовољавајућа. У планском периоду, неопходно је изградити нове јединице поштанске мреже, по критеријуму 300-500 корисника по једној поштанској јединици.

Број поштоноша, распоред поштанских ковчежића, као и просечан број потенцијалних корисника који приступају на опслуживање у јединице поштанске мреже, изван градског насеља, је крајње незадовољавајући и у планском периоду је неопходно обезбедити бољу доступност корисницима мерено овим критеријумима.

У циљу побољшања постојећег стања, предвиђено је да се отворе нове поштанске јединице у свим центрима заједнице насеља, тамо где сада не постоје. Развој поштанске мреже предвиђа:

- побољшање просторне дистрибуције и опремљености поштанских јединица уз увођење нових услуга у поштанском саобраћају;
- могућност функционисања дела поштанских јединица као система сталних, односно сезонских уговорних пошти;
- реализацију поштанских јединица у зонама туристичког развоја, у већим туристичким насељима и туристичким селима.

II 6.5. Гасификација

У насељима Алексинац и Алексиначки Рудник је завршена примарна и секундарна мрежа гасификације у складу са потребним капацитетима. Постоје резерве и у ГМРС и у МРС, као и самој мрежи, за прикључак нових потрошача, како индивидуалних тако и привредних субјеката, било појединачно или групно у индустријској зони у Алексиначком Руднику.

Кроз јужни део општине и секундарни општински центар Прђиловица – Житковац пролази примарна мрежа која омогућава проширење секундарне мреже у складу са заинтересованошћу ужег и ширег конзума, на шта ће сигурно одлучујућу улогу имати цена самог енергента.

Планови за ширење мреже гасификације и покривања осталог дела подручја плана ће се радити сукцесивно у складу са потребама и заинтересованошћу конзума.

II 6.6. Комунална инфраструктура

Одлагање комуналног отпада

Постојећи начин одлагања отпада не задовољава потребе становника, и не испуњава ни минималне мере заштите. Неопходно је ургентно решавање питања одлагања отпада – формирање санитарне депоније (регионалне депоније) на основу препорука и стандарда ЕУ са капацитетима који би били одрживи (и у еколошком и у економском смислу). Према Националној стратегији управљања отпадом депонија "Лутвина чесма" у Алексинцу је сврстана у категорију K4, на којима се налазе званичне депоније или сметлишта која не испуњавају ни минималне услове, испуњене су и требало би их ургентно санирати и затворити. Организовано је прикупљање, транспорт и депоновање чврстог отпада из Алексинца, Алексиначког Рудника, Житковца и насеља Вакуп. У осталим насељима смеће се извози индивидуално на неуређена сметлишта односно формиране су "дивље" депоније. У том смислу, као последица ниске еколошке свести и слабе организације комуналних служби у протеклом периоду, на територији општине Алексинац постоји више неуређених сметлишта и велики број "дивљих" депонија.

Поред локалног еколошког акционог плана који је рађен у претходном периоду, припремљен је регионални стратешки документ (Регионални стратешки план управљања отпадом), који обухвата територију Нишке области. Истовремено, поред капацитета постојећа депонија и локационо не одговара критеријумима, с обзиром да се налази на правцу доминантних ветрова, изворишта, визуелно и сл.

Отпад се прикупља око 250 радних дана годишње. Укупна количина отпада која се депонује у току године је око 7.500 m³ или око 2.500 тона.

Локација депоније дефинисана је Генералним урбанистичким планом Алексинца.

Генералним планом Алексинца (који је усвојен 2005. године) предметна локација Локација постојеће депоније Алексинац је од локације будуће регионалне депоније Ниш (Келеш) удаљена 37 км. Одлаже се отпад мешовитог састава. Заједничко одлагање отпада није у складу са стандардима ЕУ, као и у складу са позитивном регулативом. Нису спроведене никакве активности у циљу смањења количине и запремине отпада. Садашње стање указује на то да ће експлоатација депоније на такав начин бити могућа још највише две године. Не постоје подаци о укупној количини отпада који је одложен на овој локацији. Може се проценити на основу претходно изнетих података о просечној годишњој продукцији, депоновању, као и дужине коришћења депоније. Депонија је опремљена основном инфраструктуром.

Регионални стратешки план управљања отпадом за Нишки регион предвиђа изградњу трансфер станица у Алексинцу, Сокобањи, Сврљигу и Ражњу, а рециклажних дворишта у општинама Меровина, Гаџин Хан, и пет градских општина Града Ниша.

Рециклажна дворишта се овим Планом предвиђају, као могућност, у центрима заједнице насеља.

II 7. ПРОПОЗИЦИЈЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА

II 7.1. Заштита и унапређење квалитета животне средине

Основна концепцијска поставка јесте да се Просторним планом обезбеђује спровођење концепције и решења за заштиту простора и животне средине утврђених Просторним планом Републике Србије, интегрисањем аспекта заштите животне средине у планска решења у вези са наменом, уређењем и изградњом простора, заштитом и коришћењем

ресурса, развојем и размештајем инфраструктурних система и насеља, управљањем отпадом и др. Заштита и унапређење квалитета животне средине спроводиће се диференцирано према дефинисаним просторно-еколошким зонама, које кореспондирају наменама простора, применом режима и правила изградње и уређења простора и мера заштите животне средине.

Очување квалитета ваздуха на подручју општине и остваривање вишег квалитета ваздуха у општинском центру засниваће се на примени следећих правила и мера заштите за:

- 1) смањење нивоа емисије из постојећих извора загађивања ваздуха
 - применом еколошки повољније технологије и система за пречишћавање ваздуха у индустрији у циљу задовољења граничних вредности емисије;
 - преиспитивањем режима саобраћаја у центру града, повећањем проточности главних градских саобраћајница и реализацијом обилазнице за транзитни саобраћај;
 - повећањем потрошње обновљивих извора енергије за топлотне потребе домаћинства;
- 2) одржавање емисије из нових постројења у прописаним границама
 - спречавањем додатних емисија из нових извора које би погоршале квалитет ваздуха у насељима и зонама на подручју општине;
 - ограничавањем емисије из индустрије применом најбоље доступне технологије (БАТ) и техника максималне заштите за веома токсичне, канцерогене и мутагене материје;
 - перспективно, коришћењем гаса као горива у новим возилима јавног саобраћаја и доставним возилима; и
- 3) успостављање система мониторинга квалитета ваздуха у складу са Европском директивом о процени и управљању квалитетом амбијентног ваздуха (96/62/ЕС).¹

Водно земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања морају бити заштићене од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност изворишта и здравствену исправност воде. Обавезно је уређење и одржавање уже зоне заштите изворишта, које обухвата:

- површинско уређење терена,
- уклањање нехигијенских објеката,
- реконструкцију или доградњу постојећих стамбених, инфраструктурних и привредних објеката ради обезбеђивања потребног степена заштите околине,
- забрану грађења нових инвестиционих објеката који нису у функцији водоснабдевања,
- забрану складиштења чврстог, индустријског и опасног отпада,
- забрану транспорта опасних и штетних материја,
- забрану употребе вештачких ђубрива и хемијских средстава у пољопривредној производњи,
- редовну контролу наменског коришћења земљишта.

У појасу заштите ширине 2,5 m са сваке стране дуж цевовода сирове воде забрањује се изградња објеката и друге активности које могу загадити земљиште или угрозити безбедност цевовода. Површинске воде треба чувати од загађења предtretманом индустријских отпадних вода, проширењем канализационе мреже комуналних отпадних вода и третманом ових вода у постројењу за пречишћавање вода. Отпадне воде, без обзира на степен пречишћавања, не могу се испуштати у водотоке I категорије и подручја изворишта водоснабдевања.

Земљиште на подручју плана је релативно очувано од загађења и већим делом погодно је за производњу здраве хране. Ради заштите и спречавања неповољног утицаја на квалитет земљишта потребно је предузимати следеће мере:

- смањити коришћење квалитетног земљишта за непољопривредне сврхе,
- подстицати органско - биолошку пољопривреду уз помоћ информација и едукацијом,
- предност дати традиционалним пољопривредним гранама које имају повољне услове за производњу,
- одговарајућим мерама у пољопривреди свести употребу хемијских средстава на нужни минимум, а посебним мерама потицати еколошку обраду земље,
- обезбедити услове за чишћење свих дивљих депонија и спречити њихово обнављање,
- површински воде са саобраћајница, ван насељеног места, обавезно одводити у путни канал, чије је одржавање у надлежности управљача пута,
- спроводити рационалну изградњу канализацијске мреже с уређајима за пречишћавање отпадних вода,
- посебним мерама смањивати ризике од загађивања земљишта при складиштењу, превозу и претакању нафтних деривата и опасних хемикалија,
- предвидети превентивне и оперативне мере заштите, реаговања и поступке санације за случај хаваријског изливања опасних материја у околину,
- код одређивања траса инфраструктурних система у простору, пољопривредно земљиште се мора у највећој могућој мери штитити, нарочито избегавањем фрагментације.

Под **другим мерама заштите** за потребе ове стратешке процене се подразумевају мере заштите здравља људи и заштите живог света, у области мониторинга, инвестирања у заштиту животне средине и осталих активности на заштити животне средине:

- подизање заштитног зеленила уз саобраћајнице и привредна постројења, заштита и унапређење постојећих шума и шумског земљишта, повећање површине под шумама и јавног зеленила на подручју Општине;
- подизање појасева заштитног зеленила и техничких баријера за заштиту од буке на најугроженијим локацијама (дуж путева, око радне зоне, нових постројења), примена прописаних дозвољених нивоа буке у изграђеним подручјима насеља, примена прописаних мера заштите од нејонизујућег зрачења (далеководи и трафо станице);
- обезбеђење заштите живог света при грађевинским радовима, контролисана примена хемијских препарата и паљења вегетације, обезбеђење еколошких коридора и зона око магистралних објеката инфраструктуре;
- смањење опасности од удеса у привредним постројењима;
- смањење опасности од удеса при транспорту опасних материја дуж саобраћајних коридора;
- смањење опасности од удеса;
- припрема мера и поступака санације у случају удеса;
- успостављање система сталног мониторинга свих параметара квалитета животне средине: ваздух, воде, земљиште, биљни свет (воће и поврће);
- примена принципа загађивач плаћа у складу са важећом регулативом, повећање броја квалификованих запослених и експерата у општинским надлежним за послове заштите животне средине, као и другим службама и инвестирање у програме заштите животне средине.
- примена система управљања заштитом животне средине у привреди.

Посебно се прописују препоруке за планирање са становишта сеизмичког ризика.

Правила и услови изградње, односно технички нормативи су тако дефинисани да у

случају максималних потреса може евентуално доћи до оштећења инфраструктуре. Подручје општине се налази у релативно безбедном окружењу са аспекта сеизмичког ризика.

II 7.2. Заштита, унапређење и уређење предела

Основни циљ заштите, уређења и развоја предела, везује се за развој високопланинских подручја, и односи се на адекватно коришћење предела за живот и боравак, планирање пријатних руралних и урбаних насеља развијеног идентитета заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Природни предели су планским решењима заштићени и прописане су мере и начини коришћења ових простора (поглавље 7.3 Заштита и одрживо коришћење природног наслеђа).

Неопходно је обезбедити заштиту структуре предела и несметано функционисање природних процеса, заштиту биодверзитета, као и очување и успостављање еколошких мрежа. Тамо где су нарушене њихове природне и естетске вредности (дуж државног пута, у зонама бесправне градње, на местима дивљих депонија...), треба извршити санацију (ревитализацију и рестаурацију) у складу са режимом заштите.

Развој руралних предела, који су најзаступљенији на територији Алексинац, заснива се на уважавању њиховог специфичног предеоног карактера, затечених вредности и капацитета предела. Планским решењима се омогућава:

- **очување и унапређење карактеристичне структуре и слике руралних предела кроз:** а) очување карактеристичног предеоног обрасца заснованог на коришћењу земљишта, односу изграђеног и отвореног простора и карактеру изграђивања: подстицањем традиционалних облика коришћења земљишта, регулацијом грађења и уређивања простора у складу са карактером предела и традицијом грађења; спречавањем ширења насеља и заустављањем непланске изградње (викенд насеља), стимулисањем коришћења постојећег грађевинског фонда, усклађивањем изградње инфраструктурних коридора и објеката са карактером и капацитетом предела; б) очување и афирмацију карактеристичних културних и природних елемената у структури и слици предела (морфологија терена, водотокови, шуме, живице, засади, насеља, објекти), и креирање нових репера и симбола;
- **креирање позитивног архитектонског идентитета насеља у руралним пределима**, треба заснивати на очувању и ревитализацији традиционалне архитектуре и постојећег квалитетног грађевинског фонда, као и на новој изградњи која уважава специфични рурални карактер физичке структуре насеља.

Развој урбаних предела се у првом реду односи на насеље Алексинац и његово непосредно гравитационо подручје које је углавном и захваћено урбанизацијом. Паралелно са овим планом у изради је План генералне регулације насеља Алексинац, планским решењима кроз ПГР и другим планским документима за зоне изградње и урбанизације (дефинисано у поглављу спровођење плана) треба обезбедити:

- **унапређење/очување слике и структуре урбаног предела кроз:** а) регулацију грађења и уређивања простора у складу са карактером предела и специфичностима развоја целине и делова града; б) успостављање просторног реда у периурбаним подручјима - заустављањем ширења града, непланске изградње и концентрацијом нове изградње уз инфраструктурне коридоре; в) јачање специфичног карактера панораме/силуете града, (одређене: преовлађујућом урбаном формом, карактером и диспозицијом репера, карактеристичним односом грађених и природних елемената) и њена презентација

заштитом визура, уређивањем видиковаца и приобаља; г) очување, унапређење и одрживо коришћење отворених, зелених простора и елемената природе у граду; д) креирање мреже зелених и јавних простора којом се повезују природне и културне вредности насеља, периурбаних подручја и руралног предела;

- **креирање позитивног архитектонског идентитета градова и насеља подразумева:** а) подизање општег нивоа културе грађења; б) реализацију савремених концепата нове изградње усклађених са природним и културним, регионалним и локалним специфичностима; в) уређивање и активирање напуштених и девастираних подручја; г) уређивање високо квалитетних јавних простора.

II 7.3. Заштита и одрживо коришћење природног наслеђа

У складу са Законом о заштити природе и Законом о заштити животне средине Завод за заштиту природе Србије утврђује услове заштите природе и животне средине и надлежан је за давање података о заштићеним природним добрима

У Условима заштите природе и животне средине за потребе израде Просторног плана општине Алексинац добијених од стране Завода за заштиту природе Србије бр: 03-89/2 од 15. 06.2009 год. констатује се да на простору који је у границама обухвата Плана нема заштићених природних добара.

Просторни план општине као дугорочан стратегијски документ у којем се утврђују будуће смернице економске политике и организације друштвеног и привредног система, програми изградње инфраструктуре, заштите и коришћења животне средине, природних и створених ресурса, као и споменика културе. потребно је да дефинише основна решења и смернице уређења и развоја територије.

Обавезне мере и услови заштите природе и животне средине садрже:

1. Доношење Стратегије заштите природе и животне средине која засниване на основама концепта одрживог развоја, полазећи од начела превенције и спречавања загађивања животне средине.
2. Пошумљавање свих површина под већим нагибом, приобаља већих водотока. локалитета и зона угрожених јачом ерозијом аутохтоним врстама вегетације, итд.
3. Заштиту вода (површинских и подземних) и заштиту од вода као приоритетна планска решења
4. Решавање питања депоновања чврстог отпада у складу са законском регулативом за ову област, јер дивље и непрописно уређене депоније доприносе повећању загађености земљишта и водотокова. При евентуалном одређивању локација трансфер станице или рециклажних дворишта обавезно узимати у обзир потенцијалну могућност загађења вода и поштовати прописана растојања.
5. За евакуацију отпадних и фекалних вода планирати изградњу канализационе мреже и уређаја за пречишћавање са конкретном локацијом, а у циљу да се повежу сви већи постојећи потенцијални загађивачи. За индивидуална домаћинства и друге загађиваче који из објективних разлога неће моћи да се прикључе на овај систем прописивање као минималног услова изградњу и редовно пражњење непропусне септичке јаме.
6. Тежити да се обезбеди што бољи развој инфраструктурних мрежа (водоводне.канализационе, електроенергетске, гасификацијске, телекомуникацијске мреже и сл.) у сагласности са постојећом законском регулативом и надлежним предузећима.
7. Коришћење, заштита и очување пољопривредног земљишног фонда као једна од битних функција планирања и уређења простора, значи и забрану било какве изградње на пољопривредном земљишту I и II класе већ њено усмеравање на земљиште лошије бонитетне класе.

8. Подизање заштитних шумских појасева око саобраћајница, водозахватних зона, насеља, индустријских зона.
9. Експлоатација природних ресурса вода, рудних богатстава, каменолома и сл. мора да садржи и еколошку оправданост.
10. Дефинисањем стамбених и радних зона, опремљених одговарајућом инфраструктуром, заштитити становање од буке, прашине, неугодних мириса, отпадних вода и сл.
11. Уређење водотокова и обала тзв. „натуралним“ начином подразумева употребу материјала као што је камен и земљане, затрављене насипе, као и зелене појасеве високе вегетације.
12. Валоризовање, заштита и очување постојећих природних елемената као што су аутентичне биљне и животињске врсте, нпр. појединачна стабла (посебно записи). групе или делови шума, дрвореда и сл.,
13. Спречити повећање аерозагађења чиме се доприноси квалитету ваздуха. Питање грејања објеката решавати на адекватан начин (даљинско грејање) који обезбеђује емисију у складу са ГВЕ у ваздуху.
14. Деградиране и девестиране површине требају да се планирају за обавезну санацију. ревитализацију и уређење.

II 7.4. Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа

Културно-историјско наслеђе

На основу Акта о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана општине Алексинац бр. 592/2 од 29.05.2009. издатог од стране Завода за заштиту споменика културе Ниш као вишеслојна историјска и културна баштина, непокретна културна добра чувају се и уграђују у развојне перспективе посебним третманом у просторно-планској документацији.

Према Закону о културним добрима ("Службени гласник РС" бр.71/94) у групу непокретних културних добара спадају споменици културе, просторне културно-историјске целине, археолошка налазишта и знаменита места. Набројана културна добра утврђују се и проглашавају одлукама и решењима надлежних органа и штите се одредбама поменутог Закона.

На подручју Просторног плана општине Алексинац постоји више утврђених непокретних културних добара, и то: 14 споменика културе и 1 знаменито место, просторне целине или објекти вредни за одређени тип заштите (евидентирани или у покретању поступка предходне заштите), и већи број археолошких локалитета.

Заштићена културна добра, на територији Алексинца (а која су у оквиру Генералног плана Алексинца) :

- Зграда основне школе "Љупче Николић";
- Црква посвећена Св. Николи;
- Зграда учитељске школе - општинског суда у ул. Аце Милосављевића бр. 2;
- Зграда мушке основне школе - центра за културу при Радничком универзитету;
- Зграда Завичајног музеја;
- Грађанска кућа у ул. Момчила Поповића бр. 7;
- Грађанска кућа у ул. Момчила Поповића бр. 13;
- Грађанска кућа у ул. Др Тихомира Ђорђевића бр. 16;
- Грађанска кућа-вила у ул. Тихомира Ђорђевића бр. 24;

- Грађанска вила у Косовској улици бр. 28;
- Грађанска кућа у ул. Дракчета Миловановића бр. 34;
- Гробљанска капела Др Стевана Димитријевића на градском гробљу.

Од више амбијенталних целина на подручју плана најзначајнија је улица Кнеза Милоша (главна улица) где су евидентирани објекти значајне грађанске архитектуре који чине амбијенталну целину градске чаршије.

Поједина насеља на подручју данашње општине датирају од праисторије. На основу великог броја налазишта познато је да је Алексинац, као и цело јужно Поморавље било насељено у време праисторије, током палеолита, неолита, бронзаног и гвозденог доба. О томе сведоче бројни археолошки налази на територији општине Алексинац. У сваком селу постоји по најмање један локалитет, који често није научно испитиван. Богато налазиште има град Алексинац, као и села Вакуп, Алексиначки Бујмир, Брадарац, Витковац, Глоговица, Катун, Лужане, Рутевац, Суботинац и Трњане. Сви налази са територије Општине чувају се у завичајном музеју у Алексинцу (већи број урни из средњег бронзаног доба, оруђе и оружје, керамичко посуђе из гвозденог доба на локалитету Дражиновац код Житковца, итд).

Неки од евидентираних археолошких локалитета су: Градиште - византијско утврђење, Јаз - гвоздено доба, Јеленац - праисторија, ул. Саве Ковачевића - средњевековна некропола, Алексиначки рудници испод четвртог копа - неолитско насеље, село Краљево од задружног дома до краја села (према Суботинцу) - римска некропола, Царина - вишеслојно насеље из праисторије, село Краљево код цркве - тумул (пронађено више епиграфских споменика из римског периода), локалитет "кафана Македонија" у Прђиловици - пронађено више епиграфских споменика из римског периода, код школе у Прђиловици - римски каструм, локалитет код скела у кориту Мораве код Доњег Адровца - велико насеље из бронзаног доба, локалитет код циглане у Житковцу - некропола из праисторије (парафинска група), код гробља у Житковцу - пронађен жижак са грифонима, ул. Партизанска у Житковцу - римска некропола - два праисторијска насеља, село Моравац иза школе и изнад дома - два тумулуса (Дачани и Трачани), локалитет Коњарник у селу Моравац - праисторијско насеље (старчевачка култура), локалитет Луг у Глоговици - римско насеље и некропола и локалитет Сушица у Куриловици - средњевековно насеље.

На наведеним локалитетима је неопходно пре било каквих радова извршити археолошко истраживање.

Мере заштите културно-историјског наслеђа, осим оријентације на заштићене и евидентиране објекте, односно археолошка налазишта, треба да обезбеде услове за заштиту културно-историјског наслеђа, као и њихове заштићене околине, које ће тек бити предмет истраживања, а обухватају:

- Заштиту кроз документацију која подразумева детаљно истраживање терена (до сада само делимично спроведено), валоризацију и ревалоризацију и израду предлога за заштиту;
- Техничку заштиту која треба да продужи век трајања градитељском наслеђу, односно да обезбеди његову егзистенцију;
- Укључивање заштићених објеката у свакодневни живот насеља кроз избалансиран саобраћај за свакодневне потребе као што су: трговина, угоститељство, туризам, рекреација....

За сва просторна решења, у складу са утврђеним степеном заштите, неопходно је прибавити услове и сагласности надлежног завода за заштиту споменика културе. Ово важи како за нова урбанистичка, тако и за нова архитектонска решења, адаптације одређених објеката или њихове заштићене околине.

III ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

III 1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

III 1.1. Правила уређења за целине и зоне одређене планом

Правила уређења и грађења дата у Плану су обавезујућа за цели простор обухвата Плана. Само израдом урбанистичког плана се могу мењати у складу са добијеним условима или локалним специфичностима.

III 1.1.1. Делови планског подручја у обухвату важећих урбанистичких планова

У планском обухвату Просторног плана општине Алексинац у предходном периоду су урађени и усвојени следећи урбанистички планови:

- Генерални план Алексинац 2025 ("Службени лист општине Алексинац" 5/2005) и у оквиру њега важећи урбанистички планови или делови у складу са Одлуком о примени урбанистичких планова донетих до дана ступања на снагу Закона о планирању и изградњи бр. 01-103 од 26.12.2003.г. ("Службени лист општине Алексинац" 8/2003)
- План детаљне регулације насеља Алексиначки Рудник ("Службени лист општине Алексинац" 12/2008)
- План детаљне регулације за насељено место Краљево ("Службени лист општине Алексинац" 4/06)
- ГП Алексинац –Измене и допуне за радну зону 6 (Житковац),радна зона 4 (Бетоњерка) и стамбено – пословну зону Вакуп РАДНА ЗОНА ЖИТКОВАЦ – Детаљна регулација у складу са Одлуком о примени урбанистичких планова донетих до дана ступања на снагу Закона о планирању и изградњи ("Службени лист општине Алексинац" 8/2003)

Пошто су План детаљне регулације за насељено место Краљево и План детаљне регулације насеља Алексиначки Рудник у складу са Законом о планирању и изградњи ("Сл.гласник РС број 72/09 и 81/09) они остају као плански основ за издавање локацијске дозволе за објекте на грађевинском земљишту унутар граница планираних грађевинских подручја.

Описи граница ПДР-е за насељено место Краљево и ПДР-е насеља Алексиначки Рудник у просторном плану су преузети из ПДР-е, у случају било каквог неслагања, важе одговарајући графички прилози из ПДР-е.

- Локацијска дозвола за изградњу у **насељу Краљево** се издаје у складу са условима утврђеним у Плану детаљне регулације за насељено место Краљево у граници обухвата плана.
- Локацијска дозвола за изградњу у **насељу Алексиначки Рудник** се издаје у складу са условима утврђеним у Плану детаљне регулације насеља Алексиначки Рудник у граници обухвата плана.
- Локацијска дозвола за изградњу у радној зони Житковац се издаје на основу Просторног плана и важећег плана РАДНА ЗОНА ЖИТКОВАЦ – Детаљна регулација.

III 1.1.2. Делови планског подручја обухваћени урбанистичким плановима у изради

План генералне регулације за насеље Алексинац

Скупштина општине Алексинац је донела Одлуку о изради Плана генералне регулације Алексинца бр.011-49 од 17.12.2009.г. ("Службени лист општине Алексинац" бр. 10//09) и Одлуку о Измени и допуни Одлуке о изради ПГР-е Алексинца бр.011-47 од 18.10.2010.г. ("Службени лист општине Алексинац" бр.07/10).

Границом ПГР-е нису обухваћени делови насеља Вакуп, Краљево, Глоговица, Доњи Адровац, Прћиловица, Житковац и Моравац за која су овим планом дефинисана грађевинска подручја и правила уређења и грађења на грађевинском земљишту.

Локацијска дозвола за изградњу у **грађевинском подручју ПГР-е Алексинац**, у граници обухвата плана, се издаје на основу Генералног плана Алексинац, до израде ПГР-е, а након усвајања ПГР-е Алексинац, локацијска дозвола ће се издавати у складу са условима који ће се утврдити у ПГР-е Алексинац.

III 1.1.3. Делови планског подручја за које се предвиђа обавезна израда урбанистичког плана

Поред Плана генералне регулације за насеље Алексинац, који је у изради, овим планом се прописује да се обавезно морају радити:

- План генералне регулације туристичке зоне Глоговица, за простор одређен Просторним планом подручја инфраструктурног коридора Аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш

- План детаљне регулације за део уже зоне санитарне заштите акумулације "Бован", за део који припада општини Алексинац, у граници предложеној Просторним планом подручја посебне намене слива акумулације „Бован“

Одговарајући урбанистички план (план генералне или детаљне регулације) за потребе:

- изградње радних и привредних зона већих од 5,0ha;
- изградње складишно-дистрибутивних центара и
- изградње или реконструкције саобраћајних и инфраструктурних објеката за које је неопходно одредити површине јавне намене.

- претварања пољопривредног у грађевинско земљиште површина означених на графичким прилозима као резерви (становања, пословања или радне зоне).

II 1.2. Опис и одређење зона и целина за које је дат шематски приказ уређења насеља

За делове планског подручја за које није прописана обавезна израда урбанистичких планова у Просторном плану су дефинисана планирана грађевинска подручја и правила уређења и грађења за све намене земљишта.

Уколико се укаже потреба за израдом урбанистичког плана (ради решавања одређених и специфичних проблема у простору или потребе утврђивања јавног интереса) Одлуку о томе доноси надлежни општински орган у складу са чланом 46 Закона о планирању и изградњи и Просторни план општине Алексинац, у том случају, представља његов плански основ и садржи смернице за његову израду.

До доношења урбанистичких планова, издавање информације о локацији, локацијске и грађевинске дозволе (или другог одговарајућег акта, у складу са важећим законом) вршиће се на основу правила изградње из овог Плана.

II 1.2.1. Шематски прикази уређења насеља

Шематски прикази уређења насеља су у плану дати за сва насеља која су процењена да имају функционални и просторни значај, и која су у мрежи насеља означена као централна места (секундарни центри и центри заједнице насеља) или су у обухвату Генералног плана (Вакуп и Глоговица). То су насеља Житковац, Прђиловица, Доњи Адровац, Моравац, Доњи Крупац, Тешица, Кулина, Рутевац, Суботинац и Трњане.

С обзиром да су насеља Доњи Адровац, Прђиловица Житковац и Моравац непосредно наслоњена једно на друго и чине јединствено грађевинско подручје, на деловима четири катастарске општине, то је за њих дата јединствен шематски приказ уређења насеља.

II 1.2.1. Границе планираних грађевинских подручја насеља

За насеља, Алексиначки Бујмир, Банковац, Бели Брег, Беља, Бобовиште, Бован, Брадарац, Велики Дреновац, Витковац, Врело, Врђеновица, Вукања, Вукашиновац, Голешница Горња Пешчаница, Горње Сухотно, Горњи Адровац, Горњи Љубеш, Градетин, Грејач, Дашница, Делиград, Добрујевац, Доња Пешчаница, Доње Сухотно, Доњи Љубеш, Дражевац, Јаковље, Јасење, Каменица, Катун, Копривница, Корман, Крушје, Липовац, Лознац, Лоћика, Лужане, Љуптен, Мали Дреновац, Моравски Бујмир, Нозрина, Породин, Преконози, Пруговац, Радевац, Рсовац, Срезовац, Станци, Стублина, Суботинац, Ћићина, Црна Бара, Честа, Чукуровац и Шурић су планом дефинисана планирана грађевинска подручја узимајући у обзир и Одлуку о одређивању грађевинског земљишта на подручју општине Алексинац ("Службени лист Општине Алексинац" бр.11/2002).

Правила уређења и грађења на грађевинском земљишту важе у планираним грађевинским подручјима и на изграђеном земљишту ван грађевинских подручја.

Планирана грађевинска подручја су приказана на одговарајућим графичким прилозима, за свако насеље, у размери 1: 5 000, на којима је приказан и текстуални опис границе планираног грађевинског подручја.

Опис границе планираних грађевинских подручја, за сва насеља, дат је у Прилогу 1: Опис границе планираних грађевинских подручја, на крају текстуалног дела плана

Граница грађевинског подручја села Бован, једним делом је граница уже зоне санитарне заштите акумулације "Бован" и на том делу ће се тачно утврдити тек изградом Плана детаљне регулације за део уже зоне санитарне заштите акумулације "Бован", а до израде плана третирати је само као оријентациону.

Грађевинска подручја су одређене на катастарском плану, Р 1 :2500, по целим катастарским парцелама, као мање-више компактне површине. Услед немогућности провере условности терена за изградњу, накнадним утврђивањем, могуће је изузимање појединачних катастарских парцела или делова простора из планираног грађевинског подручја.

III 1.2.3. Планирано уређење и изградња јавних објеката за целине и зоне у оквиру шема уређења

Површине за јавне потребе су постојећи и планирани објекти и површине за јавну употребу: саобраћајне површине, (образовање, здравство, управа, култура, спорт, комунални објекти, верски објекти, паркови, зеленило и сл.) и постојећи и планирани објекти од општег интереса.

Постојеће и планиране површине јавне намене, у границама планираних грађевинских

подручја, су одређене графички, у размери 1:5 000, на шемама насеља и планираним грађевинским подручјима осталих насеља

III 1.2. Услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре

III 1.2.1. Површине и објекти јавне намене

Минимална површина парцеле за изградњу објеката јавних намена је 400 m²

Тип објекта јавне намене, нова изградња, зависи од његове намене, услова локације и њеног непосредног и ширег окружења. Ако постоје услови, на парцели и у односу на окружење, повољнији је слободностојећи објекат на парцели осим у изграђеним просторима где изузетно могу бити и објекти у низу.

Комплекс мора бити уређен у складу са функцијом објекта и његовим окружењем.

За реконструкције постојећих објеката јавне намене - доградње или надградње - као и за изградњу нових, обавезна је израда урбанистичког пројекта. У случају фазне изградње урбанистички пројекат се ради за целину комплекса са јасно назначеним фазама изградње које се могу реализовати на начин да свака фаза може да функционише самостално али и као део целине.

Објекти образовања, дечије и социјалне заштите, здравства, културе, информисања, спорта и рекреације и сл. су компатибилни становању и мешовитим наменама и могу се градити у тим зонама.

Специјализоване школе или клубови могу бити пратеће намене у оквиру спортских и рекреативних центара, становања.

У оквиру школског дворишта, уколико то услови на парцели дозвољавају, могу се наћи специјализовани и пратећи садржаји намењени спорту и рекреацији.

Постојећи објекти, у случају доградње, треба да прате претежну грађевинску линију у непосредном окружењу, а за нове објекте минимално растојање грађевинске од регулационе линије износи 5,0 m. Простор између грађевинске и регулационе линије користири као уређену зелену површину, а само, изузетно, за паркирање, што се утврђује Урбанистичким пројектом.

Најмања удаљеност јавних објеката и служби од објеката на суседним парцелама износи минимално пола висине од суседног објекта, али не мање од 5,0 m.

Растојање основног габарита и линије суседне грађевинске парцеле износи, на делу бочног дворишта претежно северне оријентације минимално 3,5 m, односно на делу бочног дворишта претежно јужне оријентације минимално 4,0 m.

Спратност објеката је до П+1+Пк.

Максимални дозвољени индекс заузетости је 30 %

Максимални дозвољени индекс изграђености је 1.0

На парцелама се дозвољава, у свим сегментима, фазна изградња.

Паркирање и гаражирање возила се обезбеђује на сопственој грађевинској парцели, изван површине јавног пута.

По архитектури објекти јавних намена треба да буду препознатљиви и уочљивији од објеката других намена.

III 1.2.2. Саобраћајна инфраструктура

За територију општине Алексинац Просторним планом утврђују се правила грађења и уређења у коридорима инфраструктурних објеката.

За реконструкцију постојећих капацитета може се издати локацијска дозвола на основу просторног плана уколико се реконструкција изводи у постојећем јавном или, уколико су корекције јавног минималне и местимичне (поједина кривина, ширина на краћој деоници и сл) али уз претходно решен имовинско-правни однос управљача пута и власника парцеле на којој се корекција врши, о чему се подноси доказ. За изградњу нових капацитета мора се израдити одговарајући урбанистички план.

Правац, односно промена правца јавног пута у насељу одређује се урбанистичким планом и одлуком СО (за државни пут по претходно прибављеној сагласности надлежног министарства за послове саобраћаја)

Појас регулације јавног пута

Појас регулације саобраћајних система утврђених планом, обухвата крајње тачке земљишног појаса са обе стране. У пракси то је изломљена линија која одваја јавно од осталог земљишта. У појасу регулације налазе се сви елементи горњег и доњег строја саобраћајнице који непосредно служе за обављање саобраћаја односно функционисање саобраћајнице.

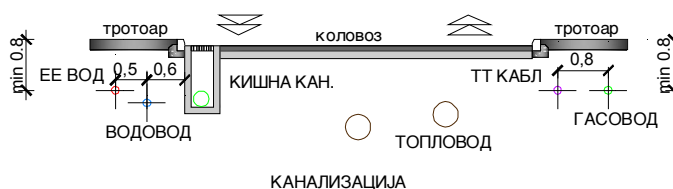
Просторним планом утврђује се ширина појаса регулације за:

Изградња и реконструкција саобраћајне мреже у грађевинском подручју

- регулациона линија утврђује се у односу на осовинску линију (осовину јавног пута), или на граничну линију и обележава за све постојеће и планиране саобраћајнице;
- растојање између регулационих линија (ширина појаса регулације) утврђује се у зависности од функције и ранга саобраћајнице, односно инфраструктуре, као хоризонтална, надземна и подземна регулација, а најмања дозвољена ширина појаса регулације по врстама улица је: стамбене 7.5-8.0 m, сабирне 9-10.0 m, саобраћајнице у сеоским насељима 9.0-10,0m, колски пролази 6.0-5,0m, приватни пролази-2,5m, противпожарни пролаз-3,50m;
- регулациона линија се обележава аналитичко геодетски за све планиране саобраћајнице у насељу;
- регулациона линија и осовина саобраћајнице јавног пута су основни елементи за утврђивање саобраћајне мреже;
- регулациона линија и осовина нових саобраћајница утврђују се у односу на постојећу регулацију и парцелацију, постојеће трасе саобраћајница и функционалност саобраћајне мреже;
- нивелација саобраћајница и других јавних површина одређује се прорачуном падова и попречних и подужних профила појаса регулације. Нивелационо треба тежити да се нове саобраћајнице усклађују са условима не терену и нивелацији постојећих саобраћајница. Утврђене аналитичке координате (коте нивелете) карактеристичних тачака у плану нивелације представљају основ за утврђивање нивелета регулационих линија као и основ за постављање улаза у објекат или уређење осталог простора ван појаса регулације;
- саобраћајнице изводити са савременим коловозним застором на адекватном доњем построју тампону и оивичити ивичњацима;
- у профили улица, поред саобраћајне функције, обезбедити простор за пролазак инфраструктурне мреже;
- приликом планирања нових или реконструкција постојећих улица тежити да се обезбеди улично зеленило (дрвореди, травњаци и слично);
- пешачке површине (стазе и тротоари) обавезно физички издвојити у посебне површине заштићене од моторног саобраћаја изградњом ивичњака и издигнутих тротоара (изузев код интегрисаних улица);

- ширина тротоара за кретање пешака мин. 1,5 m (2,5 m за садњу пунктуалног зеленила); за инвалидна лица на пешачким прелазима предвидети изградњу рампе нагиба 1:20 (изузетно 1:12); минималне ширине 1,80 m; код постављања покретних и непокретних предмета на тротоару (по одобрењу надлежне службе локалне самоуправа) минимална ширина слободног профила је 0,9 (1,8) m.
- код изградње надвожњака изнад јавног пута потребно је оставити светли профил од мин. 4,5m;
- попречне профиле и коловозне конструкције свих саобраћајница димензионисати према меродавном саобраћајном оптерећењу;
- радијус закривљења на раскрсницама је мин. 7,5m (изузетно 6,5)
- паркирање на јавној површини уз коловоз је могуће и изводи се као управно (једно паркинг место је димензија 2,5(2,3)х5,0m са коловозом ширине мин 5,5(6,5)m), паралелно (2,0х6,0m коловоз мин 3,5m) или косо (2,5х5,0m коловоз мин 4,5m)
- Пример распореда инфраструктурних капацитета у профилу код изградње нове или реконструкцији постојеће саобраћајнице или инфраструктурног система у насељу

ШЕМАТСКИ ПРИКАЗ МЕЂУСОБНОГДНОСА
ТЕХНИЧКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Јавни путеви ван насељеног места

Земљишни појас је непрекинута земљишна површина са обе стране усека и насипа јавног пута, ширине најмање 1.0 m мерено на спољну страну од линије крајњих тачака попречног профила, ван насељеног места.

Заштитни појас је површина земљишта уз земљишни појас, на спољну страну, чија ширина зависи од категорије пута:

- државни путеви 1. реда-аутопутеве износи 40.0m
- државни остали путеви 1. реда износи 20.0 m
- државни путеви 2. реда износи 10.0 m
- општински путеви износи 5.0 m

Појас контролисана градње је површина са спољне стране заштитног појаса на којој се ограничава врста и обим изградње објеката који је исте ширине као и заштитни појас. Прикључак прилазног пута на јавни пут може се градити само уз сагласност управљача јавног пута.

Раскрсница односно укрштај општинског или некатегорисаног пута и државног пута може се градити само уз сагласност надлежног министарства за послове саобраћаја.

Земљани пут који се прикључује на јавни пут мора имати коловоз са тврдом подлогом или исти као и јавни пут најмање ширине 5.0 m на 40.0 m за пут I реда, 20 m за пут II реда и 10 m за општински пут мерено од ивице коловоза јавног пута.

Ваздушни простор изнад коловоза је 7.0 m а слободни простор изнад коловоза је 4.5 m.

Управљач јавног пута мора са власницима суседних парцела да склопи уговор о коришћењу земљишта за објекте за одвођење воде или друге објекте или уређаје заштите пута уколико их не може распоредити у земљишном појасу.

Јавни пут у насељу одређује се просторним и урбанистичким планом.

Коловозна конструкција улица које се поклапају са правцем државног или општинског пута који пролази кроз насеље сматрају се деловима тих путева заједно са саобраћајном сигнализацијом (осим светлосне).

Правац или промену правца државног пута који пролази кроз насеље одређује Скупштина општине (града) по прибављању сагласности надлежног министарства.

Забрањено је укрштање државног пута I реда са железничком пругом у истом нивоу.

На раскрсници или укрштају са железничком пругом утврђује се зоне потребне прегледности. У утврђеним зонама потребне прегледности забрањена је свака градња или подизање постројења, уређаја и засада или било каква активност којом се омета прегледност. Управљач има право да од власника или корисника захтева да се уклоне објекти који ометају потребну прегледност.

Ако постојећи јавни пут, односно његов део, треба изместити због грађења другог објекта (железничка инфраструктура, рудник, каменолом, акумулационо језеро, аеродром и сл.), јавни пут, односно његов део који се измешта, мора бити изграђен са елементима који одговарају категорији тог пута.

Трошкове измештања јавног пута, односно његовог дела, из става 1. овог члана, сноси инвеститор објекта због чије изградње се врши измештање јавног пута, односно његовог дела, ако се другачије не споразумеју инвеститор и управљач јавног пута.

У случају укрштања јавног пута са железничком инфраструктуром због изградње јавног пута, односно железничке инфраструктуре, трошкове изградње надвожњака или подвожњака, сноси инвеститор изградње тог јавног пута, односно те железничке инфраструктуре.

Државни пут другог реда

За државни пут другог реда ширина појаса регулације утврђена је на 20,0m (просечно) са следећим правилима изградње:

- коловоз се састоји од једне коловозне траке са две саобраћајне траке;
- саобраћајна трака је ширине 3.25m;
- ивичне траке 0.3m;
- банкина ширине 1.2-1.0m;
- елементи трасе су за рачунску брзину до 80km/h;
- објекти и системи за, прикупљање, одвођење и заштиту од површинских и подземних вода;
- објекти за заштиту и обезбеђење трупа пута и косина.

Општински пут

Ширина појаса регулације општинских путева је 15.0-17.0m (просечно). Правила грађења у појасу регулације су следећа:

- коловоз се састоји од једне коловозне траке са две саобраћајне траке;
- коловоз је од асфалта или макадама на претходно обрађеној постелјици и тампон слоју;
- саобраћајна трака је ширине мин. 2.75m ;
- ивичне траке 0.20m;
- елементи трасе су за рачунску брзину од 50 km/h;
- објекти и системи за, прикупљање, одвођење и заштиту од површинских и подземних вода;
- објекти за заштиту и обезбеђење трупа пута и косина.

Бицилистичка стаза

Бициклистичка стаза се изводи у појасу регулације јавног пута с тим што се појас у том случају проширује за смештај елемената трасе бициклистичке стазе или се изводи ван јавног пута као посебна јавна површина у ком случају је ширина регулације 7.0m. Правила грађења у појасу регулације су следећа:

- a. уз коловоз јавног пута обострано вођена:
 - коловозна трака ширине 1.25m;
 - заштитна трака која дели коловоз од бициклистичке стазе је ширине 1.0m за државне путеве односно 0.75m за општинске
- b. као посебна јавна површина:
 - коловозна трака са две саобраћајне траке;
 - саобраћајна трака ширине 2.5m

Аутобуска стајалишта

Уз коловоз јавних путева (осим аутопута) могуће је поставити стајалишта за заустављање возила јазног превоза са следећим правилима грађења:

- ширина коловоза је мин. 3.0m;
- стајалиште је од коловоза јавног пута одвојено разделном траком 3.0m;
- дужина стајалишта без прилазних трака је 25.0m (за два возила);
- са стране је тротоар ширине 3.0m опремљен заштитном надстрешницом и клупом

Пратећи садржаји уз јавни пут

Правила грађења важе за јавне путеве, осим за аутопут Е-75 за које важе правила из ППП инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш.

За изградњу објеката пратећих садржаја уз јавне путеве неопходна је израда урбанистичког пројекта.

Станица за снабдевање горивом

Станице за снабдевање горивом уз јавне путеве граде се на међусобном растојању од 25-30km за путеве 1. реда односно 10-15km за остале путеве. Уз путеве 1. реда граде се одвојено по смеровима у смакнутом или наизменичном распореду. За планиране локације урадити урбанистички пројекат којим се утврђује усаглашеност са идејним пројектом, противпожарним прописима и условима надлежних органа из области саобраћаја, екологије (загађење ваздуха, воде и земљишта, појаву буке) и применом мера за смањење штетних утицаја. Одобрење за прикључак издаје управљач јавног пута на основу захтева и урбанистичког пројекта. Потребно је посебну пажњу посветити овим објектима јер је у последње време дошло до наглог повећања броја који уз то не задовољавају минималне критеријуме. Правила грађења за станице за снабдевање горивом су:

- станице се граде уз коловоз, обострано у смакнутом распореду, са потребним уливно-изливним тракама;
- станице су са четири точиона места за путничка и два издвојена за теретна возила;
- станице морају да имају уређаје за точење свих врста бензинских и дизел горива (пожељно и ТНГ);
- разделна трака према коловозу је мин. 6.0m;
- оптимална површина локације за станицу је око 0.5ha
- пословне просторије (продавница, кафе, ресторан) 75-100m²;
- паркирање за најмање 10 путничка возила (једно за инвалидна лица) и 2 теретна;
- простор за замену уља и проверу притиска у пнеуматичима;

- чесма са текућом водом ;
- површина за манипулацију меродавног возила.

Одмориште

- јавни телефон;
- вода за пиће - чесма на отвореном;
- санитарно-хигијенски чвор - површине до 50 m²
- објекат укупне површине до око 100 m² у коме је продавница општих артикала (храна, пиће, штампа, цигарете, ауто-делови), сувенирница и информативно-туристички пункт,
- информације - табла са називом и планом одморишта, табла са основним информацијама о туристичким, културним и природним локалитетима, наредним станицама за снабдевање горивом;
- ресторан са националном кухињом - за оријентационо 50 особа у затвореном делу и 70 места на тераси, кухиња и мокри чвор, службени смештај особља ресторана
- мини пијаца
- паркинг простор - за 40 путничких возила, 4 аутобуса, 4 теретна возила, са потребним пролазним саобраћајним тракама.

Мотели

Намењени су дужем задржавању, уз могућност ноћења. Постављају се на растојањима 30-70 km. Поред свих садржаја наведених за паркиралишта и одморишта, потребно је да се у оквиру комплекса налази и сервисна радионица за све врсте возила, као и шири дијапазон занатско-трговинских продавница, пошта, мењачница. Одређивање тачне локације је комплексан задатак, који захтева сагледавање и анализу више утицајних параметара: саобраћајно-технички услови; просторна ограничења; природне и историјске карактеристике посматраног локалитета; могућност комуналног опремања;) снабдевање и одржавање објеката пратећих садржаја и услови заштите животне средине, израдом урбанистичког пројекта, ако није другачије одређено планским документом.

Појас регулације железничке пруге

Пружни појас је земљишни простор између колосека као и простор са стране колосека мин 8.0 m од осе крајњих колосека (6.0 m у насељеном месту). То је простор за смештај колосечних капацитета и објеката у функцији одвијања железничког саобраћаја.

Заштитни пружни појас је земљишни појас са обе стране пруге, ширине 200 m, рачунајући од осе крајњих колосека. У заштитном појасу сви објекти морају се градити тако да не угрозе одвијање железничког саобраћаја а већи објекти и хидротехнички објекти морају имати сагласност и услове јавног предузећа које управља пругом.

Укрштање пруге и пута је само на пружном прелазу који не може бити у нивоу уколико је пут аутопут и у реону станичног платоа, уз претходно прибављен акт управљача железничке инфраструктуре. Управљач путева је дужан да изгради коловозни застор на земљаном путу који се укршта са железничком инфраструктуром у истом нивоу.

Ван простора уређених урбанистичким планом укрштање се изводи на мин 2000 m¹ размака са свођењем саобраћајница прама укрштајима.

Паралелно вођење пута и пруге је под условом да је најближа тачка конструкције горњег строја пута на мин 8.0 m од осе најближег колосека.

Укрштање или паралелно вођење пруге и осталих инфраструктурних капацитета се одвија на начин да се не угрози одвијање железничког саобраћаја под условима и уз сагласност јавног железничког предузећа.

Ваздушни простор изнад ГИШ је 12.0 m односно 14.0 m за далеководне преко 220 kV Објект који прелазе преко пруге могу имати најмању висину од 6.5 m од доње ивице објекта до ГИШ-а (светла висина).

Реконструкција железничке инфраструктуре ради њеног измештања због изградње другог објекта мора имати елементе за категорију те инфраструктуре а трошкове сноси инвеститор објекта због кога се врши реконструкција уколико узајамним споразумом није решено на други начин.

Појас забрањене градње је 25.0 m мерено од осовине најближег колосека осим објекта инфраструктуре на основу сагласности управљача жел. инфраструктуром.

Индустријски објекти, рудници, каменоломи и сл. не могу се градити ближе од 50 m¹ од осе најближег колосека.

Корисници, односно сопственици шума и земљишта дужни су да у појасу ширине 10 метара у шумама уредно уклањају дрвеће, растиње и лишће, а у појасу ширине пет метара на другом земљишту благовремено уклањају сазреле пољопривредне културе и по потреби предузимају друге мере заштите од пожара. Ширина појаса рачуна се од спољне ивице пружног појаса.

- нормални колосек ширине 1435(1432) mm;
- труп пруге ширине у правцу мин. 6.0m за једноколосечну односно 10.7m за двоколосечну пругу;
- размак колосека на отвореној прузи у правцу је 4.70 m;
- слободан профил у правцу UICCG;
- оптерећење за прорачун елемената трасе је 250 kN//80kN/m, класа Д-4;
- елементи трасе рачунају се за брзине до 160 km/h.

III 1.2.3. Водовод и канализација

Водовод и канализација се морају трасирати тако:

- да не угрожавају постојеће или планиране објекте, као и планиране намене коришћења земљишта,
- да се подземни простор и грађевинска површина рационално користи,
- да се поштују прописи који се односе на друге инфраструктуре,
- да се води рачуна о геолошким особинама тла и подземним водама.

Минимално дозвољено растојање при паралелном вођењу са другим инсталацијама износи:

- међусобно водовод и канализација	0,40 m
- до гасовода	1,00 m
- до електричних и телефонских каблова	0,50 m

Хоризонтално растојање између водоводних и канализационих цеви и зграда, дрвореда и других затечених објеката не сме бити мање од 2,5 m.

Минимална дубина укопавања цеви водовода и канализације је 1,0 m од врха цеви до коте терена, а падови према техничким прописима у зависности од пречника цеви.

Спојеве прикључака објекта врши искључиво орган јавног водовода, а осталу инсталацију у објекту може изводити само овлашћено лице или овлашћено предузеће;

Органи водовода имају право да контролишу исправност инсталације уз законску одговорност имаоца;

На главном споју не смеју се чинити никакве измене без накнадног одобрења, нити се смеју убацивати нови прикључци испред водомера;

Цеви не смеју бити узидане у зидну масу, већ увек са слободним пролазом;

Уличне водове и прикључне делове водовода до уличне цеви, заштитити од дејства евентуалних лутајућих стуја одговарајућим заштитним средствима;

Водоводне цеви не смеју се стављати нити у хладном нити у загрејаном стању;
Све водоводе до којих може допрети дејство мраза заштитити термичком изолацијом;
Притисак у кућној мрежи не би требало да буде већи од 5 бара у интересу трајности инсталације. Код већих притисака извршити смањење притиска помоћу редуцир-вентила;

Рачунска брзина кретања воде у цевима узима се око 1-1,5m/s а највише 2m/s, да би се ублажили шумови, водени удари и отпори у цевима;

Слободан натпритисак треба да буде најмање 5m воденог стуба изнад највишег тачећег места;

Прикључак од уличне цеви до водомерног склоништа пројектовати искључиво у правој линији, управно на уличну цев;

Водомер поставити у водомерно склониште (шахт) на 1,5m од регулационе линије, односно у посебан метални орман-нишу (ако је водомер у објекту), који је смештен са унутрашње стране на предњем зиду до улице. Димензије водомерног склоништа за најмањи водомер (3/4") су 1,м x 1,2m x 1,7т. Водомер се поставља на мин. 0,3m од дна шахта. Димензије водомерног склоништа за два или више водомера, зависе управо од броја и димензија (пречника) водомера;

Уколико се у објекту налази више врста поташача (локали, склоништа, топлотна подстаница и др.) Предвидети посебне главне водомере за сваког поташача посебно;

Димензионисање водомера извршити на основу хидрауличког прорачуна;

Шахтове (окна) за водомере треба градити од материјала који су за локалне прилике најекономичнији (опека, бетон, бетонски блокови);

Уколико радни притисак према хидрауличком прорачуну не може да подмири потребе виших делова објекта, обавезно пројектовати постојење за повећање притиска.

У канализацију је забрањено испуштати или убацити:

ђубре, пепео, крпе, песак, отпатке од кухиње или од јела, лед, снег, кости и уопште предмете и материје; запаљиве материје и оне које могу изазвати пожар, експлозију или оштетити канале и њихово функционисање; воде и друге течности са температуром већом од 35°C или са шкодљивим киселинама, алкалијама и солима.

Квалитет отпадних вода које се испуштају у канализациони систем мора да одговара Правилнику о техничким и санитарним условима за упуштање отпадних вода у градску канализацију (чл. 15 Одлуке о канализацији);

Минимални пречник уличне фекалне канализације је $\varnothing 200$ mm а кућног прикључка је $\varnothing 150$ mm.

За одвођење атмосферских вода предвиђа се изградња кишне канализације, а најједноставније је одвођење атмосферских вода у путне јаркове или риголе поред саобраћајница.

На канализационој мрежи код сваког рачвања, промене правца у хоризонталном и вертикалном смислу, промене пречника цеви, као и на правим деоницама на приближном растојању од 160d постављају се ревизиони силази од бетонских цеви $\Phi 1000$ mm са бетонским дном у облику кинете истог радијуса као и одводне цеви, а на завршном елементу шахте се постављају ливено-гвоздени шахт поклопци одговарајуће носивости у складу са саобраћајним оптерећењем.

Септичке јаме се граде као водонепропусне објекти за пречишћавање отпадних вода.

Септичке јаме као водонепропусни објекти служе само за привремено одлагање отпадних вода јер се оне морају редовно празнити црпљењем њиховог садржаја и његовим одношењем на одговарајућу локацију (систем за пречишћавање отпадних материја).

Септичке јаме поставити:

мин. 2m од оградe комплекса; мин. 5m од објекта и од регулационе линије; и мин. 20m од бунара, који мора бити на вишој коти од септичке јаме.

Септичке јаме као водонепропусни објекти у којима се врши и пречишћавање отпадних вода су прелазно решење за локалну санитацију на нивоу домаћинства или комплекса, до изградње канализационе мреже насеља.

Ефлуент из ових септичких јама може се пуштати у подземље (упијајући бунари, подземна иригација) и у реципијенте који обезбеђују висок степен разблажења, само уз претходно пречишћавање.

У њима се обавља процес анаеробног разлагања органских чврстих материја. Ове материје се распадају на дну танка стварајући гасове који се пењу на површину и носе собом фину суспензију која једним делом поново пада на дно јаме а другим делом одлази из јаме заједно са исталоженом каналском водом. За уклањање и овог материјала препоручују се септичке јаме са две па и три коморе.

Дубина септичке јаме треба да буде у границама 1,25—2,0 m. а однос ширине према дужини да се креће од 1:2 до 1:4. Најмања запремина септичке јаме износи 1.500 lit. За мање септичке јаме препоручује се септичка јама са 2 коморе с тим да прва комора износи 2/3 укупне запремине. Веће септичке јаме се могу градити са више комора (3—4), од којих прва захвата око 1/2 укупне запремине.

Минимална запремина прве коморе износи 2000 lit.

Септичке јаме треба да одговарају следећим условима:

1. Кота дна уливне цеви не сме бити испод нивоа течности у јами нити више од 5 cm изнад нивоа.
2. Септичке јаме које се налазе у близини објекта морају по правилу бити покривене, док се оне које су удаљене од објекта могу изводити непокривене али обавезно ограђене.
3. Покривене септичке јаме треба да имају вентилацију за одвођење гасова, који *могу бити експлозивни.*, Код мањих јама покривање се може обезбедити монтажним елементима (бетон, дрво).
4. Пажњење јама, по правилу, треба да се врши сваких 6 месеци.

Гранично ревизионо окно извести 1,5m унутар регулационе линије и у истом извршити каскадирање (висинска разлика чија је минимална вредност 0,6m, а максимална 3m). Прикључак од ревизионог силаза па до канализационе мреже извести падом од 2% до 6% управно на улични канал искључиво у правој линији без хоризонталних и вертикалних ломова;

Ревизиона окна морају се још изградити на местима:

- где се спајају главни хоризонтални одводници са вертикалним;
- ако је вертикални одводник од тога места удаљен више од 1m; на местима где су каскаде;
- на местима где се мења правац одводника који спроводи фекалну воду; и код правих одводника на растојању највише 24m за Ø150mm.

Сливници, нужници и остали објекти који леже испод висине до које се може пружити успор из уличне канализације, могу се спојити са каналом ако одговарајући спојни канал од тих објеката има аутоматске или ручне затвараче.

Резервоари за лед, рибу и тсл., не смеју бити директно спојени са канализацијом.

Прикључење гаража, сервиса и других објеката, који испуштају воде са садржајем уља, масти, бензина и др., вршити преко таложника и сепаратора масти и уља.

У деловима где је каналисање извршено по сепарационом систему забрањено је увођење атмосферске воде у одводнике фекалних вода.

III 1.2.4. Електронергетска инфраструктура

У заштитним зонама далековода или постројења забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, а евентуална изградња испод и у близини далековода условљена је Техничким прописима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV (Сл. лист СФРЈ бр. 65/88 и сл.СРЈ бр. 18/92). Обавезна је израда елабората, у коме се даје тачан однос предметног далековода и објекта који ће се градити, уз задовољење горе поменутих Техничких прописа. За добијање сагласности за градњу објеката

испод и у близини далековода чији су власници "Електро mreжа Србије" и "Електродистрибуција", потребна је сагласност поменутог власника.

Мрежа / објекат	Заштитна зона / појас
Далековод 10 kV	Минимум 5m, обострано од хоризонталне пројекције далековода
Далековод 35 kV	Минимум 15m, обострано од осе далековода.
Далековод 110 kV	Минимум 25m, обострано од осе далековода.
Далековод 220 kV	Увећава се у односу на водове 110kV за 0,75m
Далековод 400 kV	Увећава се у односу на водове 110kV за 2m.

Целокупну електроенергетску мрежу и трафостанице градити на основу главних пројеката у складу са важећим законским прописима.

Трафостанице 10/0,4 kV

- Трафостаницу градити као МБТС, алуминијумско стубну ТС или зидану. Удаљеност енергетског трансформатора од суседних објеката мора износити најмање 3m;
- ако се трафостаница смешта у просторију у склопу објекта, просторија мора испуњавати услове грађења из важећих законских прописа пре свега "Правилника о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења и уређаја од пожара" ("Сл.лист СФРЈ" бр. 74/90);
- код избора локације ТС водити рачуна о следећем: да буде постављена што је могуће ближе тежишту оптерећења; да прикључни водови буду што краћи, а расплет водова што једноставнији; о могућности лаког прилаза ради монтаже и замене опреме; о могућим опасностима од површинских и подземних вода и сл.; о присуству подземних и надземних инсталација у окружењу ТС; и утицају ТС на животну средину.

Полагање каблова

Мрежу средњег и ниског напона треба реконструисати и градити на бетонским стубовима са одговарајућим пресеком проводника.

Прикључци индивидуалних потрошача на нисконапонску мрежу по правилу се врше са кабловским снопом X00/0-A 4x18 mm² а по потреби и са кабловским водовима типа РР00/А или ХР00/А одговарајућег пресека, зависно од снаге коју објекти ангажују. Прикључци се остварују повезивањем мерно-разводног ормана (мро) у објекту са водовима надзмне мреже ниског напона у свему према одредбама техничке препоруке ТР 13, ЕДСрбије.

За важније саобраћајнице предвиђена је израда јавне расвете по стубовима надземне мреже ниског напона угадњом економичних светлосних извора као што су натријумове

или метал-халогене светиљке, које уз већу ефикасност ангажују мању снагу и потрошњу електричне енергије.

Извођење радова се врши на основу теничке документације израђене сагласно техничким условима надлежне ЕД, уз примену важећих техничких прописа и техничких препорука електродистрибуције Србије.

Код укрштања, приближавања, паралелног вођења, стубови надземне мреже ниског напона могу се постављати уз саму ивицу коловоза саобраћајница или колских улаза.

Дубина укопавања енергетских каблова не сме бити мања од 0,7m за каблове напона до 10 kv, односно 1,1m за каблове 35 kv;

Каблови се могу полагасти уз услов да су обезбеђени потребни минимални размаци од других врста инсталација и то:

- 0.4 m од цеви водовода и канализације
- 0.5 m од телекомуникационих каблова
- 0.8 m од гасовода у насељу
- 1.2 m од гасовода ван насеља

Ако се потребни размаци не могу остварити, енергетски кабл се полаже у заштитну цев, дужине најмање 2 m са обе стране места укрштања, или целом дужином код паралелног вода при чему најмањи размак не може бити мањи од 0.3 m.

Није дозвољено паралелно вођење електроенергетских каблова изнад или испод гасовода и цеви водовода и канализације.

Код укрштања енергетског кабла са телекомуникационим каблом, енергетски кабл се полаже испод телекомуникационог, а угао укрштања треба да је мањи од 30°, што ближе 90°.

На прелаз преко саобраћајнице енергетски кабл се полаже у кабловску канализацију, односно у заштитне цеви, на дубини минимално 0.8 m, испод површине коловоза.

Укрштање енергетског кабла са јавним путем изводи се механичким подбушивањем трупа пута управно на осовину на дубини од 1,35-1,5m мерено од најниже коте коловоза до највише коте прописане заштитне цеви у коју се кабл полаже

Извођење надземних водова

▪ Изградња надземних нисконапонских водова изводи се према Правилнику о техничким нормативима за изградњу надземних нисконапонских водова (Сл. лист СРЈ бр. 6/92);

▪ Нисконапонски самонесећи кабловски склоп (НН СКС) монтирати на бетонске стубове са размаком до 40m. Изузетно НН СКС може да се полаже и по фасади зграде;

▪ Није дозвољено директно полагање НН СКС у земљу или малтер;

вођење водова преко зграда које служе за стални боравак људи треба ограничити на изузетне случајеве, ако се друга решења не могу технички или економски оправдати (сматра се да вод прелази преко зграде и кад је растојање хоризонталне пројекције најближег проводника у неотклоњеном стању од зграде мање од 3m за водове до 20 kV, односно мање од 5m за водове напона већег од 20 kV);

▪ У случају постављања водова изнад зграда потребна је електрично појачана изолација, а за водове изнад стамбених зграда и зграда у којима се задржава већи број људи, потребна је и механички појачана изолација;

▪ Није дозвољено постављање зидних конзола или зидних и кровних носача водова на стамбеним зградама;

▪ Није дозвољено вођење водова преко објеката у којима се налази лако запаљив материјал (складишта бензина, уља, експлозива и сл.);

▪ На пролазу поред објеката у којима се налази лако запаљив материјал хоризонтална сигурносна удаљеност једнака је висини стуба увећаној за 3,0m, а износи најмање 15,0m;

▪ Одређивање осталих сигурних удаљености и висина од објеката, као и укрштање електроенергетских водова међусобно као и са другим инсталацијама вршити у складу са Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV (Сл. лист СФРЈ бр. 65/88); и

- Заштиту од атмосферског пражњења извести класичним громобранским инсталацијама у облику Фарадејевог кавеза према класи нивоа заштите објеката у складу са "Правилником о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења" (Сл. лист СРЈ бр. 11/96).

Услови за прикључење објекта на електроенергетску мрежу

- Прикључак служи за напајање само једног објекта. У случају да се преко једног огранка нисконапонске (НН) мреже напајају два или више објеката, овај огранак се третира као НН мрежа;
 - За сваки објекат може да се напаја само преко једног прикључка. Изузетно, у случају двојног власништва стамбеног објекта, електроенергетском сагласношћу могу да се одобре два прикључка;
 - За извођење прикључка користи се СКС;
 - Прикључак се може извести и подземно у случају тзв. већег потрошача;
 - Прикључак се димензионише и изводи у зависности од очекиваног максималног једновременог оптерећења на нивоу прикључка, начина извођења НН мреже, конструкције и облика објекта, положаја објекта у односу на НН мрежу;
 - Место прикључења надземног прикључка је стуб НН вода (изузетно зидна конзола или кровни носач ако су ови елементи упоришта НН вода);
 - Надземни прикључак се изводи преко носача на зиду објекта, односно преко крова објекта ако због мале висине објекта или неких других разлога није прихватљиво извођење прикључка преко зида објекта; и
 - Распон од места прикључења (стуб НН вода) до места прихватања на објекту прикључка изведеног СКС-ом може да износи највише 30m. За веће распоне обавезна је уградња помоћног стуба.

III 1.2.5. Телекомуникације и поштански саобраћај

Подземни телекомуникациони водови приступне мреже постављају се испод јавних површина (тротоарски простор, слободне површине, зелене површине, пешачке стазе, паркинг простор и изузетно саобраћајница) и испод грађевинских парцела уз сагласност власника-корисника.

Подземни телекомуникациони каблови полажу се у ров ширине 0,4 m на дубини од 0,8 до 1 m према важећим техничким прописима за полагање ТТ каблова у ров.

Код приближавања и укрштања ТТ каблова са осталим инфраструктурним објектима потребно је остварити следеће минималне размаке:

- са водоводном цеви код укрштања 0,5 m, а код паралелног вођења 0,6 m,
- са канализационом цеви код укрштања 0,5 m, а код паралелног вођења 0,5 m,
- са електроенергетским каблом од 10 kV код укрштања 0,5 m, а код паралелног вођења 1 m,
 - од регулационе линије 0,5 m,
 - од упоришта електроенергетских водова до 1 kV 0, 8 m.
 - при укрштању са енергетским кабловима најмање растојање мора бити веће од 0,5m, а угао укрштања треба да буде у насељеним местима најмање 30°, по могућству што ближе 90°, а ван насељених места најмање 45°. По правилу телекомуникациони кабл се полаже изнад енергетских каблова;
 - уколико не могу да се постигну размаци из претходно наведене две тачке на тим местима се енергетски кабл провлачи кроз заштитну цев, али и тада размак не сме да буде мањи од 0,3m;
 - базне станице градити по техничким препорукама, важећим стандардима и условима надлежних институција,
 - непосредни простор око антенског стуба оградити (20-30m²) и спречити блиску изградњу која ће смањити ефикасност функционисања (умањити или спречити сигнал).

▪ укрштање телекомуникационог кабла са јавним путем изводи се механичким подбушивањем трупа пута управно на осовину на дубини од 1,35-1,5 m мерено од најниже коте коловоза до највише коте прописане заштитне цеви у коју се кабл полаже

Код приближавања подземног телекомуникационог вода темељу електроенергетског стуба, хоризонтална сигурносна удаљеност износи 0,8 m, а не мање од 0,3 m уколико је телекомуникациони вод механички заштићен.

Приликом реконструкције и изградње нове месне телефонске мреже, код паралелног вођења и укрштања телефонских каблова са другим инфраструктурним објектима неопходно је у свему се придржавати важећих техничких прописа ЗЈ ПТТ и других услова која регулишу ову материју.

III 1.2.6. Гасификација

Магистрални гасовод и разводни гасовод (p=50 bar)

Заштитни појас је минимум 30m, обострано од ивице магистралног гасовода..

Забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, у заштитном појасу. Изградња у близини гасовода условљена је Правилником о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима и нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт (Сл. лист СФРЈ бр. 26/85).

Градски гасовод (p=6/12bar)

Заштитни појас минимум 3m, обострано од ивице гасоводне цеви и

Градски гасовод (p=4 bar)

Заштитни појас је минимум 1m, обострано од ивице гасоводне цеви

Забрањена је изградња објеката, у заштитном појасу. Изградња у близини гасовода условљена је Правилником о условима и техничким нормативима за пројектовање и изградњу градског гасовода (Сл. лист града Београда бр. 14/77, са допунама бр. 19/77, 18/82, 26/83 и 6/88). За добијање сагласности за градњу објеката у близини гасоводних мрежа и објеката уважити стандарде Србијагаса: Технички услови за пројектовање, изградњу и испитивање гасовода мерно регулационих станица и опреме, Југас Београд, 2000. године.

Главна мернорегулациона станица (ГМРС) заштитна зона 50m у радијусу и

Мернорегулациона станица (МРС) заштитна зона је 15m у радијусу. Забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, у заштитној зони. Изградња у близини ГМРСи МРС условљена је Правилником о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима и нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт (Сл. лист СФРЈ бр. 26/85). За добијање сагласности за градњу објеката у близини гасоводних мрежа и објеката уважити стандарде Србијагаса: Технички услови за пројектовање, изградњу и испитивање гасовода мерно регулационих станица и опреме.

III 1.2.7. Продуктовод

ППППН-е система продуктовода кроз Србију обухвата на територији општине Алексинац целе катастарске општине: Житковац, Алексинац ван вароши, Бобовиште, Брадарац, Делиград, Дражевац, Јасење, Катун, Краљево, Лужане, Моравац, Моравски Бујмир, Нозрина, Прџиловица, Рутевац, Суботинац, Тешица, Вукашиновац и Ћићина, укупне површине 190,75km².

ППППН-е система продуктовода кроз Србију планирана је изградња

цевовода, тзв. продуктовода, којим се истовремено, сукцесивно, дакле један за другим, транспортује више производа (продуката) нафтних деривата.

Предност овог вида транспорта деривата су: висок степен економичности, ефикасности, поузданости, заштите животне средине, као и потпуно и савремено управљање материјалним токовима нафтних производа на тржишту.

Продуктоводи повезују различите врсте објеката, рафинерије са дистрибутивним центрима, различите врсте терминала, потрошачких центара, итд.

Реализација продуктовода предвиђена је у три фазе:

I фаза - деонице Панчево - Нови Сад и Панчево – Смедерево;

II фаза - деонице Смедерево - Јагодина и Јагодина – Ниш;

III фаза - деонице Нови Сад - Сомбор и Панчево - Београд.

Деоница Јагодина – Ниш, којој припада територија општине Алексинац, је

магистрални гасовод Појате-Ниш, притиска $p=50 \text{ bar}$ и пречника $\varnothing 355,6 \text{ mm}$

Коридор/траса инфраструктурног система за транспорт нафтних деривата подразумева одређене локационе услове. У коридору/траси продуктовода издвајају се 3 основне зоне са различитим условима:

1. Прва зона – непосредне заштите износи 5 m обострано од осе продуктовода у којој је по правилу забрањено дубоко орање (преко 0,5 m), као и садња биљака са дубоким корењем (преко 1 m дубине).
2. Друга зона обухвата обострани појас од 30 m у коме се по правилу забрањује градња објеката за становање, с тим да су могући изузеци у случају ограничења (физичка или већ изграђени постојећи објекти) на појединим локацијама. Тако се зграде за становање или боравак људи могу градити у појасу ужем од 30m , ако је градња била већ предвиђена урбанистичким планом пре пројектовања продуктовода и ако се примене посебне мере заштите.
3. Трећа зона обухвата појас условне градње од 200 m обострано од осе продуктовода.

III 1.2.8. Комунална инфраструктура

Гробља

За изградњу гробља на потпуно новој локацији, у случају потребе решавања локације утврђивањем јавног интереса обавезна је израда Плана детаљне регулације. У случају имовинско-правно решене локације и њеног приступа, обавезна је израда Урбанистичког пројекта. Урбанистичкој разради локације новог гробља мора да предходи израда геолошког елабората и одговарајућег документа о утицају изградње гробља на животну средину.

Гробље се састоји од површине за сахрањивање и приступне површине која је величином и опремљеношћу у складу са величином површине за сахрањивање. Минимум комуналне опремљености гробља представља плато са чесмом, решеном одводњом употребљене воде и површинске воде са платоа (по потреби септичка јама) и капелом, потребних капацитета, са обавезним електричним прикључком.

Површину за сахрањивање треба поделити на гробна поља у којима се предвиђа сахрањивање у једном гробном месту: једног умрлог лица, два умрла лица, три или четири умрла лица.

Ширина бетонских прилазних стаза је 1,3m, а растојање између гробних места 0,5m.

Габарит гробног места износи:

- за једно умрло лице је 1,1x2,4m,
- за два умрла лица 2,0x2,4m,
- за три умрла лица је 2,9x2,4m,
- за четири умрла лица је 3,8x2,4m,

За формирање гробног места користе се монтажне армиране бетонске гредице ширине 10cm. ширина гредице на западној страни (где се налази споменик) је 30cm. Бетонске гредице надвисују бетонске стазе за 10cm и прате терен тако да у случају пада проблем висине се решава каскадом, а никако повезивањем видне висине гредица. Површина гробног места је за 5cm виша од бетонске стазе, односно 15cm, нижа о бетонске гредице. Она би требала целом површином да буде затрављена.

Гробно поље треба решити у стилу пејзажног парка обogaђено мањим пластикама или једноставним малим плочама од камена са уклесаним именима покојника. Гробно место са припадајућом комуникацијом је величине 3,0 x 2,5m. Затрављена површина се преноси и на уоквирену површину око споменика, где се може засадити цвеће или украсно шибље. Основни елеменат садржаја гробља, односно парцела је гробно место. На гробљу треба предвидети ортогоналан распоред гробних места ради оптималне искоришћености земљишта, уз јеноставније обележавање на терену и истовремено максимално озелењавање међупростора.

Породична гробна места за сахрањивање две особе, као најчешћи вид сахрањивања су спољних димензија 2,0 x 2,4m са међуразмаком од 0,5m у реду и 1,3m између редова. Дубина сахрањивања износи 1,6m.

Надгробни споменици се раде од природног камена на одговарајућем постољу. Висине надгробних споменика се типизирају на димензије по висини од 80cm, 100cm и 120cm, а ширине за појединачна гробна места су 60cm, а за двојна гробна места су 120cm.

Опремање постојећих гробља недостајућом инфраструктуром се ради по правилима која важе за изградњу нових гробља.

За проширење постојећег гробља обавезна је израда Урбанистичког пројекта којим ће се и постојеће гробље и проширени део сагледати као целина, међусобно повезати и инфраструктурно опремити.

Сточна гробља и сточне јаме

Посебан циљ уређења и развоја у оквиру комуналног сектора је детерминисање локације за сточно гробље на територији општине и уређење одговарајућег простора, који испуњава услове за обављање безбедног уклањања угинуле стоке.

За сточно гробље потребно је утврдити локацију или више локација на руралном простору које испуњавају санитарно-техничке услове за ову намену и инфраструктурно опремити простор.

У складу са Правилником о начину нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла и условима које морају да испуњавају објекти и опрема за сабирање, нешкодљиво уклањање и утврђивање узрока угинућа и превозна средства за транспорт животињских лешева и отпадака животињског порекла ("Службени гласник СФРЈ", број 53/89) формираће се, уређивати и одржавати сточна гробља на подручју општине.

Будући да општина Алексинац већ има локације постојећих сточних гробља (и сточних јама), које је неопходно уредити, постојећу мрежу требало допунити изградњом сточних гробља тако да њихов распоред прати планирану мрежу насеља: за сваку заједницу насеља по један овакав објекат, у центру заједнице, насеља као његовом средишњем простору.

С обзиром да је сточно гробље најнеповољнији начин уклањања лешина и конфиската с хигијенског и епизоотиолошког стајалишта услови за избор локације и изградњу сточног гробља су:

- локација јаме мора бити изван насеља, на оцедном терену (крупно гранулирано тло) са довољним протоком ваздуха;
- ниво подземних вода не сме бити виши од 2,5-3,0m испод површине тла;

- сточно гробље мора бити ограђено оградом од бетона или цигле. На врху ограде мора бити бодљикава жица;
- унутар локације треба да има објекат са текућом водом, прибором за секцију лешева, прање и дезинфекцију;
- након секције лешина се закопава 2,0м испод површине земље с направљеном хумком;
- за велике животиње треба место површине 4,0м², а за мале 2,0м²;
- свака лешина се закопава у засебну јаму;
- временски турнус за сточна гробља је 10-15 година;
- сточно гробље се не сме користити за напасање, а за садњу неке културе се може користити тек 26 година након престанка употребе. До тада се на њему може садити само дрвеће.

За случај наглог помора (епидемије) стоке саставни део сточног гробља треба да представља и **јама гробница**, за истовремено збрињавање већег броја угинулих животиња.

Јама гробница се може градити и као засебан објекат изван насељеног места. За одабир локације је важан ниво подземних вода и гранулометријски састав тла. Прикладна ширина јаме је 3,0-5,0м, а дубина 8,0-15,0м. Дно треба бити најмање 1,0м изнад нивоа подземних вода. На дно се ставља дренажни слој дебљине 0,5-1,0м од туцаника или ломљеног црепа. На 1,0м од дна стављају се две гвоздене шипке (цеви или шине које формирају мрежу налик роштиљу) на којима се лешина задржава. Јама се зида на суво и на врху се затвара армирано-бетонском плочом која уједно служи и као сто за секцију.

Сточне пијаце

Сточне пијаце, као објекти који задовољавају све Законом прописане услове, се планирају на нивоу две-три заједнице насеља, у центрима заједнице насеља, на начин да се обухвати цела територија Општине.

Објекти на којима се одржавају сточне пијаце, сајмови и изложбе морају да испуњавају следеће услове:

- да се налазе изван насеља;
- да се не граде на земљишту које је подводно и угрожено од поплава;
- да нису удаљени од главног пута;
- да нису за последњих 20 година служили за сточна гробља и јавно ђубриште;
- изложбене просторије могу изузетно да се налазе и у самом насељу;
- да има само један улаз довољно простран и са изграђеним вратима; и
- да има посебно издвојен простор за животиње за које се приликом контроле утврдило да су заражене или су сумњиве на заразу.

Величина простора зависи од обима и врсте промета животиња водећи рачуна да просечна одређена површина се мора повећати за 15% површине на име путева и изградњу манипулативних и санитарних обеката:

- по грлу крупних животиња - 2м²;
- по телету - 1,2м²;
- по овци, односно свињи преко 50kg - 1м²; и
- п јагњету и прасету - 0,5м².

Трансфер станица

РСПУО за Нишки регион предвиђа изградњу трансфер станице у Алексинцу.

Локација трансфер станице, односно рециклажног дворишта одређена је у складу са Планом управљања отпадом општине/града и РСПУО.

Трансфер станице су на листи Пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину. За Рециклажна дворишта није прописана обавеза израде процене утицаја на животну средину

Трансфер станица није депонија у смислу Чл. 2. Правилника о критеријумима за одређивање локације и уређење депонија отпадних материја ("Службени Гласник РС", број 54/92), али код дефинисања локације и техничких решења трансфер станица треба поштовати стандарде заштите животне средине из позитивних прописа РС, као и стандарде ЕУ директива у овој области, а ускладу са најбољом примењивом праксом у у овој области.

Техничку документацију за изградњу трансфер станица и рециклажних дворишта треба радити усклађено синхронно са техничком документацијом за изградњу Регионалне депоније Келеш, као делове јединственог функционалног система, а према условима локације сваког појединачног објекта.

У принципу, пожељно је да трансфер станица буде што ближе центру продукције отпада-градском насељу, на приступачним локацијама поред јавног пута, како због мањих трошкова транспорта комуналног отпада, тако и због могућности да што више грађана донесе да прода издвојене секундарне сировине, односно да одложи кућни отпад који има карактер опасног.

Трансфер станица се гради на локацији комуналне депоније која ће се претходно санирати и рекултивисати (у граници ПГР-е), у складу са РСПУО-а.

Трансфер станица треба да садржи:

- Колску вагу за мерење и евиденцију довеженог отпада;
- Систем за претовар и сабијање отпада у великим контејнерима за транспорт на регионалну депонију;
- Простор за смештај прес контејнера, као и паркинг за возила за отпад;
- Систем за пријем, откуп и привремено одлагање секундарних сировина раздвојених на месту настанка;
- Засебан простор са опремом за привремен пријем комуналног опасног отпада (становништво и привреда), као и неутралног медицинског отпада који није решен интерним плановима локалних генератора отпада;
- Простор са објектима и опремом за касацију кабастог отпада;
- Компостану за компостирање биолошког отпада уколико је то економски оправдано;
- Пратећи инфраструктурни системи: контејнер за особље са инсталацијом санитарне воде, канализације, струје, грејања; систем за гашење пожара, ограда и капија, приступни асфалтни пут.

Трансфер станице предложене РСПУО предвиђају директни претовар отпада из возила за сакупљање отпада у контејнере за даљински транспорт, при чему је претоварни кош заштићен од кише, а мале количине оцедне воде од сабијања отпада сакупљају се у непропусни резервоар, одакле се повремено одвозе специјалним возилом на постројење за третман процедних вода Регионалне депоније Келеш.

Вода за пиће обезбедује се прикључком на јавни водовод, или из прикладних резервоара. Санитарне отпадне воде се скупљају у посебан резервоар са уређајем за третман тих вода, или одводе у јавни канализациони систем.

Плато трансфер станице за манипулацију и кретање возила је од армираног бетона тако да нема прљања точкова возила и растурања отпада.

На трансфер станици се обезбеђује стално присуство посаде/чувара.

Предвиђа се израда заштитног појаса од дрвећа и другог растиња.

Привремено складиштење секундарних сировина врши се у одвојеним наменским контејнерима, мешања нису дозвољена.

Уколико се трансфер станица налази на већем растојању од прикључка на електродистрибутивни систем могуће је соларним ћелијама обезбедити потребну енергију за све потрошаче, осим пресе за сабијање отпада.

Систем за компостирање органског отпада је засебна, оградом и капијом одвојена, функционална целина у оквиру трансфер станице. РСПУО није предвиђено да се компостанице граде у оквиру трансфер станица, бар не у I фази изградње.

За изградњу трансфер станице потребно је откупити око 0,8ha земљишта уз јужни обод постојеће депоније (планирано већ за откуп земљишта као заштитна зона депоније-сметлишта).

III 1.2.9. Алтернативни извори енергије

Мале хидроелектране

Мале хидроелектране су један од алтернативних извора енергије, снаге од 100KW до 10000KW (10 MW), које омогућавају производњу електричне енергије капацитета који се дистрибуира у електроенергетски систем. За изградњу малих хидроелектрана се прибавља претходна енергетска сагласност надлежног Министарства и дозволу за изградњу издаје надлежно Миистарство.

На основу добијених података од Министарства енергетике и рударства, из катастра малих хидроелектрана, у Плану су графички приказане потенцијалне локације малих хидроелектрана. С обзиром да је катастар малих хидроелектрана рађен доста давно (1986.г.) потребна је његова измена и ажурирање.

Узимајући у обзир хидролошки потенцијал општине Алексинац и плански процењену могућност изградње ове врсте објеката планом се омогућава изградња малих хидроелектрана под условима да се:

- Локација мале хидроелектране добије од надлежног Министарства и у складу са важећим катастром малих хидроелектрана
- Добије претходна сагласност надлежног Министарства
- Решени имовинско – правни односи за локацију
- Добију услови и претходна сагласност на енергетски прикључак енергетског система
- Прибаве услови надлежног министарства које управља водама и водопривредног предузећа чијем сливном подручју припада водоток
- Прибаве услови Завода за заштиту природе
- Уради Урбанистички пројекат локације мале хидроелектране
- Уради одговарајући докуменат о процени утицаја мале хидроелектране на животну средину

Мини хидроелектране

Мини хидроелектране су један од алтернативних извора енергије, мањег капацитета, снаге до 100KW , који се углавном користе за властито снабдевање електричном енергијом, са евентуално мањом количином енергије која улази у шири електроенергетски систем.

Изградња мини хидроелектрана је у надлежности локалне управе која би требало да има урађен и усаглашен план изградње мини хидроелектрана на својој територији.

На графичком прилогу Плана приказане су локације мини хидроелектрана за које су, у поступку израде Плана, у току јавног увида, добијени подаци о започетом процесу изградње мини хидроелектрана.

Дозволу за изградњу издаје надлежни орган локалне управе.

За потребе изградње мини хидроелектране потребно је прибавити:

- Претходно мишљење локалне управе о могућности изградње мини хидроелектране

- Претходну сагласност надлежног Министарства да планирана мини хидроелектрана није на локацији која угрожава планирану или изграђену малу хидроелектрану на истом водотоку
- Услове надлежног електродистрибутивног предузећа за прикључак на електроенергетски систем
- Услове надлежне институције и органа за заштиту животне средине
- Доказ о решеним имовинско-правним односима за локацију и њен приступ
- Услове и сагласност надлежног водопривредног предузећа чијем сливном подручју припада водоток
- По потреби, у зависности од планиране снаге, типа мини хидроелектране или специфичности локације за изградњу мини хидроелектране, надлежни општински орган може условити израду Урбанистичког пројекта или одговарајућег документа о процени утицаја мини хидроелектране на животну средину

Ветропаркови и ветрењаче

У току израде Плана нису постојали званични извори о утврђеним локацијама за изградњу ове врсте објеката. У Плану су препознати потенцијални простори за ову намену, које свакако треба проверити и потврдити.

Изградња ветропаркова је могућа уз претходну израду одговарајућег урбанистичког плана и прибављање свих потребних услова и сагласности надлежних институција.

Дозволу за изградњу ових објеката издаје надлежно Министарство.

Ветрењаче као појединачни објекти се могу градити на основу Урбанистичког пројекта и прибављених услова и сагласности надлежних институција, укључујући и процену утицаја објекта на животну средину. Локације ветрењача могу се одредити планом који усвоји локална управа, у чијој је надлежности и издавање грађевинске дозволе.

Остали алтернативни извори енергије

Постројења која користе биомасу за производњу електричне и топлотне енергије, постројења за производњу биогорива и слично могу се градити у складу са правилима градње за производне објекте уз претходно прибављене услове и сагласности надлежних установа и урађене одговарајуће документације из области утицаја на животну средину, у складу са важећим Законом о планирању и изградњи и законском регулативом из области заштите животне средине. У зависности од капацитета производње и процене утицаја на околину за ова постројења се може условити разрада локације кроз израду урбанистичког пројекта или одговарајућег урбанистичког плана.

III 1.3. Стратешка процена утицаја плана на животну средину

Полазећи од стања животне средине, као и од потребе усклађивања планираног развоја привреде, становништва и насеља са заштитом и унапређењем животне средине, према Просторном плану Републике Србије из 1996. године општина Алексинац је сврстана у категорију градских центара са развијеном структуром делатности и комплексном структуром услуга., то јест појас антропогене средине, с урбаним и индустријским утицајима, четврте категорије стања животне средине. Према планираном квалитету животне средине, највећи део подручја општине Алексинац сврстан је у пету категорију квалитета животне средине, то јест у подручја са ограниченим утицајима привредних активности и претежним природним одликама, предеоних карактеристика, као и деловима природних вредности и природних екосистема.

Територија општине Алексинац представља сложену структуру природних (морфолошких, хидрогеолошких, педолошких и других) одлика и антропогених утицаја у изграђеним

урбаним, руралним и инфраструктурним зонама. У садашњем начину коришћења простора доминирају природни и измењени предели. Највеће еколошко оптерећење на потесу аутопутског коридора Е-75 који, условно говорећи дели општину на два дела. Такође, релативно повећани притисци су и у само центру града, због нерешеног питања транзитног саобраћаја према туристичком центру Сокобања, као и у привредним зонама. Па ипак, може се закључити да највећи део подручја Општине није изложен већем „еколошком“ оптерећењу. Према досадашњем искуству процењује се да на подручју Општине не треба очекивати загађивање ваздуха које би могло довести до недозвољених прекорачења ГВИ, изузев периодично у општинском центру и његовој периурбаног зони.

Квалитет воде реке Јужне Мораве на подручју Општине, према подацима из 2008. године се налази на прелазу из треће у четврту класу, што представља проблем, имајући у виду да је прописана друга А класа. Квалитет вода у осталим водотоцима на подручју Општине је мање угрожен, али на незадовољавајућем нивоу. Нејто мање од 60% домаћинстава је прикључено на централну водоводну мрежу, тако да се може оценити да са становишта заштите животне средине, обезбеђивање санитарно исправне воде представља један од важнијих задатака (приоритета). Истовремено стање канализационе инфраструктуре у општини није задовољавајуће, имајући у виду величину територије општине, као и да се отпадне воде не пречишћавају. У претходном периоду, израђена је пројектна документација за интегралним управљањем водама за територију општине, што општину сврстава у неколицину у Србији.

Загађивање земљишта на територији Општине није присутно у већем обиму, већ само на појединим локалитетима, као што су: индустријске зоне и локалитети, безусловна сметлишта, фреквентније саобраћајнице и слично. Са садашњом структуром и обимом пољопривредне производње ниво примене минералних ђубрива и других средстава је у границама дозвољених, тако да има занемарљив утицај на загађивање земљишта.

Нерешено је питање управљања и третмана комуналног отпада. Прикупљање комуналног отпада није адекватно организовано на територији целе општине. Депоноване отпада се обавља на безусловној депонији. Локација је у релативној близини општинског центра, а такође ни микроклиматски услови нису одговарајући. Слично као и у другим општинама, као последица се јавља неконтролисано одлагање смећа, што за последицу има постојање неконтролисаних локалних сметлишта на неодговарајућим локацијама (у речним долинама, близу кућа и фарми).

Заштита земљишта и вода у сливним подручјима **изворишта водоснабдевања**, од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно да делују на издашност изворишта и здравствену исправност воде за пиће засниваће се на примени следећих **правила и мера заштите** за:

- 1) успостављање строгог санитарног надзора у зони непосредне заштите свих изворишта
 - забраном одвијања активности који нису у функцији водоснабдевања; и
 - изузимањем земљишта из пољопривреде и затрављавањем површина;
- 2) успостављање режима сталног санитарног надзора у ужој зони заштите изворишта
 - санитацијом свих објеката у ужој и на граници уже зоне заштите;
 - забраном изградње нових објеката који нису у функцији водоснабдевања;
 - забраном складиштења чврстог, индустријског и опасног отпада;
 - забраном транспорта опасних и штетних материја;
 - забраном примене осоке, азотних ђубрива и пестицида, док се у складу с принципима органске/еколошке пољопривреде дозвољава примена калијумних и фосфорних ђубрива, умерено торење пашњака и примена добро преврелог стајњака сваке четврте године у количини до 30 т/ха, као и препарата и елементарних хемијских једињења која су дозвољена у органској пољопривреди за заштиту биља од болести и штеточина и за уништавање корова (сумпор, плави камен, натријум бикарбонат и сл.); и

редовном контролом коришћења и изградње простора уже зоне заштите;
 3) успостављање режима санитарног надзора и заштите од загађивања животне средине у широј зони заштите изворишта

- забраном изградње објеката и индустријских постројења чије отпадне материје могу да загаде воду или земљиште, или да угрозе безбедност цевовода и водопривредних објеката;

- контролисаном изградњом осталих привредних, туристичких и других објеката под условом да се у њиховом пројектовању и извођењу обезбеди прикупљање и пречишћавање отпадних вода, у складу са стандардима прописаним законом;

- обезбеђењем прикупљања и пречишћавања отпадних вода за постојеће индустријске и пољопривредне објекте, у складу са законом;

- организованим сакупљањем чврстог отпада искључиво на уређеним водонепропусним површинама, са санитарно безбедним одношењем на санитарну депонију, изван шире зоне заштите изворишта;

- применом дозираног комплексног прихрањивања биљака у складу с резултатима хемијских и физичких анализа земљишта и строго контролисаном применом пестицида у режиму интегралне заштите биља у пољопривреди; и

- забраном транспортовања и складиштења опасних и отровних материја.

Заштита квалитета површинских и подземних вода спроводиће се предтретманом индустријских отпадних вода, каналисањем и пречишћавањем комуналних отпадних вода у општинском центру, његовој периурбаној зони и у субопштинском центру, као и санитацијом пољопривредних објеката и сеоских дворишта на руралном подручју општине.

Очување и заштита **квалитета земљишта** засниваће се на примени следећих **правила и мера заштите**:

- ограничавања на најмању могућу меру коришћења и фрагментације квалитетног пољопривредног земљишта за непољопривредне намене, у првом реду заштитом од трајног губитка изградњом објеката и инфраструктуре;

- давања предности традиционалним пољопривредним гранама које имају повољне услове за развој и доприносе очувању/успостављању еколошке равнотеже; поклањањем пажње избору одговарајућих култура и начину обраде земљишта према педолошким условима, нагибу и експозицији терена; калцификацији киселих земљишта; успостављањем антиерозионог плодоредца; и побољшањем сортног састава травних екосистема ради повећања њихове продуктивности и заштите земљишта;

- примене контролисаног интегралног прихрањивања и заштите биља и местимичног увођења метода органске/еколошке производње хране;

- предузимања мера за смањење ризика од загађивања земљишта при складиштењу, превозу и претакању нафтних деривата и опасних хемикалија; и

- припреме превентивних и оперативних мера заштите, реаговања и поступака санације земљишта у случају хаваријског изливања опасних материја у околину.

За изграђен простор насеља на подручју општине утврђују се највиши допуштени нивои буке у складу са прописима и то у у току дана и вечери за:

- Подручје за одмор и рекреацију, паркови 50 дБ (40 dB)
- Туристичка подручја, центри у мрежи насеља, сеоска насеља и школске зоне 50 dB (45 dB)
- Претежно стамбене зоне 55 dB (45 dB)
- Пословно-стамбене зоне, дечје установе и игралишта 60 dB (50 dB)
- Централна градска зона, зоне дуж државних путева првог реда и градских саобраћајница 65 dB (55 dB)

- Индустијска зона/комплекс/локалитет (На граници ове зоне бука не сме прелазити граничну вредност у зони са којом се граничи)

Противерозионе мере се спроводе, углавном, на два начина: (а) као препорука власницима земљишта за све површине и културе угрожене слабијим ерозионим процесима; и (б) као обавеза за све власнике земљишта и култура које се налазе у склопу издвојеног и проглашеног ерозионог подручја.

На површинама које су нападнуте екцесивном и јаком ерозијом потребно је спровођење биолошких радова и мера на мелиорацији пашњака, подизању воћњака и винограда, малињака и гајењу других пољопривредних култура на истерасираном земљишту, као и оснивању заједничких ливада.

Од противерозионих мера посебан значај има начин орања при гајењу ратарских култура (контурно и гребенасто), као и контурно-појасна обрада, а од стриктних забрана посебно је значајна забрана гајења окопавина на падинама са увећаним нагибом. Када су у питању нестабилни терени, забрана механичког оштећења тла има приоритетан значај. Узимајући нагиб падине као основни чинилац предиспонираности подручја на процесе ерозије и начин искоришћавања као основни узрочник, мере и радови за противерозиону заштиту се примењују диференцирано по појединим пољопривредним културама

Табела бр.10: Полазишта за утврђивање противерозионих захвата

Нагиб падине -%	Радови, мере и предлог начина коришћења	
	Оранице	
0-3	Дозвољено гајење ратарских култура без ограничења	
3-7	Дозвољено гајење ратарских култура без ограничења уз услов обавезног контурног орања	
7-12,5	Дозвољено гајење ратарских култура изузев окопавина уз услов гребенског орања	
12,5-20	Дозвољено гајење ратарских култура уз услов контурно појасне обраде (сртип културе)	
20-25	Дозвољено гајење ратарских култура без окопавина сваке треће године, под условом да се у периоду између два дозвољена орања површина користи као травна култура - детелина	
Преко 25	Потпуна забрана орања и формирање травних или шумских култура	

Нагиб падине -%	Радови, мере и предлог начина коришћења	
	Воћњаци	
до 10	Гајење воћњака уз нормалне мере неге и препоручује се мулчирање	
10-15	Гајење воћњака без посебних ограничења и обавезно мулчирање	
15-25	Гајење воћњака уз појачане мере неге и формирање травних појасева по хоризонтали у сваком 2. реду	
преко 25	Гајење воћњака уз изузетне мере неге и потпуно затрављивање тла легуминозама изузев зоне око стабла 3,0 m	

Нагиб - %	Квалитет	Радови, мере и предлог начина коришћења
		Ливаде
0-5	Забарене услед високог нивоа подземне воде	Одводњавање

5-15	Ослабљен флористички састав	Појачане мере неге са прихрањивањем вештачким или стајским ђубривом на псеудоглејним земљиштима, дубоко растојање, растресање
преко 15	Слаб флористички састав и механичка оштећења тла	Мелиорација делимичном обрадом и подсејавање смешом семена племенитих трава
Пашњаци		
до 15	У стадијуму деградације	Појачане мере неге и заштите са прихрањивањем вештачким ђубривом
преко 15	У стадијуму деградације и деградирани	Мелиорација делимичном обрадом и подсејавање смешом семена племенитих трава

III 1.4. Општи и посебни услови и мере заштите живота и здравља људи

III 1.4.1. Организација простора од интереса за одбрану земље

На основу услова и захтева за прилагођавање Просторног плана општине Алексинац потребама одбране земље добијеним од надлежног Министарства одбране Републике Србије, у складу са Одлуком о врстама инвестиционих објеката и просторних и урбанистичких планова значајних за одбрану земље, ("Службени лист СРЈ", број 39/95) следи:

1. Границом Плана обухваћено је девет војних комплекса.

Табела бр.11: Војни комплекси

Ид. број	Војни комплекс	Статус перспективности	Зоне просторне заштите око војних комплекса
581	"Шуматовац"	Мастер план	нема зону
582	"Делиград"	Мастер план	нема зону
583	"Глоговица"	Перспективан	3000 метара око границе комплекса - зона ограничене градње
584	"Клуб ВС"	Мастер план	нема зону
585 588	"Полигон 3-2055" "Рујевица"	Мастер план Конверзија	нема зону-приказани као један комплекс
586 587	"Рујевица - Полигон 3-2403" "Рујевица - Полигон 3-2480"	Перспективан	приказани као један комплекс -3000 метара око границе комплекса - зона ограничене градње
590	"Суповски мост"	Мастер план	нема података о тачној локацији

2. У плану су као комплекси посебне намене третирали војни комплекси: "Глоговица" (Ид.број 583), "Рујевица - Полигон 3-2403" (Ид.број 586) и "Рујевица - Полигон 3-2403" (Ид.број 587).

Зоне просторне заштите око ових комплекса се третирају као простори са посебним режимом планирања, уређења, коришћења и изградње. Зоне просторне заштите око војних комплекса, условљене су наменом истих. Дефинишу се на основу пиротехничких и сигурносних процена у циљу обезбеђења услова за несметано функционисање војних

комплекса и безбедности околине у случају акцидента у војним комплексима у циљу заштите становништва и материјалних добара,
До коначног решења статуса ових војних комплекса, зоне ограничене градње подразумевају да је за изградњу објекта потребна претходна сагласност Министарства одбране.

3. Војне комплексе са статусом "конверзија", такође се третирају као комплекси "посебне намене", уз напомену да ће се њихова евентуална промена "посебне намене" дефинисати плановима нижег нивоа, уколико се од стране Министарства одбране и Војске Србије прогласе неперспективним за потребе одбране.

4. Војни комплекси са статусом "Мастер план", Закључком Владе Републике Србије обухваћени су Мастер планом отуђења непокретности које нису неопходне за функционисање Војске Србије у циљу спровођење реформи система одбране Војске Србије. За ове непокретности могу се дефинисати "друге" намене (компатибилне наменама њиховог непосредног окружења) уз напомену да се реализацији планских решења може приступити тек након претходне сагласности и мишљења Министарства одбране и регулисања својинских односа у складу са одредбама Закона о средствима у својини Републике Србије ("Сл.Гласник РС" бр. 53/95, 3/96, 54/96, и 32/97), а у поступку пред Републичком дирекцијом за имовину Републике Србије.

5. Планирати и дефинисати обавезу изградње заштитних објеката или заклона, у складу са проценом угрожености и важећом законском регулативом:

- Технички прописи и нормативи за склоништа ("Службени Војни лист" бр. 13/98);
- Правилник о техничким нормативима за склоништа ("Службени лист СФРЈ" бр.55/83)
- Правилник о начину обрачуна накнаде за изградњу и одржавање склоништа и вршењу других услуга ("Службени гласник РС" бр.65/2002 и 87/02)
- Уредба о организовању и функционисању цивилне заштите("Службени гласник РС" бр. 21/92) – по овој уредби Алексинац је сврстан међу насеља трећег степена угрожености за које је заштита становништва у општинском центру планирана у склоништима допунске заштите (обим заштите 30kPa), а у осталим деловима насеља у заклонима која се граде у случају непосредне ратне опасности и у рату, с тим што се у миру планира њихова локација, капацитет, снаге и средства која треба обезбедити и оспособити за њихову израду. Изградњу заклона наређује општински штаб цивилне одбране.

III 1.4.2. Заштита од пожара

У погледу мера заштите од пожара неопходно је придржавати се следећих нормативних аката:

- Сви објекти изводе се у складу са чланом 10. и 11. Закона о заштити од пожара ("Службени гласник РС" бр.111/09);
- Објектима мора бити обезбеђен приступни пут за ватрогасна возила у складу са Правилником о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређење платоа за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара ("Сл.лист СРЈ" бр.8/95);
- Хидрантска мрежа изводи се у складу са Правилником о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара ("Сл.лист СФРЈ" бр.20/71 и 23/71);
- Гараже се изводе у складу са Правилником о техничким нормативима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија ("Сл.лист СЦГ" бр.31/05);
- Дистрибутивни гасовод изводи се у складу са Правилником о техничким нормативима за пројектовање и полагање дистрибутивног гасовода од полиетиленских цеви за радни притисак до 4 бара;

- Станица за снабдевање горивом изводи се у складу са Правилником о изградњи станица за снабдевање горивом моторних возила и о ускладиштавању и претакању горива ("Сл. лист СФРЈ" бр.27/71).

III 1.4.3. Заштита од елементарних непогода и техничко технолошких несрећа

У погледу угрожености простора од дејстава елементарних непогода и технолошких удеса (акцидената) основне опасности прете од појаве великих вода бујичних токова и Јужне Мораве и Моравице, евентуалних пожара (пожари на станицама за напајање горивом и складиштима нафтних деривата, индустријски пожари, итд.), града (током летњих месеци), суше, снежних наноса током зимских месеци и земљотреса (очекивани могући интензитет земљотреса износи до 6° MCS скале).

Заштита од земљотреса

Алексинач је са умереним степеном сеизмичности (6-8³ MSK-64).

Једна од основа при изради планских докумената, планирању и пројектовању објеката су и сеизмолошке подлоге. Њихов садржај представљају ефекти, очекиваних са различитом вероватноћом, земљотреса изражених најчешће преко сеизмичких интензитета или максималног хоризонталног убрзања. Законска регулатива по овој проблематици у нашој земљи није довољно развијена и усаглашена са светским стандардима па су тако у најчешћој употреби Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима ("Службени лист СФРЈ" 31/81,49/82,29-83,21/88 и 52/90) по коме су основа за планирање и пројектовање сеизмички интензитети за повратни период од 500 година и Правилник о техничким за пројектовање и прорачун инжењерских објеката у сеизмичким подручјима (који нема законску снагу)

За објекте ван категорије у процесу дефинисања параметара противтрусне градње законодавац је предвидео:

- прорачун пројектног земљотреса (Z_i) са вероватнопом појаве 70% за периоде од 100 и
- максималног земљотреса (Z_l) са вероватноћом појаве 70% за периоде од 1000 година;

У оба примењивана правила планирања и пројектовања интензитет земљотреса је најчешћа основа за процену угрожености. Законодавац је предвидео могућност посебних истраживања којима би се утврдила пројектни параметри конкретних локација односно чији је резултат карта сеизмичке рејонизације за потребе израде планских докумената односно карта сеизмичке микрорејонизације за потребе пројектовања.

Увођењем ЕВРОКОД-а основа за процену сеизмичког хазарда је максимално очекивани земљотрес (вероватноћа 70%) за повратни период од 475 година и максимално хоризонтално убрзање у очекиваном фреквентном опсегу.

Сбим и садржај сеизмолошке документације дефинише се пројектним задатком и пројектом истраживања а у зависности од фазе израде техничке документације као и од категорије објеката.

Заштита од поплава

1. У циљу заштите од поплава на водотоцима који су обухваћени просторним планом од регулационих радова изведени су:

- Регулација Рујишке реке са обостраним насипима од ушћа до моста на локалном путу, $L=2,82\text{km}$.
- Регулација Дреновачког потока од ушћа до моста на локалном путу, $L=1,80\text{km}$
- Левообални насип уз Ј.Мораву код Витковца, $L=2,89\text{km}$.

- Деснообални насип уз Ј.Мораву од Дреновачког потока до Мозговачке реке $L=6,0\text{km}$.
 - Обострани насипи уз Мозговачку реку од ушћа до моста на локалном путу $L=1,2\text{km}$.
 - Деснообални насип уз Ј.Мораву од Мозговачке реке до Рудничке петље на аутопуту $L=9,51\text{km}$
 - Регулација Сухотничког потока са обостраним насипима од ушћа до Житковца $L=4,00\text{km}$.
 - Регулација реке Моравице са обостраним насипима од ушћа до пиварског моста у Алексинцу $L=2,70\text{km}$.
 - Акумулација "Бован" на реци Моравици узводно од с.Бован.
 - Левообални насип уз Ј.Мораву од Житковца до Тешице, $L=11,38\text{km}$.
- Регулација Трнавске реке са обостраним насипима од ушћа до моста на аутопуту $L=5,65\text{km}$.

Наведени објекти су у систему одбране од поплава и ЈВП "Србијаводе" врши редовно и инвестиционо одржавање.

2. Припремљена је инвестиционо-техничка документација за извођење следећих регулационих радова:

- Регулација реке Моравице од пиварског до гробљанског моста (од $\text{km } 2+308$ до $\text{km } 2+880$). Ова деоница представља наставак постојеће регулације у дужини од $L=0,57\text{km}$, са меродавним протицајем $Q_{2\%}=180\text{m}^3/\text{s}$.
- Санација регулисаног корита Трнавске реке од ушћа до моста на аутопуту (од $\text{km } 0+017,80$ до $\text{km } 5+564,75$). Постојећа регулација изграђена 1956. год. не може да прихвати велике воде тако да је урађен нови пројекат за меродавни протицај $Q_{5\%}=45,4\text{mVs}$.
- Пројекат регулације Јужне Мораве код места Доњи Љубеш у дужини од $L=6,57\text{km}$ са меродавним протицајем $Q_{s\%}=1870\text{m}^3/\text{s}$ као .
- Пројекат регулације Мозговачке реке у с.Мозгово. Изградња објекта је у току и очекује се да буде завршена до краја 2009. год.
- Пројекат регулације Светостеванске реке у зони манастира. Израда пројектне документације је у току.

3. На подручју општине усвојена су планска документа: ("Службени гласник општине Алексинац" 04/07) "План за проглашење ерозионих подручја" и "План одбране од поплава и бујичних вода на подручју општине Алексинац". Намена површина у просторном плану је усклађена са овим документима као би се спречила ерозија земљишта и омогућила ефикасна одбрана од бујичних токова.

4. Могућа опасност од поплава на подручју око Бованског језера је неконтролисано пражњење акумулација у случају акцидента пуцања бране. Очување воденог потенцијала мора се спроводити са најмањом могућом мером ризика, с обзиром да су од виталног значаја за функционисање и сигурност привредног потенцијала целокупних узводних и низводних подручја, за материјалну и животну сигурност људи на подручју могуће поплаве.

Одбрана од поплава биће остваривана у оквиру интегралних система, путем:

- активне одбране у оквиру акумулационих басена, којима се ублажавају таласи великих вода и великих каналских система;
- пасивне одбране кроз реализацију линијских заштитних система;
- планском контролом изградње у угроженим зонама (уз диференциране степене заштите, у складу са значајем подручја која се штите).

На подручју зоне утицаја поплавног таласа, испод бране Бованског језера, успоставља се висок степен заштите, који се спроводи строгим надзором и мерама техничке заштите (према Студији о пролому бране 1949. године).

Стога је неопходно да сваки утврђени појединачни потенцијални ризик (геологија, екстремни метео услови, сеизмика, праћење стања конструкције бране и сл.) буде предмет перманентног праћења и контроле.

5. Смањење ризика од постојећих и планираних водоакумулација на подручју општине Алексинац обезбеђује се спровођењем следећих мера: (а) редовним и ванредним оскултационим осматрањем и систематском контролом водозахватних објеката и бране, уз подршку савремених информационих система; (б) обезбеђењем система за осматрање, обавештавање, узбуњивање и евакуацију становништва у случају рушења или преливања бране или најава могућег нарушавања статичке стабилности бране; и (в) маркирањем на терену ката нивоа могућег поплавног таласа.

5. У складу са водопривредном основом и оперативним планом одбране од поплава, сва насеља у општини Алексинац штите се од педесетогодишњих великих вода, а обрадиве површине од двадесетопетогодишњих вода. За веће индустријске објекте и магистралне саобраћајнице, цевоводе, гасоводе и сл. предвиђен је већи степен заштите од поплава (стогодишње или хиљадугодишње воде).

6. Река Јужна Морава са својом речном долином пролази кроз централни део општине у правцу југоисток-северозапад. Изведеним реи улационим радовима заштићен је велико део насеља и обрадивих површина од плављења. Наведеним новопроектованим радовима употпунио би се систем одбране од поплава на територији општине чиме би сва насеља била заштићена од плављења педесетогодишњих великих вода. Током 2004. и 2005. године израђен је Генерални пројекат уређења Јужне Морави којим је дефинисана садашња зона плављења великих вода, која је као таква унета у просторни план,

7. На простору обухваћеним просторним планом изграђена је акумулација "Бован" Чија је сновна намена водоснабдевање насеља у општини Алексинац, Сокобања и Ражањ и деловима општине Параћин и Крушевац. Остале намена су: оплемењавање малих вода, заштита од великих вода, задржавање наноса, наводњавање, производња електричне енергије, спорт, риболов и рекреација.

8. У сврху заштите акумулације од наноса предвиђена је изградња мале акумулације „Мали Бован" на Брској реци-КО Мозгово.

Услови за израду техничке документације постављени од стране Републичког хидрометеоролошког завода Србије су:

1. За израду климатолошке подлоге наведеног подручја користити податке са Метеоролошке Опсерваторије Ниш и подручне мреже климатолошких и падавинских станица.

2. За планирање и пројектовање хидротехничких и других објеката у приобаљу реке Јужне Мораве и њене притоке Моравице, користити податке са хидролошких станица из мреже РХМЗС. За израду хидролошких подлога за потребе пројектовања хидротехничких и других објеката на оним водотоцима на којима РХМЗС нема основане хидролошке станице, користити одговарајуће регионалне климатолошке и хидролошке анализе.

3. При изради геотехничких и хидрогеолошких подлога користити хидролошке податке са пијезометара Бобовиште-село (насип) (500), Бобовиште (Плантажа) (501), Бобовиште (502), Житковац-циглана (504), Житковац-ПО Моравица (505) (приказаним на Рефералној карти бр.2).

4. При изради пројеката за испуштање отпадних вода узети у обзир да је коначни реципијент река Јужна Морава, која је према Уредби о категоризацији водотока и Уредби о класификацији вода ("Службени гласник СРС" бр. 5/68) сврстана у II класу. Такође је неопходно придржавати се Правилника о опасним материјама у водама ("Службени

гласник СРС" бр. 31/82), којим су дефинисане максималне количине опасних материја које се не смеју прекорачити.

5. Са аспекта квалитета ваздуха, пројектант је дужан да, на основу планске концепције грађења, уређења и организације овог простора, нарочито имајући у виду основне еколошки ризичне карактеристике пројектованих објеката, надлежном министарству упутити захтев о потреби процене утицаја на животну средину и да, по решењу на захтев, у оквиру целокупне коначне пројектне документације, сачини анализу утицаја предвиђених радова и касније експлоатације планираних објеката и пратеће инфраструктуре на животну средину, и у смислу загађивања ваздуха.

6. Изградња нових објеката на одстојању мањем од 100 m од противградних станица Сектора одбране од града могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

7. Хидролошке станице подземних вода из мреже Завода су приказане у наредној табели и Рефералној карти бр.2.

Табела бр. 12: Хидролошке станице подземних вода

р.бр.	Назив станице	X	Y	H
1	Бобовиште-село (насип) (500)	4823543	7553172	158,07
2	Бобовиште (Плантажа)(501)	4823385	7553850	158.98
3	Бобовиште (502)	4823092	7554582	159,45
4	Житковац-циглана (504)	4819990	7557351	163,48
5.	Житковац-РО Моравица (505)	4820316	7557876	163,28

Подаци са тих станица меродавни су за проучавање режима подземних вода у планском подручју.

За податке о квалитету вода користити податке са Хидролошке станице Алексинац и Хидролошке станице Мојсиње чија је динамика испитивања основних показатеља квалитета вода реке Јужне Мораве једанпут месечно.

Противградна заштита

На територији општине Алексинац у оквиру Система одбране од града изграђене су противградне станице са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. (приказано на Рефералној карти бр.2)

Табела бр. 13: Противградне станице (ПГС)

р.број	Назив ПГС	X	Y	H (m.n.m.)
1	Мозгово	4834620	7553270	330
2	Делиград	14-118S0	7548045	196
3	Брадарац	4829185	7552625	200
4	Суботинац	4829635	7556050	230
5	Вакуп	4824440	7558240	240
6	Бобовиште	4823440	7553415	157
7	Корман	4S23375	75-18920	242
8	Доњи Љубеш	4826150	7545300	332
9	Горња Печеница	4819825	7549700	200
10	Доњн Адровац	4820495	7553965	160
11	Алексиначки Бујмир	48 19590	7560860	271
12	Станци	1821300	7564750	407
13	Рсовац	4820795	7572680	952

14	Доњи Крунац	4817930	7568920	344
15	Катун	4817365	7563905	223
16	Моравац	4816225	7556600	250
17	Дои.с Сухотно	4815895	7552570	302
18	Радевац	4815360	7546495	318
19	Љуптен	4809260	7546850	392
20	Вукања	4806980	7545180	518
21	Чурковац	4811125	7552205	320
22	Лоћика	4S11000	7556920	224
23	1 шпица	4813320	7561805	168
24	Грајач	4809100	7559350	240
25	Гредетин	4818040	7547320	322

За изградњу објеката на простору мањем од 100m удаљености од протвградне станице обавезно је прибављање мишљења РХМЗ-а.

Акцидентна загађења

По питању заштите од акцидентних загађења, основне мере заштите се заснивају на управљању ризиком од удеса, и то кроз: идентификацију опасности; анализу последица; процену ризика; планирање мера за превенцију удеса или смањење ризика; организовање мера приправности и одговора на удес; као и планирање мера санације од последица удеса. Мере заштите треба спроводити: за постојеће објекта и технологије (производња, складиштење, утовар, транспорт, претовар штетних и опасних материја), кроз превентивне мере и мере сталног надзора; за нове објекте, технологије и радове, као и код реконструкција постојећих, кроз обавезну израду процене утицаја и процене ризика на животну средину; израдом карте хазарда, чиме ће се утврдити потенцијални извори удесних загађења и правци транспорта опасних и штетних материја.

III 1.4.4. Посебни услови приступачности објеката и површина јавне намене особама са посебним потребама

У складу са правилником дефинисани су услови за планирање простора јавних саобраћајних и пешачких површина, прилаза до објеката и пројектовање објеката (стамбених, објеката за јавно коришћење и др.), као и посебних уређаја у њима, којима се обезбеђује несметано кретање деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица.

Објекти за јавно коришћење, у смислу овог правилника јесу:

- Болнице
- Домови здравља
- Школе
- Домови за старе
- Рехабилитациони центри
- Спортски и рекреативни објекти
- Банке
- Поште
- Пословни објекти
- Саобраћајни терминали
- Објекти за потребе државних органа

Да би лица са посебним потребама у простору имала услов да се крећу тротоарима, пешачким стазама, трговима, шеталиштима, паркинг површинама, ове површине морају имати максимални нагиб од 5% (изузетно 8.3%).

Ради несметаног кретања особа у инвалидским колицима ширина тротоара и пешачких стаза треба да износи 180см изузетно 120см, док ширина пролаза између непокретних препрека износи најмање 90см. Ове површине треба да су чврсте, равне и отпорне на клизање.

У пешачким коридорима се не постављају стубови, рекламни панои или друге препреке, док се постојаће препреке видно обележавају. Делови зграда као што су балкони, еркери, доњи делови крошњи и сл, који се налазе непосредно уз пешачке коридоре уздигнути су најмање 250см у односу на површину којом се пешаци крећу.

Место пешачких прелаза је означено тако да се јасно разликује од подлоге тротоара. Пешачки прелаз је постављен под правим углом према тротоару. Пешачке прелазе треба опремити и светлосном и звучном сигнализацијом. За савладавање висинске разлике између коловоза и тротоара могу се користити закошени ивичњаци, ширине 45см са максималним нагибом закошеног дела од 20%.

Најмања ширина места за паркирање возила са посебним потребама у простору износи 350см. Паркинг површине које се предвиђају за потребе паркирања ових лица су:

- За јавне гараже, јавна паркиралишта, паркиралишта уз објекте за јавно коришћење и веће стамбене зграде, најмање 5% од укупног броја места за паркирање.

- На паркиралиштима са мање од 20 паркинг места који се налазе уз апотеку, пошту, вртић, амбуланту, преодавницу прехрамбених производа, амбуланту, најмање једно место за паркирање.

- На паркиралиштима уз бензинске пумпе, ресторане и мотеле, уз регионалне и магистралне путеве 5% од укупног броја места за паркирање, али не мање од једног места за паркирање.

За савладавање висинских разлика до 76см између две пешачке површине и на прилазу до објекта врши се применом рампи тако да :

- Да нагиб рампе није већи од 1:20, изузетно 1:12
- Најмања чиста ширина рампе за једносмерни пролаз треба да је 90см.
- Рампе треба да су заштићене ивичњацим висине 5см, ширине 5-10см.
- Рампа треба да је чврста, равна и отпорна на клизање.

Степенице и степеништа прилагођавају се коришћењу лица са посебним потребама у простору тако да :

- Најмања ширина степенишног крака треба да буде 120см
- Најмања ширина базишта 30см, а највећа дозвољена висина степеника је 15см.
- Чела степеника у односу на површину базишта требало би да буду благо закошена, без избочења и затворена.
- Површина чела степеника треба да је у контрастној боји у односу на базишта
- Између одморишта и степеника у дну и врху степеника постоји контраст у бојама
- Приступ степеништу, заштитне ограде са руковатима и површинска обрада степеника треба да испоштују услове који омогућавају безбедно кретање особама са посебним потребама.

Савладавање висинских препрека од и преко 90см, када не постоји могућност савладавања ове висине рампама, степеницама врши се покретним рампама.

Стамбене зграде и објекти за јавно коришћење треба да задовоље све услове како би их користила лица са посебним потребама.

Знакови за оријентацију треба да су читљиви, видљиви и препознатљиви. Ти знакови су:

- Знакови за оријентацију (скице, планови, макете)
- Путокази

- Функционални знакови којима се дају обавештења о намени простора(гараже, лифтови, санитарне просторије)

Знакови се на зидовима постављају на висини од 140cm-160cm изнад нивоа пода или тла, или ако то није могуће на висини која је погодна за читање. Висина слова на знаковима не сме бити мања од 1.5 cm за унутрашњу, односно 10cm за спољашњу употребу.

Препознавање врата, степеница, лифтова, рампи лифтова, опреме за противпожарну заштиту, опреме за спашавање и путева за евакуацију врши се употребом контрастних боја одговарајућим осветљењем и обрадом зидова и подова. Ради побољшања пријема звука за особе које користе слушне апарате , у јавним просторијама се могу поставити индукционе петље, бежични инфрацрвени системи или друга техничка средства за појачање звука.

III 2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

III 2.1. Врста и намена објеката који се могу градити под условима утврђеним Планом

Општа и посебна правила грађења објеката

Правила уређења и грађења дата овим Планом су општа правила и важе за целу територију општине Алексинац, осим за просторе за које су утврђена посебна правила одговарајућим урбанистичким односно планским документом..

Правила грађења дата овим Планом су основ за издавање локацијске дозволе (или другог акта у складу са законом) за изградњу на грађевинском и осталом земљишту (пољопривредном, шумском, водном) осим за просторе и објекте за које је прописана обавеза израде урбанистичког пројекта или урбанистичког плана.

Посебна правила уређења и грађења утврђују се израдом одговарајуће урбанистичке документације. Одређивање ових правила врши се на основу конкретних услова на терену и услова надлежних за прописивање истих, а у складу са важећом законском регулативом и правилима струке.

Намена објеката

Становање

Објекти становања могу бити:

- објекти вишепородичног становања
- објекти породичног становања
- објекти руралног становања
- објекти викенд становања

У оквиру намене становања (осим код викенд становања), могу се градити:

- стамбени објекти (намена искључиво становање);
- објекти мешовите функције (стамбено-пословни, који осим стамбеног дела садрже и радне-пословне просторије функционално одвојене од становања) и
- пословни објекат (садржи просторије за одвијање пословних делатности или одређених врста производних делатности из области производње чије одвијање је дозвољено унутар зоне становања)
- економски објекти за потребе руралног становања
- помоћни објекти у функцији објеката основне намене

Могуће пратеће намене: трговинске, занатске, услужне делатности, јавне намене, мешовито пословање, пољопривредна производња и мала привреда.

Намене објеката чија градња је забрањена: делатности које вибрацијама, буком, гасовима, мирисима, отпадним водама и другим штетним дејствима могу да угрозе околину и не представљају намену компатибилну претежној намени околине.

Објекти у функцији туризма и спортски комплекси

Објекти намењени туризму могу бити:

- смештајни: хотели, мотели, кампинг плацеви и сл.
- комерцијални: продајни објекти за снабдевање корисника туристичких зона и сл.,
- угоститељски: ресторани, кафеи и сл. и
- рекреативни и спортски: отворени и затворени базени, купалишта, игралишта итд.

Пословање као део других намена

Пословни објекат се може градити као појединачни и главни (посебан или у оквиру становања) објекат на грађевинској парцели, уз поштовање свих параметара који важе за изградњу стамбених објеката.

Пословни простор се може организовати у саставу стамбеног објекта или као посебан објекат уколико то организација парцеле дозвољава. Могућа је изградња и искључиво пословног објекта на парцели од минимално 600 m².

Стамбени простор се може претворити у пословни и то без ограничења површине уз услов да су испуњени хигијенско-санитарни, противпожарни и други услови које захтева одређена делатност.

На парцелама већим од 600 m², могућа је изградња другог објекта стамбене или друге намене која не угрожава становање;

На парцелама преко 800 m², могуће је развијати делатности мале привреде и пољопривредне производње за потребе властитог домаћинства.

Све делатности и услуге се морају обављати у објектима.

- појединачни садржаји у ткиву; и
- комерцијални и пословни комплекси у привредним зонама.

Пословање у радној зони

Објекти производње, који својим капацитетом превазилазе властите потребе домаћинства и који на било који начин могу да утичу на начин живота у непосредном окружењу, морају се градити у, за то посебно издвојеним просторима (радним зонама) или у ободном делу грађевинског подручја на довољном растојању од суседних објеката других намена на које, евентуално, могу да имају утицаја.

Комплекси у радним зонама углавном су организовани као вишефункционални мешовити производно-комерцијални комплекси у које спадају и комплекси посебне намене.

Дозвољене су све групе делатности осим оних које угрожавају људе и животну средину (земљиште, ваздух и воду).

Производни комплекси су већи производни погони, обично међусобно технолошки повезани или локације намењене разноврсним привредним активностима: грађевински погони, складишта, робно-транспортни центри и др..

Комерцијално-пословни комплекси су комплекси различите величине са доминантном комерцијалном наменом. Они могу бити у оквиру осталих компатибилних намена, али најчешће су то комерцијални и пословни објекти у склопу привредних зона, дуж примарних саобраћајница: мегамаркети, складишта, дистрибутивни центри, и сл.

Верски објекти

Верски објекти припадају категорији јавних садржаја у којима религиозни део становништва испуњава духовне потребе у складу са конкретном конфесијом, али истовремено треба да буду места пружања културно-образовних програма и услуга социјалног старања за становнике у својим срединама и да се прилагоде савременим обавезама у својој области деловања.

Верски објекти се раде на, за ту намену, прибављеним локацијама, а на захтев одређене верске заједнице. Верски објекти су по својој намени објекти јавног карактера који се не граде на површинама јавне намене.

Због своје архитектуре, намене, уређења и духовног значаја за заједницу ови објекти у просторном смислу представљају често реперне објекте који су од посебне амбијенталне вредности и који најчешће у насељеним местима представљају централне објекте.

Локација за изградњу новог објекта се обавезно разрађује урбанистичким пројектом на основу следећих функционалних, локационих и амбијенталних услова:

- провера генералне подобности места (број и концентрација верника, гравитационо подручје, веза са садржајима центра, саобраћајна приступачност),
- минимално потребна површина парцеле се одређује по стандарду 0,3-0,5m² по кориснику
- карактер функционалног окружења (места где се сустичу кретање и интерес житеља, у близини садржаја који им по традицији, функцији и обележју припадају),
- повезаност са амбијенталним и природним целинама,
- визуре и сагледивост у слици краја.

У саставу грађевинске парцеле верског објекта, поред богомоље, треба обезбедити простор за изградњу пратећих садржаја: управно-административних садржаја. Садржаје комплетирати са образовно-културним, резиденцијалним и пратећим (комерцијалним) изграђеним простором и слободним површинама.

Ако се верски објекат ограђује и формира двориште (порту, код верских објеката Православне цркве) на том делу грађевинске парцеле дозвољена је само изградња објеката у функцији основног верског обреда, укупне површине 10% од површине верског објекта, спратности П+0. У порти је забрањена изградња објеката у функцији становања.

За грађевинску парцелу верског објекта максимални индекс заузетости је 35% а максимални степен изграђености 0,7. Сви објекти пратећих садржаја (укључујући и становање) својим положајем и габаритом не смеју да угрожавају верски објекат.

За реконструкцију постојећих објеката важе правила дата за изградњу нових објеката.

За објекте утврђене или евидентирание као културно добро за све интервенције на објекту или парцели обавезно је прибављање услова од надлежног завода за заштиту споменика културе.

Основне потребе за површинама стационарног саобраћаја обавезно се решавају у границама властите парцеле.

Инфраструктурни и комунални објекти

Ову врсту објеката углавном треба планирати као површине јавне намене.

Изузетно, ако се раде на површинама изван површина јавне намене, за потребе појединачних инвеститора или групе, раде се по истим правилима која важе за објекте те намене на површинама јавне намене.

Управљање и одржавање ових објеката мора бити у складу са законском регулативом и на начин који обезбеђује њихово квалитетно коришћење, посебно ако су укључени у одговарајући јавни систем.

Тип објеката

Тип објеката, у насељима руралног типа, је најчешће слободностојећи, ређе у прекинутом низу, а изузетно у непрекинутом низу.

Тип објекта се утврђује према: преовлађујућем типу у окружењу, облику и величини парцеле, конфигурацији терена, постојећим објектима на парцели и на суседним парцелама и сл. За изградњу "на међи" потребно је прибавити сагласност суседа само у случају када нови објекат није истог типа као објекат на суседној парцели.

III 2.2. Услови за формирање грађевинске парцеле

Величина грађевинских парцела

Минимална површина парцеле за изградњу објеката:

- вишепородичног становања
 - слободностојећи објекат је 600,0 m²
 - објекат у прекинутом низу је 450,0 m²
 - објекат у непрекинутом низу је 400,0 m²
- породичног становања
 - слободностојећи објекат је 450,0 m²
 - објекат у прекинутом низу је 400,0 m²
 - објекат у непрекинутом низу је 350,0 m²
- руралног становања (са економским двориштем)
 - слободностојећи објекат је 800,0 m²
 - објекат у прекинутом низу је 650,0 m²
 - објекат у непрекинутом низу је 600,0 m²
- викенд становања
 - слободностојећи објекат је 600,0 m²
 - објекат у прекинутом низу је 500,0 m²

Минимална површина парцеле за изградњу слободностојећег објекта мешовите намене (преко 50% пословно, односно мање од 50% стамбеног) је 800 m²

Минимална површина парцеле за изградњу слободностојећег објеката у функцији туризма и спортског комплекса је 1 500 m²

Минимална површина парцеле за изградњу слободностојећег комерцијалног објекта у радној зони је 2 000 m²

Минимална површина парцеле за изградњу слободностојећег производно-привредно-комерцијалног комплекса је 5 000 m²

Ширина фронта грађевинске парцеле

Најмања ширина фронта грађевинске парцеле у зависности од намене простора, износи:

За објекте вишепородичног становања:

- минимално слободностојећи објекат.....20,0m
- минимално објекат у прекинутом низу.....15,0m
- минимално објекат у непрекинутом низу.....12,0m

За објекте породичног становања:

- минимално слободностојећи објекат.....12,0m
- минимално објекат у прекинутом низу.....10,0m
- минимално објекат у непрекинутом низу.....8,0m

За објекте руралног становања (са економским двориштем):

- минимално слободностојећи објекат.....20,0m
- минимално објекат у прекинутом низу.....16,0m
- минимално објекат у непрекинутом низу.....14,0m

За објекте викенд становања:

- минимално слободностојећи објекат.....15,0m
- минимално објекат у прекинутом низу.....12,0m

За објекте туризма и спортске садржаје:

- минимално слободностојећи објекат.....25,0m

За објекте мешовите намене:

- минимално слободностојећи објекат.....18,0m
- минимално објекат у прекинутом низу.....15,0m
- минимално објекат у непрекинутом низу.....12,0m

У радној зони:

- за појединачне објекте минимално20,0m
- за комплексе минимално30,0m

Постојеће изграђене парцеле

За постојеће изграђене парцеле које су мање од прописаних или са ширином фронта мањом од прописане, дозвољена је реконструкција постојећег објекта у постојећим габаритима и са постојећом спратношћу, без могућности промене намене објекта.

III 2.3. Положај објекта у односу на регулацију и у односу на границе грађевинске парцеле

Положај објекта на грађевинској парцели

Грађевинска линија

На изграђеној парцели, за доградњу постојећег објекта или изградњу другог објекта, задржава се постојећа грађевинска линија.

За изградњу новог објекта на неизграђеној парцели одређује се грађевинска линија као преовлађујућа постојећа грађевинска линија суседних објеката, али не мање од 3,0m (осим у случају да су претежно регулациона и грађевинска линија идентичне).

На неизграђеним просторима минимално одстојање грађевинске линије од постојеће регулационе линије је 5,0m, осим у случају када то услови терена или локације не дозвољавају када може бити мање, али не мање од 3,0m.

Уз државни или општински пут граница путног појаса се поклапа са грађевинском линијом објекта на парцели.

Исто то важи и за мрежу и објекте техничке инфраструктуре код којих је граница заштитног појаса уједно грађевинска линија.

У случају изградње траса и објекта техничке инфраструктуре, у изграђеним просторима, морају се поштовати минимално прописана растојања за ове објекте од постојећих изграђених објеката.

III 2.4. Највећи дозвољени индекси изграђености и индекси заузетости

Урбанистички параметри

Максимални индекс изграђености

Становање:

- вишепородично становање 1,8
- породично становање 1,2
- рурално становање 1,0
- викенд становање.....0,6

Пословање:

- мешовите намене 2,0
- туристички и спортски садржаји 1,0
- производно-комерцијалне делатности 2,4

Максимални индекс заузетости

Становање:

- вишепородично становање 60%
- породично становање 50%
- рурално становање 35%
(са економским објектима до 70%)
- викенд становање..... 30%

Пословање:

- мешовите намене 50%
- туристички и спортски садржаји 45%
- производно-комерцијалне делатности 60%

III 2.5. Највећа дозвољена спратност и висина објекта

Максимална спратност вишепородичног стамбеног објекта је **П+3+ПК**.

Максимална спратност породичног стамбеног објекта је **П+1+ПК**.

Максимална спратност објекта викенд становања је **П+ПК**.

Максимална спратност за производне објекте, економске објекте и објекте пратећих садржаја, уз објекте становања, износи **П+0**.

Спратност објекта пословања (компатибилног становању) и туристичких садржаја може бити до **П+1+ПК**.

Спратност објекта пословања, производње, комерцијалних делатности и слично зависи од технолошког процеса који се у њима обавља и не може бити већа од **П+3 +ПК**.

Поткровље је корисни простор испод косих кровних равни.

У случају да испод косих кровних равни има више од једног корисног нивоа, само највиши ниво се третира као поткровље, а сви други нивои имају статус спрата.

III 2.6. Најмања дозвољена међусобна удаљеност објекта међусобно и објекта од границе парцеле

Међусобна удаљеност стамбених објекта

Међусобна удаљеност објекта према типу изградње износи:

- минимална удаљеност вишепородичног стамбеног објекта од суседног објекта је пола висине вишег објекта,
- минимална удаљеност за објекте породичног становања је 4,0m,
- постојећи објекти чија међусобна удаљеност износи мање од 3,0 m не могу на тој страни имати отворе стамбених просторија (у случају реконструкције).

Међусобна удаљеност пословног објекта од објекта друге намене

Минимална удаљеност пословног дела објекта или пословног објекта од објекта друге намене је 6,0m.

Постојећи објекти чија међусобна удаљеност износи мање од 4,0 m не могу на тој страни имати отворе (у случају реконструкције).

Међусобна удаљеност стамбеног и економског објекта

Одстојање сточне стаје од стамбеног објекта минимално је 15,0 m;

Одстојање ђубришта и осочне јаме од стамбеног објекта је минимално 20,0 m;

Одстојање ђубришта, осочне јаме и WC-а од бунара је минимално 20,0 m, с тим да бунар буде на вишој коти.

Међусобна удаљеност производног објекта, у производном комплексу, од суседног објекта друге намене

Производни објекат, у производном комплексу, од суседног објекта друге намене мора се одвојити са минималним зеленим заштитним појасом од 10метара, по ободу властите парцеле уз минималнуудаљеност од суседног објекта од 15метара.

Међусобна удаљеност економског и помоћног објекта зависи од организације економског дворишта али се, у принципу, прљави објекти могу постављати само низ ветар у односу на чисте објекте.

Растојање од границе парцеле

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) објекта и линије суседне грађевинске парцеле је за:

- слободностојеће објекте на делу бочног дворишта северне орјентације 1,5 m
- слободностојеће објекте на делу бочног дворишта јужне орјентације 2,5 m
- двојне објекте на бочном делу дворишта 4,0 m
- пословне објекте на бочном делу дворишта 5,0 m.
- производне објекте на бочном делу дворишта 10,0 m.

На властитој парцели мора се обезбедити минимум 5,0m заштитног зеленог појаса по ободу парцеле.

У случајевима кад се на суседној парцели налази већ изграђени стамбени објекат тад се обавезно задржава одстојање од 15,0m од међе и 10,0m зеленог заштитног појаса.

У случајевима где је урбанистичким планом простор одређен као радна зона тим планом се утврђују и прописују потребна одстојања

III 2.7. Услови за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели

Грађевинска парцела за мешовита и пољопривредна домаћинства састоји се из две функционалне целине - стамбеног и економског дворишта (оптималан однос стамбеног дела дворишта према економском износи 40%:60%, али не мање од 30%:70%).

У случају нове изградње, код терена у паду стамбено двориште се формира на делу парцеле са вишом висинском котом, а код равних терена на делу парцеле до приступне саобраћајнице.

На парцели са нагибом терена од јавног пута (наниже), у случају нове изградње, стамбено двориште се поставља на највишој коти уз јавни пут. Најмања ширина приступног економског пута на парцели износи 3,00 м. Економско двориште се поставља иза стамбеног дворишта (наниже).

На парцела са нагибом терена од јавног пута (наниже), у случају нове изградње, стамбено двориште се поставља на највишој коти уз јавни пут. Најмања ширина приступног економског пута на парцели износи 3,00 м. Економско двориште се поставља иза стамбеног дворишта (наниже).

Изричито се забрањује организовање парцеле на начин да се економско двориште градитеља наслања на постојеће стамбено двориште суседа.

У случају потребе реконструкције објеката у постојећој ситуацији када се стамбено двориште наслања на економско двориште, суседа реконструкција је дозвољена само у случају да постоје услови на парцели за поштовање свих минимално прописаних међусобних растојања објеката..

Минимална површина која на парцели мора остати слободна, односно уређене и озелењена, је:

Становање:

- вишепородично становање до 30%
- породично становање до 50%
- рурално становање (стамбени део)..... до 30%
- викенд становање.....до 60%

Пословање:

- мешовите намене до 30%
- туристички и спортски садржаји до 35%
- производно-комерцијалне делатности до 30%

Економски објекти су:

- сточне стаје (живинарници, свињци, говедарници, овчарници, козарници), испусти за стоку, ђубришне јаме - ђубришта, и др;
- уз стамбени објекат: летња кухиња, млекара, санитарни пропусник, магацини хране за сопствену употребу и др;
- пушнице, сушнице, кош, амбар, надстрешница за машине и возила, магацини хране и објекти намењени исхрани стоке и др.

Међусобно растојање стамбеног објекта и сточне стаје је 15,00 м.

Ђубриште и WC могу бити удаљени од стамбеног објекта, бунара, односно живог извора воде најмање 20,00 м, и то само на нижој коти.

Међусобна растојања економских објекта зависе од организације економског дворишта, с тим да се прљави објекти могу постављати само низ ветар у односу на чисте објекте.

Објекти пратећег садржаја

Уколико при изградњи објекта, парцела није искоришћена до максималног степена изграђености односно степена заузетости, може се градити и други објекат, у функцији основне намене, до потпуног искоришћења парцеле у границама дозвољених индекса.

Помоћни објекти (летње кухиње, гараже, оставе, вајати и сл.) могу се градити на парцели уз услов да њихови габарити улазе у обрачун индекса изграђености и заузетости и у складу са прописаним одстојањима.

Објекти пратећег садржаја могу бити спратности П+0, у дворишном простору иза главног објекта и на удаљености од минимално 1,5 m од суседа. Објекат може бити и на граници парцеле уз сагласност суседа.

III 2.8. Услови и начин обезбеђивања приступа парцели и простора за паркирање возила

Излаз на јавну саобраћајницу

Грађевинска парцела мора имати трајно обезбеђен приступ на јавну саобраћајницу.

Ако се грађевинска парцела не ослања директно на јавну саобраћајницу, њена веза са јавном саобраћајницом се остварује преко приступног пута минималне ширине, за:

- стамбени објекат 3,5 m
(ако је тај приступни пут дужи од 30m мора имати ширину за двосмерни саобраћај и окретницу за меродавно возило (минимум за путничко возило или пожељно камион)
- објекат мешовите намене 4,5 m
- производно-пословни објекат.....5,0 m
- производно-пословни комплекс.....5,5 m

(ако приступни пут не повезује две постојеће јавне саобраћајнице и ако је дужи од 40m мора имати окретницу за меродавно доставно возило)

Ако се приступни пут користи за повезивање две или више грађевинских парцела са јавном саобраћајницом, формира се као посебна парцела.

Приступни пут ако не повезује две постојеће јавне саобраћајнице и ако је дужи од 40,0m мора имати окретницу за меродавно доставно возило.

Паркирање и гаражирање возила

Паркирање и гаражирање возила је обавезно у оквиру сопствене грађевинске парцеле, изван површине јавног пута у односу:

- једно паркинг место (пм)/једна стамбена јединица, код породичног становања.
- једно паркинг место /једна стамбена јединица, код вишепородичног становања

За друге намене, смернице за паркирање су дате у наредној табели.

Табела бр.14: Стандарди паркирања на нивоу зоне/целине

намена	потребе корисника пм/1 000m ² корисне површине објеката
производња	6
пословање	14
трговина	40
хотели	број соба+број столова за 4 особе у највећој ресторанској сали
ресторани	50% од броја столова за 4 особе у свим ресторанским салама
јавни објекти	100

пм-паркинг место

Возила могу бити паркирана или гаражирана у објекту или на парцели.

Приступ парцели мора бити обезбеђен пролазом минималне ширине 3,5m, а уколико је прилазни пут дужи од 20 m пролаз мора бити минималне ширине од 5,0m.

III 2.9. Ограђивање парцела

Грађевинске парцеле могу се ограђивати зиданом оградом до висине од 0,90 m (рачунајући од коте терена) или транспарентном оградом до висине од 1,40 m.

Парцеле чија је кота нивелете виша од 0,90 m од суседне, могу се ограђивати транспарентном оградом до висине од 1,40 m која се може постављати на подзид чију висину одређује надлежни општински орган.

Зидане и друге врсте ограда постављају се на регулациону линију тако да ограда, стубови ограде и капије буду на грађевинској парцели која се ограђује.

Зидана непрозирна ограда између парцела подиже се до висине 1,40 m уз сагласност суседа, тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде.

Суседне грађевинске парцеле могу се ограђивати живом зеленом оградом која се сади у осовини границе грађевинске парцеле или транспарентном оградом до висине од 1,40 m, која се поставља према катастарском плану и операту, тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде.

Врата и капије на уличној оградни не могу се отварати ван регулационе линије.

III 2.10. Компатибилни садржаји и врсте објеката по планираним претежним наменама

У наредној табели је приказана компатибилност намена, односно која се намена као пратећа, допунска или основна може наћи у оквиру претежне намене, а да на графичком прилогу није приказана.

Табела бр.15:Компатибилност намена

	ПРЕТЕЖНА НАМЕНА	ПРАТЕЋА ИЛИ ДОПУНСКА НАМЕНА		ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	ЗЕЛЕНИЛО	СПОРТ РЕКРЕАЦИЈА	КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ	САОБРАЋАЈНИ ОБЈЕКТИ	СТАНОВАЊЕ	ТУРИСТИЧКИ САДРЖАЈИ	УСЛУГЕ СНАБДЕВАЊЕ	ПРОИЗВОДНЕ ДЕЛАТНОСТИ	ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ
		ПРАТЕЋА НАМЕНА	ДОПУНСКА НАМЕНА											
СА ОВАОМ НАМЕНОМ ЈЕ КОМПАТИБИЛНА ...	ЈАВНЕ СЛУЖБЕ			X	X		X	X			X			
	ЗЕЛЕНИЛО			X		X	X			X	X		X	
	СПОРТ,РЕКРЕАЦИЈА			X	X					X	X		X	
	КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ			X	X			X				X		
	САОБРАЋАЈНИ ОБЈЕКТИ			X	X		X				X	X		
	СТАНОВАЊЕ			X	X	X	X			X	X	X	X	X
	ТУРИСТИЧКИ САДРЖАЈИ			X	X	X			X		X		X	X
	УСЛУГЕ			X	X	X	X	X	X	X				
	ПРОИЗВОДНЕ ДЕЛАТНОСТИ			X	X	X					X			
	ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ			X	X						X			X
	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ			X	X					X			X	

Зеленило(парковско зеленило, заштитно, линијско..),јавне службе, спортски садржаји и услуге се могу наћи, као допунска или пратећа намена уз све друге намене.

У случају да је пратећа намена доминантна на нивоу грађевинске парцеле, за њу важе урбанистички параметри дати за основну намену.

Ако је основна намена грађевинске парцеле парк или зеленило, допунска намена не може да буде преовлађујућа на више од 50% површине парцеле.

III 2.11. Критеријуми којима се утврђује забрана грађења

У складу са законским обавезама, условима надлежних предузећа, установа и институција, одговарајућим уредбама или одлукама, техничким прописима и другим обавезама установљавају се заштитни појасеви, заштитне зоне,зоне контролисаног коришћења и забрањене или ограничене изградње – заштићени простори или објекти..

Заштићени простори и објекти су дефинисани у плану на одговарајући начин. текстуално и(или) графички.

Заштитни појас утврђен условима надлежног предузећа или институције је обавезујући за планове у изради или планове који ће се радити, али није код постојећих урбанистичких планова који су урађени у складу са тада добијеним условима.

Прописане зоне или објекти се утврђују, на основу одговарајућег планског документа, одговарајућим одлукама на републичком или локалном нивоу.

За коришћење и изградњу на земљишту на коме је установљен вид заштите надлежан је орган који је утврдио заштиту и предузеће или институција која управља земљиштем.

У заштићеним просторима се морају поштовати утврђене мере заштите.

У зонама забрањене изградње није дозвољена изградња нових објеката осим у случају да дође до промене у режиму заштите па се у складу са тиме промене и услови надлежног предузећа или институције, што захтева израду одговарајуће урбанистичке документације.

Постојећи објекти изграђени у зонама забрањене градње могу се реконструисати у постојећем габариту и са постојећом спратношћу, осим у случају када је то другачије урбанистичким планом решено.

III 3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ПРОСТОРЕ ИЗВАН ПЛАНИРАНИХ ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКИХ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА

III 3.1. Постојећи изграђени објекти изван утврђених грађевинских подручја

За постојеће објекте изграђене изван планираних граница грађевинских подручја (и на просторима означеним као "резерве" одређене намене), дозвољена је:

- Доградња и надградња постојећег стамбеног објекта са максималним урбанистичким параметрима за део стамбеног дворишта:

- спратност објекта.....П+1+Пк
- индекс заузетости стамбеног дворишта40%
- индекс изграђености стамбеног дворишта...0,8
- постојећа грађевинска линија

- Изградња и реконструкција објеката економског дворишта са максималним урбанистичким параметрима:

- спратност објекта.....П+1
- индекс заузетости стамбеног дворишта40%
- индекс изграђености стамбеног дворишта...0,5
- међусобна одстојања објеката и одстојања од границе парцеле у складу са важећим правилником

- Постојећи објекти нестамбене намене могу се реконструисати за потребе постојеће и компатибилне намене постојећег објекта, поштујући услове компатибилности и са суседним објектима, уз максималну доградњу:

- За објекте до 200,0m² до 20% постојећег габарита и са максималном спратношћу од П+1
- За објекте веће од 200,0m² до 10% постојећег габарита и са максималном спратношћу од П+1.
- Изузетно више од 20% у случају да је у питању производни објекат па је доградња неопходна за функционисање основне намене

Обавезни услов за функционисање објекта нестамбене намене је решавање одводње отпадних вода, на еколошки прихватљив начин, унутар властите парцеле, или у складу са условима надлежног предузећа.

- Величина потребне грађевинске парцеле (у случају потребног одвајања грађевинског земљишта из пољопривредног) је:

- за стамбени објекат без економског дворишта.....максимално 400m²
- за стамбени објекат са економским двориштем.....максимално 1000m²
- за објекте нестамбене намене.....максимално 1500m²

У случају да је потребно одвајање веће парцеле од претходно прописаних обавезна је израда урбанистичког пројекта.

III 3.2. Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште се састоји од површина намењених пољопривредној производњи: оранице, баште, воћњаци, виногради, ливаде, пашњаци, плантаже, расадници, стакленици и пластеници, рибњаци, вишегодишњи засади и сл.

На пољопривредном земљишту је могућа изградња само под одређеним условима:

- На пољопривредном земљишту на коме је завршена комасација могућа је изградња само објеката инфраструктуре уз поштовање Закона о пољопривредном земљишту
- Постојећи објекти изграђени на пољопривредном земљишту на коме је завршена комасација се могу реконструисати у постојећем габариту и са постојећом спратношћу.
- За изградњу објеката инфраструктуре и објеката за производњу у функцији пољопривредне производње и прераде са листе 1 Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС" бр. 114/2008) претварање пољопривредног земљишта у грађевинско земљиште је могуће само израдом Плана детаљне регулације
- За изградњу објеката у функцији пољопривредне производње, чувања, прераде и пласмана пољопривредних производа: магацини репроматеријала (семе, вештачка ђубрива, саднице и сл.), објекти за смештај пољопривредне механизације, објекти за производњу воћа и поврћа у затвореном простору (стакленици, пластеници), објекти за производњу гљива, рибњаци, сушаре за воће и поврће, хладњаче, објекти за финалну прераду пољопривредних производа и објекти намењени за интензиван узгој стоке, перади и крзнаша (фарме, кланице и сл.) дозвољена је изградња без промене намене пољопривредног земљишта.
- За потребну површину грађевинског земљишта од 0,5ha до 5,0ha промена намене пољопривредног у грађевинско земљиште је могућа само израдом Плана детаљне регулације
- За изградњу на површини до 0,5ha пољопривредног земљишта обавезна је израда Урбанистичког пројекта.
- У случају формирања зона повремених становања (викенд становања) зона се не може формирати за мање од десет објеката и за њу је обавезна израда Плана детаљне регулације
- Изградња мреже и објеката инфраструктуре као и објеката у функцији објеката инфраструктуре је дозвољена у коридоима саобраћајница уз сагласност надлежног предузећа за путеве
- Објекти туристичких и пратећих садржаја на парцелама непосредно наслоњеним на саобраћајницу, површине максимално до 0,5ha, са решеним приступом на јавну саобраћајну површину, израдом Урбанистичког пројекта, са максималним индексом заузетости до 50% и максималним индексом искоришћености до 1.0. Становања је дозвољено само као пратећа намена на парцели, са површином габарита стамбеног објекта, или дела, до 10% од укупно дозвољеног индекса заузетости на парцели.
- Изградња и формирање новог пољопривредног домаћинства изван утврђене границе грађевинског подручја насеља је могућа искључиво у складу са Законом о пољопривреди (без могућности промене намене земљишта).

Објекти и комплекси примарне пољопривредне производње

Величина производног комплекса утврђује се зависно од врсте и интензитета производње према оријентационим критеријумима:

Табела бр.16: Производни комплекси

пољопривредни објекти	минимално потребна површина
- виноград на поседу	0,5ha
- расадник цвећа на поседу	0,5ha
- воћњак или повртњак на поседу	1ha
- за узгој перади и крзнаша	1ha
- ратарска производња	2ha
- сточна фарма	5ha

Објекти намењени пољопривредној производњи су слободностојећи објекти или групације објеката међусобно функционално повезаних.

Урбанистички параметри

Дозвољени индекс заузетости грађевинске парцеле је:

- за производне пољопривредне комплексе:
 - површине до 0,5ha максимално 40%
 - површине од 0,5ha до 1,0ha максимално 30%
 - површине веће од 1,0ha максимално 25%

Монтажно-демонтажни објекти (стакленици, пластеници, кошеви, настрешнице и сл.) се не обрачунавају индексом заузетости.

- за туристичко-услугне намене максимално 40%
- за објекте повремениг становања максимално 50%
- за рурално становање (пољопривредна домаћинства) по ободу грађевинског подручја по правилима датим у урбанистичком плану за зону становања на коју се парцела непосредно наслања

Дозвољени индекс изграђености грађевинске парцеле је:

- за производне комплексе:
 - површине до 0,5ha максимално 0,6
 - површине од 0,5ha до 1,0ha максимално 0,5
 - површине веће од 1,0ha максимално 0,3
- за туристичко - услужне намене максимално 0,6
- за објекте повремениг становања максимално 0,5
- за рурално становање (пољопривредна домаћинства) по ободу грађевинског подручја по правилима датим у урбанистичком плану за зону становања на коју се парцела непосредно наслања

Дозвољена спратност објеката је:

- за производне објекте у складу са производним процесом
- за туристичко-услугне садржаје максимална спратност је П+2+Пк
- за објекте повремениг становања максимална спратност је П+Пк
- за објекте руралног становања максимална спратност је П+1+Пк

Положај објекта и позиционирање производног комплекса

Минимална заштитна растојања која се морају испоштовати при формирању нових производних комплекса или објеката за пољопривредну производњу су

- од насељеног места – грађевинског подручја 500,0m', у случају интензивнијег коришћења хемикалија-пестицида не мање од 800,0m'
- од водотокова 100,0m'
- од државних путева 200,0m'

Минимална заштитна одстојања између границе комплекса сточне фарме и објеката у суседству су:

- од стамбених зграда, државних путева, као и речних токова – 200,0m'
- од изворишта водоснабдевања -800,0m'.

Наведена растојања могу бити и већа ако то покаже процена утицаја на животну средину за фарме са преко 500 условних грла.

Минимални капацитет основне производње уз који може да се одобри изградња објекта примарне дораде или прераде (кланица, хладњача, и сл.) износи 100 условних грла.

III 3.3. Шумско земљиште

На шумском земљишту се не дозвољава изградња која би угрозила основну намену простора.

Планирана техничка инфраструктура остаје у коридорима постојећих саобраћајница са минималним угрожавањем шумског земљишта.

За формирање заштитних шумских појасева на контакту:

- изграђених стамбених зона и планираних привредних зона
 - зона планираних за стамбену изградњу и планираних радних зона и
 - канала и планираних привредних зона
- минимална ширина је 10,0m' и то увек у оквиру нестамбених намена.

Објекти који могу да се граде на шумском земљишту, али искључиво на непошумљеним површинама (чистине, пропланци, девастиране површине уз пут и сл.) су:

- објекти за туристичко-рекреативне сврхе;
- пратећи објекти (шанк-барови, настрешнице, одморишта, просторије за опрему и сл.); и
- партерно уређење (одморишта, стазе и сл.).

За изградњу објеката и уређење површина обавезно употребљавати искључиво природне материјале (дрво, камен, шиндра) и традиционалне форме у склађене са окружењем.

Пратећи објекти (шанк-барови, одморишта, просторије за опрему и сл.) могу бити површине до 40m², максималне спратности П+Пк.

Највеће дозвољене висине настрешница су 7m'.

Објекти за туристичко-рекреативне сврхе могу бити максималне површине 400m², максималне спратности П+1+Пк.

Правила за коришћење, уређење и заштиту ловишта су:

- санитарни лов у циљу очувања оптималне бројности животиња и спречавања заразних болести;
- забрану свих делатности које мењају услове станишта,
- заштиту ретких и проређених врста дивљачи,
- гајење главних гајених врста дивљачи (јелен обичан, срна, дивља свиња и фазан) и споредних врста дивљачи на "природан" начин за отворена ловишта, до постизања економског капацитета,
- заштиту дивљачи од болести, предатора, криволова и елементарних непогода (поплава), и
- уређивање ловишта изградњом ловно-техничких објеката, ловних објеката, одржавање просека, ловних путева и комуникација у ловишту.

У ловиштима предвидети и:

- изградњу ловно-техничких објеката у зависности од бројног стања дивљачи, а градити их од природних материјала и уклопити у природни амбијент ловишта,
- ограђивање делова ловишта ради интензивног гајења и заштите и лова дивљачи,
- изградњу ловно - производних објеката и
- подизање ремиза на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи.

III 3.4. Водно земљиште

Саставни део насипа за одбрану од поплаве чине заштитни појас са шумом и заштитним зеленилом у инундационом подручју у ширини од 50,0m' поред насипа.

У складу са чланом 45 Закона о водама, земљиште и водене површине у подручју шире и уже зоне заштите изворишта водоснабдевања, заштићени су од намерног или случајног загађивања. Обавезно је уређење и одржавање уже зоне заштите изворишта, које обухвата редовну контролу наменског коришћења земљишта.

На подручју шире зоне заштите водоизворишта успоставља се режим селективног санитарног надзора и заштите од загађивања животне средине те на тим просторима није дозвољена интензивна употреба пестицида, хербицида и вештачких ђубрива на земљишту које се користи у пољопривредне сврхе.

У зонама тзв. водног земљишта око свих водотока не дозвољава се подужно вођење саобраћајних и инфраструктурних система. На преласку плавних зона линијски системи (саобраћајнице, објекти за пренос енергије, цевоводи) морају се висински издићи и диспозиционо тако решити да буду заштићени од поплavnих вода вероватноће 0,5% (тзв. двестогодишња велика вода).

Дуж магистралних цевовода којим се спајају сада изоловани водоводни системи успоставити непосредну зону заштите коридора (по 2,5 m од осовине), како би се омогућило несметано одржавање (исти Правилник).

Хидрантску мрежу за гашење пожара у индустријској зони реализоваати у складу са Правилником о техничким нормативима за хидрантске мреже (Сл. лист СФРЈ 30/91, који је још на снази).

Канализацију постојећих насеља реализовати по сепарационом систему, стриктно раздвајајући колекторе за отпадне воде од колектора за атмосферске воде. Забрањује се увођење вода из олука зграда и одводњаваних површина у колекторе за отпадне воде, као и обратно, отпадних вода у колекторе кишне канализације.

При реализацији и ревитализацији канализационих система придржавати се следећих пројектних критеријума: минимални пречници колектора $\varnothing 250$, степен испуњености при $Q_{\max.čas}$ 0,75 за секундарну мрежу, односно 0,50 за главне колекторе; брзине у колекторима: $v_{\min} = 0,75 \text{ m/s}$, $v_{\max} = 3 \text{ m/s}$. Опсеги укопавања канализационих колектора, због корисника система: $H_{\min} = 1,8 \text{ m}$, $H_{\max} = 5 \text{ m}$.

У канализацију за отпадне воде смеју се уводити само оне воде које задовољавају услове прописане Правилником о опасним материјама у водама (Сл. гласник СРС, 31/82). Инспекцијским службама остварити контролу да отпадне воде из тзв. кућне мале привреде које се упуштају у канализацију задовољавају услове Правилника.

Упуштање отпадних вода индустрија у градску канализацију дозвољено је само уколико су испуњени сви услови правилника о МДК опасних материја које се смеју евакуисати јавном канализацијом.

Изградња малих акумулација дозвољена је на свим оним потезима на водотоцима који нису намењени другим корисницима простора. Мора се обезбедити гарантовани еколошки протока низводно према дефинисаним критеријумима. Мале акумулације се могу градити и само за потребе рибака и спортског риболова.

Изградња хладноводних рибака је дозвољена на свим локацијама на којима не угрожавају изворишта или друге планиране системе. Због заштите од еутрофикације није дозвољен кавезни узгој риба у Бованској акумулацији.

Порибљавање вештачких језера сме се обављати само на бази ихтиолошких студија и пројеката, урађених од стране за то лиценцираних институција.

Експлоатација грађевинског материјала из водотока дозвољена је само уз одговарајућу пројектну документацију којом се пројекат експлоатације потпуно усаглашава са пројектима регулације река на тим ширим потезима. То подразумева и стриктан надзор, по принципима као да се изводе радови на регулацији реке.

Регулације река у зони насеља поред функционалних критеријума треба примерити и урбаном, естетским и другим условима, који омогућавају урбанистички складно повезивање насеља са акваторијом.

Захватање воде из водотока дозвољено је само уз одговарајуће водопривредне сагласности, уз обавезу обезбеђења гарантованог водопривредног минимума и гарантованог еколошког протока, дефинисаног за хладан и топли део године ($Q_{95\%}^{\min.mes.}$ и $Q_{80\%}^{\min.mes.}$), са ограничењима која утврђују колико се воде мора оставити у току након захватања воде за технолошке потребе, према важећој методологији за одређивање гарантованог еколошког протока.

Регулације река у зони насеља поред функционалних критеријума треба примерити и урбаном, естетским и другим условима, који омогућавају урбанистички складно повезивање насеља са акваторијом. Дуж тих водотока у зони насеља са обе стране предвидети кејове. Дуж обала река се мора оставити слободан простор од најмање 7 m.

Сва локална коришћена изворишта у алувионима крај река заштитити по принципима заштите изворишта подземних вода, чак и ако се напуштају спајањем са регионалним системима, јер и даље задржавају важну функцију резервног изворишта водовода насеља за случај хаваријских ситуација. Та изворишта се могу користити за потребе обезбеђивања воде за технолошке потребе, уз заштиту као у случају изворишта за снабдевања насеља.

У сливовима акумулација није дозвољено грађење производних погона и других објеката који као отпадне воде имају нутријенте и/или друге загађујуће материје. На том простору се могу реализовати објекти виших нивоа финализације, са "чистим" технологијама које немају чврсте или течне отпадне и опасне материје.

Изградња малих акумулација дозвољена је на свим местима која нису намењена другим корисницима простора. Мале акумулације градити након реализације антиерозионих радова.

Изградња хладноводних, салмонидних рибњака је дозвољена на свим водотоцима на којима се тиме не угрожавају постојећа изворишта. Топловодни рибњаци се могу градити у брањеном приобаљу Ј. Мораве, ван појаса тзв. водног земљишта.

На водном земљишту је:

- забрањена изградња индустријских и других објеката чије отпадне материје могу загадити воду и земљиште или угрозити безбедност водопривредне инфраструктуре;
- дозвољена изградња објеката компатибилних водном земљишту под условом да се у пројектовању и извођењу обезбеди каналисање и пречишћавање отпадних вода у складу са стандардима прописаним законом;
- дозвољена изградња објеката за рекреацију и туризам под условима заштите животне средине у складу са законом; и
- неопходно да сви постојећи објекти обезбеде каналисање и пречишћавање отпадних вода у складу са законом.

Водно земљиште се може користити без водопривредне сагласности, као пашњак, ливада и ораница.

Купање је дозвољено само на уређеним плажама, које имају санитарне уређаје и на којима се потпуно спречава уношење у језеро отпадних вода и чврстог отпада.

Ради заштите Бованског језера које је изворишта републичког значаја није дозвољена употреба пловила са моторима са унутрашњим сагоревањем.

Просторним планом подручја посебне намене слива акумулације „Бован“ за ужу зону санитарне заштите акумулације „Бован“ предвиђено је:

- обавезно измештање стамбених и свих осталих објеката који су, у оквиру сеоских и викенд насеља или самостално, изграђени унутар простора акумулационог језера "Бован" до коте максималног успора од 261,5 mnm;
- задржавање затечених (изграђених) објеката у овој зони који су изнад коте максималног успора акумулације "Бован", уз забрану доградње и надградње (осим санитарних чворова уз обавезу прикључења на канализациону мрежу насеља) и обавезу (према начелима

"загађивач плаћа" и "корисник плаћа") финансирања санитације ових делова викенд насеља.

Објекти који могу да се граде на обалама и осталом водном земљишту уз предходно прибављање сагласности надлежног водопривредног предузећа, су:

- објекти за туристичко-рекреативне сврхе;
- пратећи објекти (шанк-барови, просторије за пресвлачење и сл.);
- дрвене сојенице и настрешнице;
- партерно уређење (спортски терени, опрема, мобилијар, плаже и сл.);
- рибњаци;
- мини акумулације;
- системи за пречишћавање вода и
- санитарни објекти – WСи тушеви, са водонепропусним септичким јамама,

Пратећи објекти (шанк-барови, одморишта, просторије за опрему и сл.) могу бити површине до 40m², максималне спратности П+Пк.

Објекти за туристичко-рекреативне сврхе, комерцијални и угоститељски могу бити максималне површине 400m², максималне спратности П+1+Пк.

Акумулација "Бован"

За постојећу акумулацију „Бован“, до сада нису успостављане зоне заштите ни де јуре ни де факто. Просторним планом подручја посебне намене слива акумулације „Бован“, за акумулацију „Бован“ предвиђене су три зоне заштите са утврђеним границама:

1) граница зоне непосредне заштите акумулације „Бован“ утврђује се дуж низводне ножице тела бране на растојању 100 m од ножице насипа почев од корита реке Моравице, креће се узводно дуж деснообалног појаса језера на растојању 50 m од обалне линије при коти нормалног успора од 252,5 m.n.v., скреће на североисток, прелази преко језера на његову леву обалу на растојању 120,0m узводно од круне бране, иде западном падином брда „Китица“ (кота 344,0m), узводно од бране до скретања на југоисток и иде паралелно са источним делом тела бране на растојању 50,0m од ножице насипа све до пресека са коритом реке Моравице и обалски појас ширине 10,0m при коти максималног успора.

2) граница уже зоне заштите акумулације „Бован“ почиње на месту пресека са границом непосредне зоне заштите, низводно од бране креће се северном падином узвишења „Китица“ (кота 447 m) у правцу југозапада скреће на северо-запад и улази Бованску клисуру, иде њоме дуж северне падине узвишење „Китица“, скреће на североисток, иде југоисточном и североисточном падином узвишења „Голема чука“ (кота 383 m), прелази преко корита Бршке реке и иде дуж десне обале језера користећи југозападну, југоисточну и источну падину брда „Бршки део“ (кота 618 m), пролази испод узвишења „Чукар“ (кота 446 m) до преласка са десне на леву обалу Мратинске реке. По преласку Мратинске реке, граница се креће даље кроз Бованску клисуру, прелазећи дуж југозападних, јужних и југоисточних обронака брда „Бељевине“ (кота 565 m), напушта Бованску клисуру и улази у Сокобањску котлину, прелази на леву обалу Моравице, иде преко локалитета „Јошје“, скреће на југ, пресеца државни пут II реда Р-121 (Алексинач - Сокобања), ломи се у правцу запада и улази у Бованску клисуру. По уласку у Бованску клисуру, граница даље иде дуж североисточне и северозападне падине узвишења Кожудер (кота 505 m), прелази Луковачки поток, иде дуж североисточне падине брда „Стриковац“, испод узвишења Камен (кота 422 m), дуж северних падина истоименог брда, скреће на југозапад, протеже се дуж северозападне и западне стране узвишења брда „Стриковац“ (кота 467 m), скреће на југозапад, сече државни пут II реда Р-121 (Алексинач -Сокобања), прелази преко узвишења брда „Китице“ (кота 344 m) и иде до пресека за границом непосредне зоне заштите;

3) граница шире зоне заштите акумулације „Бован“ истовремено је и граница слива акумулације „Бован“ и иде границом развођа.

Граница шире зоне заштите почиње од највишег врха Ртња „Шилџак” (кота 1560 m), иде југоисточном Ледничком страном до „Доњег Врха” (кота 1.083 m) К.О. Мужинац, затим стрмим одсеком „Бабе” до „Скока” (К.О. Шарбановац) где скреће на исток, сече државни пут II реда Р-120 (Зајечар - Бољевац) и општински пут до врха „Ланац” (кота 883 m).

Овде граница скреће на југоисток наставља преко узвишења „Мацин камен” (кота 828 m) до узвишења „Баба Станин врх” (кота 760 m), истим правцем локалитетом „Церје” (КО Рујиште) прелази Јаворски поток до узвишења „Влашки дел” (кота 713 m) јужном страном обронка Јавор до узвишења „Мечији врх” (кота 1010 m), западном страном села Влашко поље до локалног узвишења са котом 880 m скреће на југозапад, североисточном и југоисточном страном падине Слемен до узвишења са котом 1099 m (КО Влашко Поље), скреће на југ дуж седла у правцу узвишења „Високи трап” (кота 886 m), где скреће на југозапад у правцу гребена „Шилџак” (кота 1070 m), К.О Милушинац, затим скреће на југоисток према узвишењу „Кула” (кота 931 m) седлом „Беле” према узвишењима са котом 740 m и 787 m, гребеном „Шулџи камен”.

Овде се граница ломи на југозапад пресеца општински пут до узвишења „Коњарник” (кота 788 m) скреће на југ преко крашко-ерозивног подручја до врха Тумба са котом 912m (КО Бањски Орешац), скреће на југоисток и у следећем прелому на југозапад до узвишења „Конџил” (кота 688 m) ломи се на северозапад пресеца државни пут II реда Р-121 (Сокобања - Књажевац), преко заравњеног платоа „Бездан” (кота 689 m), затим скреће на југозапад, пресеца општински пут и даље наставља на југоисток преко узвишења са котом 790 m до узвишења „Планиница” (кота 850 m), овде се граница ломи на југозапад иде дуж источне југоисточне стране локалитета „Плочник” испод узвишења „Средњи врх” (кота 898 m) и у следећем прелому на северозапад преко локалитета „Ливађе” и „Богово гумно” до узвишења „Сибинов гроб” (кота 962 m) и даље источном, североисточном и северозападном страном локалитета „Новоселска алуга” до узвишења „Оконица” (кота 974 m) КО Скробница.

Граница наставља истим правцем развојем планине Девике преко узвишења са котом 984m локалитета Кулина (кота 1089m) у правцу узвишења: „Чашка” (кота 1136 m), „Чапљинац” (кота 1187 m), „Високи врх” (кота 1172 m) и „Блендирски врх” (кота 1063 m), пресеца државни пут II реда Р-120 (Ниш - Сокобања) и иде на југозапад локалитетом Власине до венца „Раван” (кота 1116 m) даље до коте 1135 m до врха „Лесковик” (кота 1174 m), скреће на северозапад страном Шилџегаришта до коте 1016 m. Затим граница скреће на запад до (кота 713 m) у правцу узвишења „Чардак” (кота 799 m), где скреће на северозапад, југозападном страном Кршине преко кота 689 m, кота 622 m до коте 563 m и даље страном Стриковац преко кота 550 m до коте 461 m, скреће на југозапад Бованском клисуром, сече региоални пут Р-121 (Алексинач - Сокобања) до коте 344 m и до пресека са границом непосредне зоне заштите, скреће на југ до узвишења „Китице”, (кота 344 m), затим скреће на северозапад до узвишења „Голема Чука” (кота 383 m) и даље истим правцем страном Церовачке косе преко кота 461 m и коте 529 m, страном Дуги део преко коте 632m до планине Буковик где се граница ломи на североисток до узвишења са котом 810m управцу узвишења „Барака” (кота 603 m), наставља истим правцем преко планине Рожан испод „В.врха” (кота 780 m) и локалитета Бељевски врх и Попове боре, скреће на исток прелази преко врхова Велика Вучја глава (кота 839 m) и Мала Вучја глава (кота 809 m).

Граница наставља преко локалитета Скок (кота 791 m), скреће на југ, прелази преко локалитета Средак, ломи се на исток преко локалитета Васиљевац, (кота 720 m) скреће на север пролази источном падином Васиљевац до врха „Лозански скок” (кота 735 m), ломи се на исток до локалитета Дебела крушка скреће на север прелази локалитет „Кусак” (кота 1309 m), ломи се на североисток и креће се преко врха „Пресло” (кота 1406 m) до врха „Шилџак” (кота 1565 m), одакле смо кренули са описом.

Табела бр.17: Обухват простора зонама заштите

Општина	КО	Акумулација*	Ужа (са непосредном) зона заштите (ha)	Шира зона заштите акумулације Бован (сливно подручје Бовна) (ha)	Ван зона заштите (ha)	Укупно (4+5+6) (ha)
1	2	3	4	5	6	7
Алексинач	Мозгово	Мали Бован	91,5035	1.497,7394	2.981,2240	4.605,4579
		Бован	34,9910			
	Бован	263,6679	230,0982	2.002,5340	2.496,3001	
Укупно			390,1624	1727,8376	4983,758	7101,758

* Стратешко опредељење: Јавну површину чине површине свих акумулација са зоном непосредне заштите.

Напомена: Бројчане вредности су срачунате на основу приказа на топографским картама, па су могућа одступања.

Уколико дође до неусаглашености текстуалног описа граница и њиховог графичког приказа, меродаван је графички приказ (Реферална карта бр.3: „Заштита животне средине, природних вредности и непокретних културних добара и туризам”)

Табела бр.18: Ужа зона заштите акумулације „Бован”

Општина	Акумулација	Ужа (са непосредном) зона заштите (ha)	Зона непосредне заштите (ha)
1	2	3	4
Алексинач	Бован**	979,0747	13,0641

** Постојећа јавна површина износи 392,8939 ha. Стратешко опредељење је да та површина и даље остане јавна.

Акумулација "Мали Бован"

Акумулација „Мали Бован” на Бршкој реци

- основна намена акумулације: увећање корисне запремине акумулације „Бован” (наводњавање поља на потезу Мозгово, Суботинац, Бобовиште, Рутевац и Делиград и оплемењивање малих вода).
- кота максималног успора: 315,00 m.n.v.
- површина акумулационог језера на коти максималног успора: 27,4 ha
- бруто запремина акумулације: $3,00 \times 10^6 \text{ m}^3$.

Мултифункционални одрживи развој система акумулација обезбеђује се, између осталог и успостављањем зона и режима заштите.

Подручје слива нема изразити енергетски потенцијал за шире подручје, међутим за локално коришћење постоје добри услови.

Према карактеристикама слива и на основу средњег протока у току године и пада (тј. могућих висина брана на притокама), годишња производња електричне енергије би могла да се креће око 13.114 kWh, што је приказано у следећој табели:

Табела бр.19: Пројекција годишње производње енергије на сливу

Ред. бр.	Простор	Енергија kWh
1.	узводно од акумулације „Бован”	$2,23 \times 10^6$
2.	у зони акумулације „Бован”	$0,91 \times 10^6$
3.	на акумулацији „Бован” (постојећи објекат)	$10,00 \times 10^6$
	Укупно	13.114,750

Дозвољена је производња електричне енергије ради коришћења за рад малих објеката у малој привреди (стругаре, фарме, млинови, прерада дрвета), али и за испоруку електричне енергије јединственој мрежи потрошача, тј. локалној дистрибуцији

Подручје Бован, које обухвата акумулациона језера „Бован”, „Мали Бован” и „Трубаревац” и села Бован и Трубаревац, атрактивно је за организацију селективно одабраних туристичких активности на слободном простору. Ту се, детаљном разрадом, на улазу у планско подручје а у оквиру аква-парка у подбранском делу акумулације Бован, мора предвидети туристички информативни центар.

III 3.5. Завршна правила

Правила уређења и грађења, заједно са графичким прилогом, су основ за издавање одговарајућег акта за изградњу објеката.

За парцеле које се налазе на граници или са друге стране одређених граница (грађевинског подручја, зоне, одређене намене и сл.) служба надлежна за издавање локацијске дозволе издаје уз обавезну консултацију са Комисијом за планове СО о примени ових правила на предметну парцелу, по могућству у корист инвеститора.

Доминантна намена грађевинског земљишта, које није јавно, се за поједине парцеле може заменити компатибилном наменом.

Објекат не испуњава услове за добијање дозволе уколико је изграђен на постојећој јавној површини или у зони забрањене градње.

Објекат може добити дозволу на површинама друге претежне намене, под условима прописаним законом и овим планом.

За помоћне објекте може се потврдити пријава радова у складу са наменом постојећих објеката на грађевинској парцели, а за помоћне објекте за пољопривреду на постојећем пољопривредном земљишту.

Даном објављивања Просторног плана у службеном гласилу, престају да важе све до тада донете Одлуке о формирању грађевинских подручја насеља.

III 4. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

III 4.1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

Просторни план ће се спроводити директно и разрадом планских решења урбанистичким плановима, доношењем програма уређења грађевинског земљишта и гранских планова и програма у складу са законом.

У складу са чланом 216. Закона о планирању и изградњи, Скупштина општине Алексинац је донела Одлуку о изради Плана генералне регулације Алексинца.

До доношења Просторног плана општине Алексинац Генерални план Алексинца важи на целој територији планског обухвата. Доношењем Просторног плана општине Алексинац престаје да важи Генерални план Алексинца на делу територије изван обухвата Плана генералне регулације Алексинца, и за тај део територије важе одредбе Просторног плана општине Алексинац.

У планском обухвату Плана генералне регулације Алексинца важе одредбе Генералног плана Алексинца све до доношења Плана генералне регулације Алексинца.

Просторним планом општине Алексинац је прописана обавеза израде два урбанистичка плана (План генералне регулације туристичке зоне Глоговица, за простор одређен Просторним планом подручја инфраструктурног коридора Аутопута Е-75, деоница

Београд-Ниш и План детаљне регулације за део уже зоне санитарне заштите акумулације "Бован", за део који припада општини Алексинац) као и потреба да се обавезно ураде урбанистички планови насеља Липовац, Делиград и Горњи Адровац. На просторима где је донета Одлука о изради плана до доношења плана, односно до утврђивања посебних правила уређења и изградње на том простору се не могу издавати локацијске дозволе (или други одговарајући акт у складу са законом). На просторима за које је овим планом прописана обавезна израда урбанистичког плана, до доношења Одлуке о изради плана локацијска дозвола (или други одговарајући акт у складу са законом) ће се издавати на основу општих правила уређења и изградње из овог плана.

За све површине и објекте јавне намене за које треба утврдити јавни интерес, као и просторе за које су потребна посебна правила грађења, обавезна је израда урбанистичког плана.

За све локације и објекте за које се процени значај у просторном, функционалном или било ком другом смислу, или су од утицаја на непосредно или шире окружење, постоји могућност расписивања конкурса од стране локалне управе, за све просторе и просторне целине процењене као значајне за урбани идентитет насеља или његовог дела, или обавезна израда урбанистичког пројекта у складу са правилима Плана.

Урбанистички пројекат се обавезно ради за објекте јавне намене за које не постоји урбанистички план.

У правилима грађења и уређења изван утврђених грађевинских подручја је прописано за које намене и капацитете је обавезна израда урбанистичког плана да би се створили плански услови за претварање земљишта друге намене у грађевинско земљиште.

Грађевинска подручја одређена Просторним планом се могу израдом одговарајуће урбанистичке документације могу мењати на начин и у обиму прописаном овим планом.

Скупштина општине Алексинац на основу Просторног плана одговарајућим актом утврђује грађевинска подручја за сва насеља, осим општинског центра, Алексиначког Рудника и Краљева (који су дефинисани важећим урбанистичким плановима или ће бити дефинисано планом у изради).

Правила уређења и грађења дата Просторним планом су усмеравајућа и могу се, урбанистичком разрадом, израдом урбанистичких планова и урбанистичких пројеката, мењати у обиму који не угрожава основну намену на нивоу целине или зоне.

III 4.2. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА

III 4.2.1. Приоритети у развоју природних услова и ресурса

У складу са стратешким циљевима и концептом/опредељењима дефинисани су најважнији приоритети, који представљају оквир за развој, уређење и заштиту простора општине Алексинац.

Програми који представљају предуслов за реализацију низа пројеката битних за развој овог подручја имају општи карактер, а односе се на: а) комплетирање и изградњу путне саобраћајне мреже као неопходног фактора подстицања било каквог развоја на подручју општине Алексинац. Ради се о програму без кога је тешко приступити бржем и рационалнијем привредном активирању расположивих људских, природних и привредних потенцијала, посебно, на деловима подручја која су недоступна због брдско-планинског рељефа. Други општи програм б) односи се на развијање и изграђивање дефицитарних комуналних објеката и служби, које се непосредно наслањају на системе инфраструктурног опремања целокупног простора, а то захтева одређене регулационе интервенције, које у великој мери могу побољшати услове живота и привређивања на овом подручју. Наравно, ове програме треба детаљније разрадити по појединим

компонентама и проценити према реалним могућностима као основе за бржи ефикаснији развој приоритетних пројеката развоја.

III 4.2.2. Приоритети у примарној производњи и преради

Обухватна анализа свих расположивих ресурса на подручју општине Алексинац показује да будући развој у великој мери зависи од активирања и ефикасног коришћења пољопривредног земљишта. Због тога, приоритетни пројекат, који је већ давно идентификован јесте развој пољопривреде. То подразумева и низ пратећих пројеката који се односе на:

Пољопривреда

Приоритете развоја гране пољопривреде који су дати за плански период од десет година:

У области повртарске производње повећање производње повртарских биљних култура на постојећим и новим површинама код културе паприке, парадајиза, лука, кромпира и купуса.

Организовати повезивање са прерађивачким капацитетима за прераду повртарских производа према могућности на нивоу општине, а по потреби ван општине.

У области сточарске производње повећање броја грла говеда, оваца и свиња код постојећих капацитета и формирање нових фарми говеда, оваца и свиња.

Код производње крмног биља повећање површина под кукурузом за силажу и површина са детелином и вештачким ливадама. Повећање производње крмног биља на постојећим површинама.

Код пеларства у планском периоду од десет година повећање пчелињих друштава код постојећег броја пчелара и организовати производњу код нових пчелара.

Шумарство

- дугорочно газдовање шумама - интензивирати пошумљавање и спроводити већу контролу експлоатације;

- пројекат искоришћавања природних и еколошких предности општине у развоју - сакупљање лековитог биља и шумских плодова (печурке, глог, боровница, жир, храстова кора) - посебно са еколошких подручја (брдско-планински предели), стимулисање производње лековитог биља на орничним површинама, формирати центре за сакупљање лековитог биља и центре за прераду (нпр. финалног производа - етерична уља), дораду и паковање и маркетиншку обраду са екознаком. Дакле, прераду самониклог биља и шумских плодова требало би заокружити изградњом мањих погона за производњу разноврсних финалних производа, који би били лоцирани, првенствено, у сеоским насељима.

Минералне сировине

- пројекат активирања експлоатације угља у алексиначком руднику;

- пројекат активирања локалних каменолома у функцији изградње локалне и регионалне путне мреже с циљем смањења транспортних трошкова;

- пројекат експлоатације песка и шљунка из водотокова са свим неопходним мерама њихове заштите;

- стварање услова и организовање истражних активности за откривање економичних резерви металних и неметалних сировина на овом подручју.

III 4.2.3. Приоритети у развоју људских ресурса - становништва, социјалних ресурса и становања

- оживљавање позитивног природног прираштаја и регенерација становништва - стварање услова за повратак значајног дела одсељених становника; у обрнутом случају доћи ће до још бржег и већег смањивања становништва општине него што је то предвиђено „песимистичком варијантом“ раста становништва;
- искорењивање сиромаштва и унапређење социјално-економске основе; борба против сиромаштва, стварање услова да и дијаспора инвестира у подручје општине;
- обучавање и виши ниво образовања: усклађивање образовања са актуелним потребама привреде, модернизовање система образовања, увођење кратких образовних семинара, посебно за водеће кадрове као и за кадрове који се преквалификују;
- реинтеграција и флексибилност: интеграција дела становништва без посла и економских миграната кроз отварање „радних“ клубова, посредовање у запошљавању младих људи, подршка за превођење „сиве“ економије у легалне токове и сл.;
- побољшање услова за „маргиналне“ групе, као што су хендикепирани, мањинске популације, старији људи, недовољно образовани, жене и др.;
- подршка самозапошљавању: стварање повољних услова у руралним подручјима за „самозапошљавање“ (преоријентацијом и преквалификацијом; у циљу стратегије равномерног развоја сеоских насеља потребно је један део инвестиција усмеравати и у изградњу малих индустријских и сличних предузећа у селима, како би се зауставило одсељавање преосталог становништва са ових подручја;
- стамбена изградња: за младе брачне парове и младе стручњаке;
- удруживање људи у различитим областима ради побољшања друштвеног, економског и културног живота људи на овом подручју; формирањем нових удружења имало би за циљ очување традиције овог краја, као и успостављање сарадње између пољопривредних произвођача и агробизнис центара за заједнички маркетинг и дистрибуцију пољопривредних производа, и сл.

III 4.2.4. Приоритети у индустрији и развоју малих и средњих предузећа (МСП)

- Пројекти реструктурирања и ревитализације индустрије, посебно традиционалних грана (дрвна, прехранбена, текстилна и сл.);
- Привлачење инвеститора - стварања услова (амбијента) за привлачење домаћих и страних инвеститора, у првом реду инвеститора у расејању;
- Потпора новим и постојећим индустријским и рударским предузећима, који ће заменити предузећа која су престала са радом или су смањили активности, кроз мала и средња предузећа (МСП);
- Развој предузетничког духа као услова за развој привредних активности; школовање, програми за младе, за пољопривреднике, организовање сусрета са успешним предузетницима;
- Атрактивна пословна и друштвена клима за домаће и стране инвеститоре: формирање тржишта за директне контакте са потенцијалним инвеститорима, организовање сајмова, смањење инвестиционих трошкова и боља понуда услуга, стварање брендова и сл.;
- Унапређење квалификационе структуре и ефикасан пренос неопходних знања: перманентно образовање (тзв. „доживотно образовање“) у циљу стицања нових знања и вештина у свим привредним делатностима и јавним услугама;

- Унапређење економске инфраструктуре: изградња модерних индустријских и радних зона са посебним услугама и одговарајућим маркетингом, убрзана рехабилитација и модернизација локалних и регионалних путева, а за интегралну пословну комуникацију побољшање путева посебно локалног значаја; - Одговарајући инструменти за финансијску потпору: успостављање (на регионалном нивоу) гарантних и развојних фондова, микрокредитних линија, систем субвенционирања, ажурирање катастра, земљишних књига и других евиденција.

III 4.2.5. Приоритети у развоју инфраструктуре

Саобраћај

Обим пројектованих циљева и планских решења због свог обима захтева дефинисање приоритета према којима се могу одредити редослед активности и учесници у реализацији.

Приоритет представља рехабилитација и делимична реконструкција путева Р-214 и Р-121, изградња западне обилазнице око Алексинца и обилазнице Житковац-Лужане на путу Р-121, рехабилитација, делимична реконструкција и изградња осталих државних путева 2. ранга, изградња пута Л-001, Л-002, Л-003 и Л-014, реконструкција пруге Београд-Ниш, рехабилитација и појачано одржавање коловоза на изграђеним општинским путевима.

Водопривреда

- Апсолутни приоритет има успостављање и спровођење мера санитарне заштите акумулације Бован, на начин како је то предвиђено ППППН акумулације Бован (Сл.гласник РС, бр.14/09). Због неспровођења предвиђених мера заштите, посебно у ужој зони, која је дуж обалног појаса око језера потпуно неконтролисано урбанизована кућама за одмор и другим садржајима без адекватне санитације (испуштање отпадних вода у језеро процеђивањем из непрописних септичких јама, али и непосредно), започели су процеси еутрофикације језера, који, ако се наставе, могу да доведу у питање коришћење тог језера као изворишта водоснабдевања. Највећи део насеља се налази на подручју КО Бован и Мозгово на подручју општине Алексинац.
- Реализација регулационих радова реке Моравице на потезу између два моста (од km 2+308 до 2+880), као наставак већ започете регулације.
- Обнова и реконструкција већ регулисаног потеза Трнавске реке, између ушћа и моста на аутопуту, са повећањем пропусне способности корита. Мост мора да буде обезбеђен од велике воде $Q_{1\%}$.
- Регулација и стабилизација корита Јужне Мораве у зони Доњи Љубеш, на дужини од око 6,6 km, за меродавну велику воду најмање $Q_{2\%}$.
- Завршетак свих радова на регулацији Мозговачке реке у с. Мозгово, уклапање у урбано окружење.
- Регулација Светостеванске реке у зони манастира, са складним уклапањем регулисаног корита у то вредно еколошко и културолошко окружење.
- У складу са Планом за проглашење ерозионих подручја за општину Алексинац донети потребне административне одлуке и приступити изради конкретних пројектних задатака за уређење сваког појединог утврђеног 'ерозионог подручја'. Дефинисани приоритети су у следећим КО: Мозгово, Бова, Суботинац, Краљево, Вакуп, Пруговац, Црна Бара, Алексинац ван вароши и Варош, Глоговица, Бумир, Катун, Добрујевац, Станци, Липовац, Преконози, Горњи Крупац, Бели Брег, Дражевац, Врело.
- Реализација мера заштите од ерозије и бујица, најпре на ерозионим подручјима првог приоритета (локације са екцесивном и јаком ерозијом). Приоритет приоритета има

заштита акумулација Бован, на сливу Бришке реке, на којој се предвиђа реализација Мали Бован (КО Мозгово).

Електроенергетика

Редослед мера које се морају реализовати у планском периоду да би се обезбедило квалитетно и сигурно напајање потрошача електричном енергијом а то су:

- Правовремена изградња и реконструкција електроенергетских објеката у циљу задовољења потреба за електричном енергијом
- Спровођење мера које за циљ имају смањење губитака електричне енергије и компензацију реактивне енергије, растерећење преоптерећених ТС и водова. Тиме се обезбеђује економичније пословање ЕПС-а и побољшава квалитет испоручене енергије потрошачима .
- Квалитетним одржавањем електроенергетских објеката свих напонских нивоа заступљених на планском подручју обезбеђује се потребни ниво сигурности напајања потрошача електричне енергије.

Приоритете изградње утврђују надлежна електродистрибуција и ЕМС својим годишњим и средњорочним плановима.

Телекомуникације

Стратешки приоритети до 2015.г. развоја телекомуникационе мреже су следећи:

- потпуна замена аналогне комутације, као и дигиталне старије генерације;
- дефинисање обима универзалног сервиса и формирање фонда за његово пружање;
- доградња и реконструкција мреже магистралних оптичких каблова;
- изградња приступне мреже у ретко насељеним подручјима;
- унапредити регулаторни оквир;
- донети техничке услове и осталу регулативу за изградњу КДС;
- формирати посебно предузеће које ће, градити, одржавати и експлоатисати јединствену мрежу радиодифузне емисије за све емитере са националним покривањем;
- обновити у потпуности инфраструктуру на свим локацијама примарних емисионих станица радио дифузије, које су значајно оштећене бомбардовањем 1999. године;
- дигитализовати мрежу радиодифузног система.

III 4.2.6. Приоритети у развоју туризма

Амбијенталне вредности, лепота и хидрографско богатство конфигурације подручја општине Алексинац могу бити основа за бржи и разноврснији развој специфичног еколошког туризма, током зимске, нарочито летње сезоне. Нажалост, такве могућности у досадашњем развоју су остале готово неискоришћене са малим, спорадичним (и стихијним) случајевима, који су у укупној привреди маргиналној утицаја. Анализе су показале да на овом подручју постоје разноврсни туристички мотиви, који би се уз релативно мања улагања, али бољом организацијом могла искористити. То су могућности развоја манифестационог туризма имајући у виду манифестације са специфичним етнокултурним садржајем који ће Алексинац учинити препознатљивим у Србији и на Балкану. На овом подручју постоје и проверене могућности развоја сеоског, ловног и риболовног туризма, због погодних терена и чистог ваздуха, које се, истина могу активирати али су главна ограничења у изузетно малим смештајним капацитетима и наглашеној инфраструктурној неопремљености. Могућност активирања ових туристичких атрактивних локација условљене су значајним инвестиционим улагањима која се могу обезбедити само приливом капитала са стране, односно из земље и иностранства.

Приоритети у развоју туризма су следећи:

- Побољшање атрактивности општине као туристичке дестинације: валоризација и промоција локалних специфичности, препознатљивих за туристе (домаће и стране). Посебне шансе имају, манифестациони, спортски, сеоски, и ловно-риболовни туризам;

- Изградња нових и реконструкција постојећих спортско-рекреативних објеката и садржаја (изградња и опремање одморишта планираним садржајима, реконструкција постојећег мотела, уређење и опремање околине манастира у Липовцу, цркве у Делиграду и Горњем Адровцу, активирање и стимулација развоја руралног туризма, изградња и уређење бицикличких стаза, пешачко – излетничких стаза на Озрен и Мали и Велики Јастребац, око Бованског језера, изградња видиковаца, планинарских домова и друго)

- Унапређење образовања: подизање квалитета услуга, гостољубивост, знање страних језика, развој различитих сервиса и сл.;

- Пружање одговарајућих погодности инвеститорима: посебна погодност се односи на инвеститоре из дијаспоре да улажу средства у смештајне и друге туристичке објекте;

- Унапређење туристичке привреде кроз стално одржавање - и уз помоћ шире заједнице - унапређење путне мреже/локалних путева који воде до туристичких дестинација(рехабилитација и делимична реконструкција путева Р-214 и Р-121, изградња западне обилазнице око Алексинца и обилазнице Житковац-Лужане на путу Р-121, рехабилитација, делимична реконструкција и изградња осталих државних путева 2. ранга, изградња пута Л-001, Л-002, Л-003 и Л-014, реконструкција пруге Београд-Ниш, рехабилитација и појачано одржавање коловоза на изграђеним општинским путевима;

- Унапређење туристичке привреде путем активности већ формиране општинске туристичке организације.

III 4.2.7.Приоритети у заштити животне средине

Приоритети у заштити животне средине су:

- Организовање одрживог управљања природним вредностима и заштите животне средине у складу са Законом о заштити животне средине, посебним законима и другим прописима којима се уређује процена утицаја планова, програма и пројеката на животну средину, интегрисано спречавање и контрола загађивања, заштита природе, заштита ваздуха, вода, земљишта, шума, геолошких ресурса, управљање хемикалијама, управљање отпадом, јонизујућа и нејонизујућа зрачења, заштита од буке и вибрација и друго, од стране свих субјеката система заштите животне средине, свако у оквиру својих овлашћења која се уређују и прописују законима.

- Доследно и благовремено испуњавање обавеза и послова поверених јединици локалне самоуправе из области заштите животне средине уз примену свих прописаних мера, услова и инструмената за одрживо управљање, очување природне равнотеже, целовитости, разноврсности и квалитета природних вредности и спречавање, контролу, смањивање и санацију свих облика загађивања животне средине, а нарочито:

- Доношење планова и програма управљања природним ресурсима и добрима и програма заштите животне средине, односно локалних акционих и санационих планова у складу са Националним стратегијама, Националним програмима и важећом законском регулативом из области животне средине;

- Обезбеђивање континуиране контроле и праћење стања животне средине (мониторинг) и доношење програма мониторинга у свим областима где је то законом прописано;

- Формирање и ажурно вођење свих прописаних регистара и база података из области животне средине;

- Обезбеђивање финансирања и остваривања циљева заштите животне

средине, у оквиру својих овлашћења;

- Вршење инспекцијског надзора над извршавањем послова поверених јединици локалне самоуправе у области животне средине и

- Вршење инспекцијског надзора повереног јединицама локалне самоуправе над привредним субјектима и оператерима којима органи јединица локалне самоуправе издају дозволе прописане Законом о заштити животне средине и посебним законима из ове области и надзор и контролу мера поступања правних и физичких лица у заштити животне средине, када се то поступање врши, а мере предузимају на основу општинских и појединачних аката органа јединица локалне самоуправе, односно

- Извршавање свих изворних и поверених послова стратешко - програмског карактера и природе, нормативно – организационе природе, управно- правног карактера, инспекцијског надзора, извештавања и достављања података државним и другим органима и обавештавања јавности и грађана у оквиру својих овлашћења уређених и прописаних законима у области заштите животне средине.

III 4.3. МЕРЕ ЗА ПОДСТИЦАЊЕ РАВНОМЕРНОГ ТЕРИТОРИЈАЛНОГ РАЗВОЈА И КООПЕРАЦИЈА СА СУСЕДНИМ ОПШТИНАМА

III 4.3.1. Национални контекст

- Након што је формулисан јединствен национални систем и програм развоја у Просторном плану Републике Србије тај Програм ће служити не само као инструмент за свеобухватни просторни развој земље у целини, већ ће он бити од користи општинама у вези постављања генералних локација и дистрибуције индустрије, саобраћаја, туризма, становања, управљања водопривредном мрежом, производњом енергије, заштите животне средине

- Искористити ове националне/територијалне програме развојних активности за формулисање нових инвестиционих стратегија општине Алексинац, укључујући дистрибуцију, рокове и остварења улагања која ће се финансирати из државног буџета.

- Сачинити просторне развојне планове за центре заједница насеља у општини. Томе додати формулисање сличних планова за зоне туризма и рекреације, индустријске зоне и сл.

- Започети примењивање мера за унапређење демографске обнове/подмлађивања, како се не би суочили са проблемима економског развоја, тј. немогућности отварања радних места, а самим тим и са проблемом даље урбанизације.

- Утврдити стопу раста бруто друштвеног производа, народног дохотка која ће минимално износити преко 7% годишње и достићи овај циљ промоцијом пољопривреде, туризма, индустрије/МСП.

- Промовисати дефинисану политику насељавања која се базира на извесној концентрацији извора у одабраним центрима заједнице насеља.

III 4.3.2. Локални/урбани контекст

Алексинац, као мали град, је одлучујући фактор за демографски и привредни развој општине. Због тога је неопходно обратити посебну пажњу на његову привредну структуру, пораст броја становништва и потенцијале за отварање нових радних места.

- Одредити за циљ стопу раста целокупног производа (БДП) на 7% до 2015. и изнад 7 (па и 10%) до 2021. године. Средња вредност стопе раста продуктивности би требало да буде 2,5% годишње до 2015. године и око 5% годишње до 2021. године.

- Да би се постигао овај циљ, велику улогу треба дати производњи и услугама. Ова препорука се односи како на производњу/услуге већих размера тако и на мале и средње индустрије (МСП) у сеоским насељима, нарочито центрима заједница насеља.

- Подржати гајење високородних житарица, примену развијених метода и оних у којима је људски рад врло интензиван, сточарска и биљна производња, садња воћа, узгој стоке на фармама, фарму за производњу млечних производа и сл., производњу биолошки вредне хране, производњу меда, како би се достигла што је могуће већа самостална производња, где год је то могуће и подмириле, пре свега, потребе урбаног и осталог локалног тржишта.

- Побољшати ниво услуга (трговина и финансије, саобраћај, здравство, образовање итд.) да би се ишло у корак са побољшањем стандарда услуга.

- Реализовати систем за управљање отпадом на територији целе општине у смислу не само побољшања квалитета него и територије са које се врши евакуација отпада. Локалним планом управљања отпадом који се ради за целу територију општине, а осим евакуације отпада са целе територије општине предвиђена је и изградња трансфер станице са рециклажним центром, изградњу рециклажних дворишта, зелених острва и места за привремено одлагање кабастог отпада и друге садржаје по насељеним местима, чији просторни распоред и концепт (садржај) је у складу са предложеном мрежом насеља, функција, јавних служби и инфраструктурних система у Плану.

- Ублажити ниво незапослености у локалној самоуправи, развојем привреде уопште, а посебно у сектору где је производња у успону (прерада пољопривредних производа, прерада минералних сировина и сл.). Да би се ово постигло потребно је повећати обученост и спремност радника погоднијом едукацијом и њиховим школовањем, проширити могућност усавршавања и давати иницијативе за више образовање.

- Посебну пажњу посветити отварању нових радних места за социјално-хендикепиранима, помоћу програма јавних радова, тј. путева, услуга изградње, земљаних радова итд., и одржавању осталих типова инфраструктуре у општини.

III 4.3.3. Просторни развој

- Усвојити Просторни план општине Алексинац као главну водилу за просторну дистрибуцију економских активности, становништва и насељавања, услуга и друштвених(социјалних потреба, и главних елемената техничке инфраструктуре - путеви, железница, водовод, канализација, даљинско грејање и др.

- Трансформисати садашњу просторну организацију општине на погоднији облик у оквиру општине, општински и секундарне центре, заједнице насеља и њихове центре.

- Охрабрити оснивање и пораст осталих центара, тј. центара заједнице насеља тиме што би им дали значај радних центара, центара са централним услугама (вратити и можда још проширити овлашћења месним заједницама – установити органе месних заједница и њихове надлежности и све остало што је потребно, с тим да административне услуге свим месним заједницама врше службе општинске управе општине Алексинац).

- Формулисати локалне развојне планове за центре заједница насеља, у складу са Просторним планом општине.

Локације радних места

Садашња неуједначеност распореда радних места је један од главних разлога за привредну неефикасност која утиче на саобраћај („учесталост и доступност јавног превоза“ ...), остале услуге и свеопшти квалитет средине. Развитак у овој области би требало да буде један од почетних корака за општу реконструкцију локалне самоуправе у целини.

- Одредиште локалитета радних места као одлучујући и основни елемент како за привредну структуру тако и за просторни модел локалне самоуправе и простора за градску привреду, усвојити смернице извођења пројеката.

- Локализовати индустрију у секундарним центрима како би се промовисала њихова функционална важност и искористила изузетна саобраћајна приступачност на ширем нивоу. Настојати са локализацијом мањих предузећа која не загађују околину у областима која се налазе у окружењу насеља.

Друштвено/социјални капацитети

Досадашњи спонтани развој општине и његових сеоских насеља се обично рефлектовао у неуједначеној локацији друштвено/социјалних капацитета свих врста.

- Распоредити будућу просторну дистрибуцију друштвених капацитета по предложеној мрежи насеља, и насељавање (у неким од одабраних центара заједница насеља) ускладити са будућим порастом њихових капацитета који се очекују због пораста/концентрације становништва.

- Лоцирати друштвене капацитете који су вишег нивоа у граду али и у секундарним општинским центрима.

- Одредити мере за избор места за изградњу и то не само на основу привредне структуре, него узимајући у обзир које одговарају малом граду, а при том сачувати његове главне особине и естетске вредности.

Комуналне услуге

Због приближно средње урбанизованости локалне самоуправе, неопходно је обезбедити све комуналне услуге за развитак животног стандарда и квалитета животне средине уопште. У исто време, садашња мрежа комуналних услуга је предуслов за развој будуће експанзије локалне самоуправе.

- Узети мрежу комуналних услуга у обзир (а које су дате у овом Просторном плану), у његовом општем концепту; затим израдити, што је могуће пре, детаљан технички пројекат који би се базирао на одговарајућим снимањима, мерама и картама. Предложени модели регионалног/окружног и урбаног развика ће представљати оквир за израду ових пројеката, указујући на локације активности и развика центара заједница насеља.

- Наставити са развојем водоводне мреже узимајући у обзир дугорочни циљ који утиче на координацију система снабдевања водом на регионалном и локалном нивоу.

- Ставити при разматрању у зависну повезаност водоводну и канализациону мрежу која треба да функционише у насељеним местима.

- Установити даљи развика мреже комуналних услуга по предложеним насељима и координирати их по коридорима и колекторима.

III 4.4. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Успешна имплементација просторног плана директно је условљена заинтересованим учесницима у реализацији.

Учесници у спровођењу просторног плана су у складу са својим надлежностима и делокругом рада: органи управљања општине Алексинац и општинска управа, републички ресорни органи и фондови, републичка и општинска јавна предузећа, јавне установе и посебне организације, регионалне и локалне пословне асоцијације, домаће и стране банке, заинтересовани пословни субјекти, трећи сектор (невладине организације) и становништво општине Алексинац.

Кључни учесници на републичком нивоу управљања су министарства са одговарајућим управама за послове пољопривреде, шумарства, водопривреде, саобраћаја, туризма и услуга, просвете, здравствене заштите, социјалне политике, изградње објеката и заштите животне средине; затим јавна предузећа надлежна за послове водопривреде, електропривреде, шумарства, железничке пруге и телекомуникација, посебна организација/јавно предузеће надлежно за путеве; као и заводи надлежни за заштиту природе и споменика културе и други републички ресорни органи, организације, агенције и фондови.

Кључни учесник на локалном нивоу управљања органи општине Алексинац, општинска јавна комунална предузећа, дирекције, агенције, фондови, јавне установе и месне канцеларије са подручја општине Алексинац.

Поред наведених учесника неопходно је анимирати и организовати учешће других актера у спровођењу овог просторног плана, у првом реду пословне (привредне) субјекте, пословне асоцијације, невладине организације, удружења грађана и становништва општине Алексинац.

III 4.5. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

III 4.5.1. Прелиминарна процена индикатора улагања

Захтеви за спровођење/остваривање произилазе из захтева за објектима и услугама да би општина достигла прихватљив стандард за своје становништво. Ови захтеви/циљеви су вредновани и прорачуни/биланси полазе од претпоставки и норми који ће се мењати са временом. Да би се они остварили биће потребне промишљене (а понекад и болне) одлуке о употреби земљишта, о коришћењу финансијских средстава од стране локалне власти.

Стратешки циљ општине Алексинац је одрживи привредни развој, а његов основни циљ је повећање конкурентности локалне привреде.

Посебни потенцијали Општине су:

- Јачање малих и средњих предузећа и предузетништва:
 - израда и доношење програма развоја малих и средњих предузећа,
 - израда и вођење базе података о привредним субјектима у Општини,
 - израда програма активирања постојећих индустријских капацитета,
 - подстицај удруживању, регионалном и међународном повезивању локалне привреде,
 - потпуно и истинито информисање о стању привреде.
- Унапређење пословног окружења:
 - оснивање Центра за локални економски развој,
 - оснивање Савета за локални економски развој,
 - обнављање рада „Клуба привредника“,

- јачање Удружења предузетника и привредника општине Алексинац,
- промоција инвестиционих капацитета општине Алексинац,
- заштита потрошача и корисника услуга од утицаја сиве економије,
- спречавање коришћења јавних комуналних површина и пијаца за послове у зони сиве економије,
- подстицај развоју кластера и промоција предности.
- Подстицај развоју породичних послова и омладинског предузетништва и послова припадника угрожених група:
 - подршка развоју омладинског предузетништва,
 - подршка очувању и развоју старих заната и домаће радиности,
 - израда програма подршке породичном предузетништву и предузетништву припадника угрожених социјалних група (жене, инвалиди, Роми, самохране мајке, избегла и расељена лица ...).
- Развој приватно-јавних партнерстава и економске инфраструктуре:
 - инфраструктурно опремање и развој постојећих радних зона,
 - оснивање Бизнис инкубатора,
 - оснивање Зоне унапређеног пословања,
 - формирање слободне царинске зоне Алексинац.
- Образовање за потребе економског развоја:
 - едукација становништва за потребе развоја МСП,
 - едукација незапослених, женамладих и социјално угрожених група о могућностима развоја предузетништва и породичних бизниса,
 - стручно оспособљавање кадрова за потребе развоја МСП,
 - едукација становништва о неопходностима примене ISO и других стандарда квалитета у производњи и пружању услуга,
 - сарадња приватног и јавног сектора у области образовања ради обезбеђења неопходних кадрова,
 - стална едукација образовног кадра за потребе економског развоја („научити учитеље“),
 - едукација предузетника за пословање у условима међународне конкуренције,
 - подршка специјализованим програмима обуке за предузетнике (маркетинг, менаџмент, комуникација, управљање квалитетом, примена нових технологија и др.).
- Повољан географски положај (кроз територију општине пролази Коридор 10, који обухвата аутопут Е 75, двоколосечну железничку пругу Београд- Ниш, магистрални гасовод Појате- Ниш и мултимодални оптички кабл).
- Природни ресурси (руде, шуме, вода, земљиште, песак, шљунак).
- Могућност развијања система за наводњавање.
- Традиција (пољопривреда, занатство и трговина) .
- Гостољубивост.

У циљу стварања модерне и конкурентне привреде засноване на знању у оквиру програма развоја производно-прерађивачке индустрије, планирају се следећи пројекти:

- обезбеђивање HACCP стандарда за прехрамбено-прерађивачке компаније са територије општине Алексинац (партнери су: донатори и консултантске компаније; извори финансирања: донатори, консултантске компаније, Министарство пољопривреде и локална самоуправа; индикатори: број издатих сертификата);
- обезбеђење ИСО стандарда за МСП - организација предузећа и технологија(партнери су: донатори и консултантске компаније; извори финансирања: донатори, компаније и локална самоуправа; индикатори: број издатих сертификата);
- програм едукације и информисања привредника општине Алексинац (сајмови, пословни сусрети, пословни тренинзи, едукација за извозно оријентисана предузећа, електронско пословање и интернет у служби бизниса, породични информативни скупови и радионице

о могућностима финансијске подршке за МСП, часописи, репортаже, сајтови, клубови, канцеларије, кластери, укаучивање у програм ЕУ);
 - програм обезбеђивања земљишта од стране општине Алексинца (измена урбанистичког плана, израда урбанистичких пројеката и спровођење парцелизације).

III 4.5.2. Будућа расподела/алокација средстава

Изградња и развој општине је процес који траје. Програми и планови изражавају краткорочне и дугорочне циљеве у просторном смислу. Они су израз жељеног стања. Али се они мењају са условима, у зависности од реакције становништва, са појавом непредвиђених потреба, са променом алтернатива, са променом политике. Стога расподела мора да задовољи два доста очигледна критеријума: први је да потребе долазе испред свега, а други критеријум је да програм мора да буде финансијски изводљив/одржив. Наиме, нпр. за развој комуналних делатности и комуналне инфраструктуре су потребна велика улагања. Чињеница да ове инвестиције имају дуг период активирања и повраћаја уложених средстава са једне стране, као и да улагања у развој, пре свега, треба обављати на бази средстава из цена комуналних услуга, с друге стране, увек су потребна велика прединвестирања. Зато је неопходно истражити економску изводљивост/исплативост ових улагања. Један од модела на основу којих је могуће проверити исплативост ових улагања је МОДЕЛ ПРАГА РАЗВОЈА, који се јавља у два вида: 1) поједностављен модел минимизирања инвестиционих трошкова и много чешће као 2) модел инвестиционих прагова заснован на анализи трошкова и ефеката /cost/benefit/. Модел треба да се заснива на анализи разних ограничења која настају у развоју општине, као што су топографска, инвестициона, намена површина, и сл.

Визија економског развоја општине Алексинац у наредном периоду, мора да обезбеди:

- Смањење и елиминацију економског заостајања у односу на околне средине, централну Србију и суседне земље и прогресивно смањење заостатка за промењеним условима у Европској унији применом стандарда и правила који се у њој примењују.
- Повећану конкурентност локалне привреде као основ даљег развоја и економског раста, већу упошљеност и повећање дохотка по становнику.
- Смањење негативног утицаја привредних и ванпривредних активности на животну средину као услова дугорочне економске, привредне и друштвене стабилности.

Крајем 2005. године Европска унија је почела спровођење новог концепта – нове политике развоја индустријске производње, чији је циљ стварање боље климе за развој свих индустријских сектора, а након свестране и свеобухватне анализе која је дефинисала најважније потенцијале и проблеме сваког сектора понаособ. Нова политика ЕУ у односу на развој индустрије, поред раније усвојених принципа којима је омогућено слободно кретање људи, роба, услуга и капитала у наредном периоду ставља највише акценат на:

- конкурентност привредне гране и производа,
- употребу обновљиве енергије и заштиту животне средине,
- заштиту права интелектуалне својине,
- ревизију законодавства у складу са најзначајнијим захтевима развоја,
- стално унапређење и раст знања и вештина свих учесника,
- активнији наступ на страним тржиштима,
- боље управљање неопходним структурним променама.

Развој индустрије је подељен у 27 посебних грана, а треба да обезбеди средње развијену привреду, базирану на интензивној индустријској производњи која усмерава, организује и сарађује са предузетницима у кооперативним ланцима високе флексибилности или самосталним малим и средњим предузећима и пољопривреди, која обезбеђује храну за локално становништво, тржне вишкове за пласман на другим тржиштима и сировине за

прераду на начин и у складу са принципима потпуне здравствене и безбедносне сигурности у свим фазама производње, транспорта и чувања, чиме се обезбеђује динамика привредног раста виша од раста у окружењу.

Алексинач има развијену структуру производних и услужних делатности на основу које су успостављене бројне функционалне везе са окружењем. Коришћење расположивих природних и привредних ресурса и усмеравање инвестирања, приватних предузетника, у развој производа и услуга, који су пре свега оријентисани ка потенцијалима који постоје на простору територије Алексинач, јесте приоритет у даљим привредним активностима овог простора.

Развој прерађивачких капацитета на територији општине Алексинач одвија се у два паралелна правца:

- стварање нових погона малих и средњих капацитета путем бројних предузетничких акција (углавном сопственим средствима и ређе, уз помоћ скупих кредита) и
- приватизација и реструктурирање ранијих капацитета.

Прерађивачки капацитети друштава у оквиру Холдинг компаније „ПИК- Алексинач“ су недовољно искоришћени због финансијских проблема у којима се ПИК налази и очекиване приватизације. Посебно су значајни капацитети ДП „Алпродукт“ Алексинач („Хладњача“) са површином од 20 хектара и као такви врло атрактивни у процесу приватизације. Потребно је, развијати локалне прерађивачке пројекте на основу доступних локалних ресурса, уз проналажење нових тржишта, стратешких партнера и коопераната, нових и поузданих канала дистрибуције.

Један од основних предуслова успеха у свакодневном такмичењу српских општина да привуку нове, углавном стране инвеститоре је квалитетна понуда грађевинског земљишта. То подразумева постојање добро позиционираних парцела, инфраструктурно опремљених, које се могу понудити по повољним ценама. Уочавајући привредне потребе, као и потребу планирања урбаног развоја зона посебне намене усмерених на привлачење нових инвестиција, општина Алексинач је усвојила Генерални план Алексинца, којим се определила за развијање постојећих и отварање нових радних зона за производне, складишне и сервисне функције. Генералним планом Алексинца, дефинисане су радне зоне: Доњи Адровац, Житковац, Глоговица, Бетоњерка, Кукиш и Алексиначки Рудник. Планирано је осавремењавање и потпуно комунално опремање већ формираних зона. Посебно је планирано употпуњавање радне зоне Алексиначки Рудник и развој радне зоне Житковац површине 159,91 хектара јужно од појаса регулације Јужне Мораве. Генералним планом утврђена је и резервна радна зона „Морава“ површине 119,81 хектара, чија се изградња планира у постпланском периоду (2025. година) између коридора аутопута Е 75 и коридора будућег пловног пута.

Ове зоне имају све погодности за планиране функције што је већ потврђено започетим инвестицијама и израженим интересовањем инвеститора за даља улагања. У радним зонама ће се обезбеђивати простор за мала и средња предузећа, складишне капацитете, бизнис инкубаторе и друге садржаје.

У оквиру ових постојећих радних зона планирају се значајна проширења комплекса за смештај компатибилних функција или изградњу додатних погона који би заокружили производне просеце постојећих компанија. Сви постојећи комплекси за производњу биће задржани уз услов увођења мера заштите окружења од загађења било које врсте. Посебно ће се разрадити модели заједничког финансирања изградње комуналних објеката са власницима грађевинских парцела и потенцијалним инвеститорима.

Додатне напоре локална самоуправа чиниће да обезбеди квалитетну понуду грађевинских парцела за потенцијалне инвеститоре. Потребно је разрадити механизме договора са садашњим власницима земљишта у радним зонама, о заједничком наступу према купцима заинтересованим за изградњу привредних објеката. Размотриће се финансијске могућности локалне самоуправе да приступи откупу земљишта у радним

зонама које би се инфраструктурно опремило и по повољнијим условима понудило потенцијалним инвеститорима. Тиме ће општина Алексинац показати своју решеност да улаже у привредни развој и привлачи нове инвестиције.

III 4.5.3. Акциони пројекти

Док се овај План карактерише особинама за акцију, пројекти се остварују у реалности. Идентификација, првенствени облик и изводљивост мера пројекта, треба да буде наставак одговорности локалне владе уопште и предузећа која ће на себе преузети рад око Главног пројекта.

При процени разних развојних пројеката развоја општине требало би, претходно, урадити детаљну анализу добитака и трошкова, укључујући како економске тако и не-економске критеријуме и приближне цене за обрачун пројекта, изворе средстава - страних улагања: девизних и динарских (а у неким случајевима и цену земље).

- Један од најургентнијих пројеката који би се реализовао у општини, а који је везан и за Просторни план општине, јесте решавање питања изграђених објеката око Бованског језера, вероватно у непосредној и ужој зони санитарне заштите објекта водоснабдевања, што подразумева снимање топографског плана подручја и израду одговарајућег урбанистичког плана на ажурном катастарском стању, који би створио плански предуслов за уређење и изградњу целог простора
- Израдом одговарајућих урбанистичких планова за насеља Делиград, Липовац и Горњи Адровац би се створили предуслови за планску изградњу и развој ових насеља која имају амбијенталну вредност и потенцијал да буду туристички репрезенти општине Алексинац.
- Реализацију пројеката за путеве, канализацију и водовод би био други врло важан пројекат који би се, након израде Просторног плана, кориговао, односно ускладио са овим документом, као и са легализацијом.
- Постоје и други инфраструктурни пројекти: санација и рекултивација депоније комуналног отпада и система за пречишћавање отпадних вода. Претпоставља се да ће ускоро, за овим наведеним пројектима, следити и други пројекти (избор и опремање индустријске зоне и сл.).

III 4.5.4. Документи спровођења/имплементације

Развитак општине не зависи само од израде мањих или већих пројеката. Компоненте било ког програма ове општине сачињавају и елементи као што су: спровођење запошљавања, развој друштвених делатности (здравства, образовања), управљање локалном самоуправом, итд. Документи спровођења се усредсређују на један посебан детаљ, односно анализирају конкретан проблем развоја, и препоручују широку скалу алтернатива које би се могле применити на постављени проблем из одређеног подручја проблема.

III 4.5.5. Програм главних улагања

Један од важних аспеката развојног планирања је износ трошкова који су уграђени у овај глобални програм економског развоја али који морају детаљно да буду уграђени у конкретне програме. Трошкови/инвестиције ових конкретних програма који ће се радити треба тачно/прецизно да одреде износе, неопходне изворе финансирања, програме примене и приближне износе локалних јавних финансија, самостална улагања, међународне кредите и друге врсте позајмица, итд.

У периоду 2006. до 2007., јавни сектор је утрошио око 30 милиона годишње (укупно 59,3 милиона) или 1/3 укупних улагања: 5,5 милиона годишње за производњу и снабдевање електричном енергијом, гасом и водом, 12,4 милиона за државну управу, одбрану и обавезно социјално осигурање, око 4 милиона за образовање, око 2 милиона за здравство и социјални рад и око 6 милиона за остале комуналне, друштвене и сл. услуге. Сва остала средства, још око 58 милиона динара годишње, су употребљена за остале потребе. Приватни сектор је најмање највећи део ових 58 милиона потрошио за инвестиције, али углавном за стамбену изградњу (тј. грађевинарство), мада такође и на индустрију, трговину и саобраћај, итд.

Скромни износ, како јавни тако и приватни, утрошени су за стамбену изградњу и инфраструктуру али не и за запослење, тј. отварање нових радних места будући да број запослених из године у годину у општини Алексинац има тенденцију опадања. Стога се може очекивати да ће и на захтеве отварања нових радних места доћи моменат, јер се очекује да ће и међународна помоћ пристићи, да ће стопа раста народног дохотка бити све већа и да ће, у будућем периоду, доходак бити довољно висок за финансирање додатних потреба.

Велики износи додатних средстава могу се пронаћи у оквиру приватног сектора који се користи или директно (посебно за стамбену изградњу), или за комуналну инфраструктуру (преко повећаних пореза али и преко јавно/приватних партнерстава). Будући убрзани развој се може очекивати од развоја индустрије, пољопривреде и туризма у приватном сектору.

Постоји велика потреба да локалне власти одиграју далеко активнију улогу у развоју општине Алексинац, већим финансирањем из изворних средстава локалне самоуправе.

Према томе, већи део трошкова за стамбену изградњу, треба да сноси приватни сектор, јер су таква унапређивања потребна ради институционалног уређења финансирања стамбене изградње. Трошкови који се односе на дохотке као и за изградњу станова људи који имају веома ниске зараде, представљају сталан и дугорочан терет за јавне фондове.

Постоји огромна потреба за средствима од стране грађана, са овог подручја, који су запослени у иностранству. Они би убудуће учествовали у финансирању развоја општине Алексинац, како приватног сектора тако и за потребе јавног сектора (јавно/приватно партнерство).

Модерна и ефикасна локална самоуправа као јавни сервис грађана и привреде до 2020.године, односно општина Алексинац, ће уз брзу и ефикасну администрацију и уз доступност информација, створити економски амбијент за привлачење инвеститора, развијаће јак партнерски однос између приватног и јавног сектора, чиме ће се створити повољна пословна клима, у којој ће привредници препознати свој интерес за живот и рад у општини Алексинац, а Општинска управа Алексинац ће бити лидер у увођењу и коришћењу европских стандарда и квалитета рада и тако промовисати општину Алексинац. То подразумева, да ће, 2020. године, општина Алексинац бити средње развијена општина у Србији, са привредом која ће бити условљена развојем малих и средњих предузећа.

III 4.5.6. Обавезе локалне самоуправе

Локална власт треба да припреми или неке друге да у налог да припреми како стратешке тако и акционе планове и програме из домена просторног развоја, економског развоја и друштвених услуга; да припреми буџет и програме улагања; да управља фондом развоја Нишавског округа; да додели пројекте на извршење другим агенцијама или да потпише уговор за његово извршење или, уколико је неопходно да сама спроведе пројекте; да надгледа програм пројеката који су у току и да их модификује уколико је

потребно; да купи или прода земљу и имовину и да установи земљишну банку; да позајми новац; и да у сваком случају игра улогу развојне агенције за општину Алексинац, итд.

Важно је закључити да завршетак Просторног плана општине Алексинац представља завршетак само првог корака у планирању и процесу развитака. У неку руку план никада није завршен. Остваривање политике и плана су директно условљени стварношћу. Због тога су модификације неопходне. Тако ће, у већој или мањој мери, и сам економско-развојни програм морати да буде мењан и прилагођаван. Важно је да се одржи почетни моменат текућих остваривања, и то кроз постојећу локалну власт.

IV ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПЛАНА

Општинска управа Алексинца ће пратити примену Просторног плана општине Алексинац и најмање сваке четврте године подносити Скупштини општине Алексинац извештај о спровођењу Просторног плана. Саставни део тог извештаја је оцена спровођења Просторног плана, с евентуалним предлогом допуне и измене плана.

На основу извештаја из претходног става, Скупштина општине Алексинац ће утврђивати потребу да се приступи допуни и измени Просторног плана.

број 350-55

Алексинац 13.06.2011.год.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

**Председник
Мирослав Стојковић**